

СЛУЖБЕ

ФЕДЕРАТИВНЕ НАРОДНЕ

1052
S uzbeni vesnik NRM

Skoplje

ДБИЈЛ

„СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ФНРЈ“ излази по погребима, у српском, хрватском, словеначком и македонском издању. — Огласи по тарифи. — Жиро рачун код Народне банке ФНРЈ за претплату и по себна издања 101-11 за огласе 101-11
1-30 1-93

Среда, 3. мај 1961.

БЕОГРАД

БРОЈ 17

ГОД XVII

Цена овом броју је 160.— дина. — Претплата за 1961 годину износи 2.000.— дина. а за иностранство 3.000.— динара — Редакција: Улица Краљевића Марка бр. 9. Пошт. фак 324 — Телефони: централа 28-010 и 28-417. Администрација 26-276. Одељење продаје 22-619.

298.

На основу члана 87. Закона о изменама и допунама Закона о радним односима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 8/61) законодавни одбори Савезног већа и Већа произвођача Савезне народне скупштине, на својим седницама од 15 априла 1961. године, утврдили су ниже изложени пречишћени текст Закона о радним односима.

Пречишћени текст сачињен је од Закона о радним односима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 53/57), Закона о изменама и допунама Закона о радним односима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 26/58), Закона о изменама и допунама Закона о радним односима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 1/59) и Закона о изменама и допунама Закона о радним односима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 8/61), у којима је означено време ступања на снагу тих закона, као и од када ће се примењивати.

СНС(А) 12

15. априла 1961. године
Београд

Савезна народна скупштина

Замењује председника

Потпредседник

Законодавног одбора

Већа произвођача,

Председник

Законодавног одбора

Савезног већа,

Родољуб Станић, с. р. др Макс Шнудерл, с. р.

ЗАКОН О РАДНИМ ОДНОСИМА

(Пречишћени текст)

ДЕО ПРВИ

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ О РАДНИМ ОДНОСИМА

Глава I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Начела о радним односима

Члан 1.

Радни односи у Федеративној Народној Републици Југославији проистичу из слободног рада и успостављају се у привредним организацијама са средствима у друштвеној својини, као и у државним органима и другим јавним службама, самосталним установама, задружним и друштвеним организацијама.

Радни односи се могу заснивати и са појединцима у законом одређеним границама коришћења средстава за рад и производњу у личној својини, као и у службама приватноправних лица.

Члан 2.

Ради остваривања уставног права на рад и развијања радних способности грађана, као и ради омогућавања грађанима да на основу рада стичу

средства за живот и развитак свој и своје породице, правно се регулишу положај, права и заштита грађана у радном односу.

Члан 3.

Садржину радног односа чине узајамна права и дужности између радника и организације.

Права и дужности из радног односа, утврђена овим законом и другим прописима, односе се на раднике који лично и стално врше рад као своје редовно и главно занимање на одређеном радном месту (послу) у организацији, у редовном радном времену, са правом на лични доходак односно плату према уложеном раду (редован односно сталан радни однос).

Лица која привремено или повремено, односно допунски или хонорарно врше у организацији какав одређени посао уз награду (привремен радни однос), имају из радног односа само она права која су им призната овим законом и другим прописима

Члан 4.

У привредним организацијама са средствима у друштвеној својини радници стичу, на основу свог радног односа у привредној организацији, право управљања односно привредном организацијом.

У самосталним установама радници на основу свог радног односа са устаномом имају право да, у оквирима одређеним законом, учествују у органима друштвеног управљања.

Члан 5.

Грађанима је обезбеђено право на рад.

Радницима се обезбеђује слобода избора запослења, радног места и кретања у радном односу

Радници који су привремено ван радног односа уживају материјално обезбеђење под условима одређеним законом и прописима донетим на основу закона.

Члан 6.

Радник заснива радни однос добровољно.

Радни однос може престати само на начин и под условима који су предвиђени законом.

Члан 7.

Радницима је зајемчен материјални положај у радном односу, као и заштита при раду и заштита у остваривању њихових законитих права по основу рада.

Члан 8.

Радницима припадају сва права из радног односа, без обзира на разлике у погледу пола, узраста, вере, политичког мишљења, расног, националног и друштвеног порекла.

Члан 9.

За једнак рад и рад под једнаким условима радници имају иста права из радног односа.

Члан 10.

Лични доходак односно плата радника одређује се према количини и каквоћи његовог рада и према резултатима које постигне радник и његова организација.

Лични доходак радника остварује се из чистог прихода привредне организације.

Члан 11

Зајемчена су права синдиката на заступање и заштиту права радника из радног односа.

Члан 12.

Радник је дужан да испуњава своје радне обавезе.

За повреду својих радних обавеза и учињену штету радник је одговоран лично по одредбама закона и прописа донетих на основу закона.

Члан 13.

Права из радног односа која по Уставу и законима припадају радницима, не могу се ограничавати актима привредне организације и органа јавне службе, нити колективним уговором или споразумом радника и организације.

Члан 14.

Сагласно одредбама овог закона, радне односе у привредним организацијама са средствима у друштвеној својини уређују самостално органи радничког самоуправљања, уз обавезу да омогуће пуно уживање и остваривање права и заштите који по Уставу и законима припадају радницима у овим организацијама.

2. Примена закона

Члан 15.

Одредбе првог дела овог закона односе се на сва лица у радном односу, без обзира да ли су она запослена у привредним организацијама са средствима у друштвеној својини, државним и другим јавним службама, самосталним установама, друштвеним и задружним организацијама или код приватних послодаваца.

Одредбе другог дела овог закона односе се на раднике запослене у привредним организацијама са средствима у друштвеној својини, а на остала лица у радном односу само ако је и уколико је то овим законом или другим прописима исрично предвиђено.

Посебна права, овлашћења и дужности радника запослених у државним органима и установама у вршењу јавне службе, одређују се Законом о јавним службеницима.

Члан 16.

Као радник у смислу овог закона сматра се свако лице у радном односу, без обзира на својство, положај, посао или функцију коју врши, укључујући и чланове занатских произвођачко-услужних задруга.

Као организација у смислу првог дела овог закона, сматра се привредна организација, државни орган, установа, орган или установа јавне службе, друштвена или задружна организација.

Као привредна организација у смислу одредаба овог закона сматра се: привредно предузеће, радња са средствима у друштвеној својини, задруга и самостални погон задруге, као и заједница привредних организација.

Глава II

ОСНОВНА ПРАВА ИЗ РАДНОГ ОДНОСА

Члан 17.

За свој рад радник има право на лични доходак односно плату.

Раднику се не може одузети, обуставити или смањити лични доходак односно плата, осим у случајевима који су одређени законом.

За потраживање према раднику може се ставити забрана на лични доходак односно на плату, по одбитку доприноса, највише до једне трећине, а за издржавање до једне половине.

Члан 18.

Радници имају право на социјално осигурање.

Социјалним осигурањем обезбеђују се радницима и њиховим породицама одређена права за случај болести, смањења радне способности, старости, смрти, као и друга права утврђена прописима о социјалном осигурању.

Социјално осигурање радника обавезно је и јединствено на целој територији Југославије.

Члан 19.

Редовно радно време радника утврђује се законом и прописима донетим на основу закона.

Ноћни и прекоремени рад може се дозволити само у случајевима и под условима који су утврђени законом и прописима донетим на основу закона.

Члан 20.

Радници имају право на одмор у току радног дана, на недељни и годишњи одмор.

Члан 21.

Радницима се обезбеђује заштита живота и здравља при раду одговарајућим хигијенско-техничким мерама.

Члан 22.

Жене у радном односу имају право на посебну заштиту.

Члан 23.

Омладина у радном односу има право на посебну заштиту.

Члан 24.

Војни инвалиди и инвалиди рада у радном односу имају право на посебну заштиту.

Члан 25.

Ради остваривања својих законитих права из радног односа, радник има право подносити захтеве, приговоре односно жалбе организацији у којој ради и органима који су одређени законом и прописима донетим на основу закона.

Ако по захтеву, приговору односно жалби радника не би било поступљено, он може остваривати своја права путем тужбе код надлежног редовног суда.

Тужба се може подносити и ако по захтеву, приговору односно жалби не буде одлучено најдоцније у року од 30 дана од дана њиховог подношења, ако законом није одређен други рок.

Глава III

ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ

1. Плаћени годишњи одмор

Члан 26.

Радници имају право на плаћени годишњи одмор од најмање 12 а највише 30 радних дана у једној календарској години.

Дужина годишњег одмора у границама из става 1. овог члана одређује се према радном стажу, условима рада, функцији и квалификацији радника, као и према другим мерилима која се одређују законом.

Према дужини укупног времена проведеног у радном односу, годишњи одмор износи:

- 1) до 5 година радног стажа — 12 радних дана;
- 2) преко 5—15 година радног стажа — 18 радних дана;
- 3) преко 15—25 година радног стажа — 24 радних дана;
- 4) преко 25 година радног стажа — 30 радних дана.

Савезно извршно веће може донети упутство за примену осталих мерила из става 2. овог члана према којима организације могу одредити раднику дужи годишњи одмор од годишњег одмора који му припада по одредбама из става 3. овог члана. Овако повећан годишњи одмор не може бити дужи од 30 радних дана.

Годишњи одмор дужи од 30 радних дана може се установити само законом и прописима донетим на основу закона.

Члан 27.

Радник стиче право на годишњи одмор после 11 месеци непрекидног радног стажа.

Сматра се да нема прекида радног стажа у смислу става 1. овог члана ако је радник засновао нов радни однос у року од 15 дана од дана престанка претходног радног односа.

Члан 28.

Ако карактер делатности, процес рада и начин пословања организације дозвољавају или захтевају, може се предвидети да почетак коришћења годишњег одмора буде једновремен за све раднике организације или за поједине радне групе, јединице, одељења и слично.

Члан 29.

У годишњи одмор не урачунава се време за које је радник био одсутан са рада због државних празника, боловања, војне вежбе, предвојничке обуке, трудноће и порођаја, учешћа на добровољним јавним радовима, вршења државних или јавних дужности, плаћеног одсуства, као и време неплаћеног одсуства у трајању до 7 дана.

Члан 30.

Време проведено у радном односу пре одласка на одслужење или дослужење војног рока урачунава се у радни стаж за стицање права на годишњи одмор, ако радник ступи у радни однос најдоцније у року од 30 дана од дана одслужења војног рока.

Члан 31.

Организација не може раднику ускратити право коришћења годишњег одмора које му припада.

Члан 32.

Не може се вршити пренос годишњег одмора из једне у другу календарску годину, осим у случајевима који су предвиђени законом.

Ако је коришћење годишњег одмора започето крајем календарске године, наставља се без прекида и у наредној години.

Члан 33.

Раднику се мора саопштити дан почетка коришћења годишњег одмора најдоцније на 30 дана пре коришћења.

Члан 34.

Раднику се мора обезбедити коришћење годишњег одмора у непрекидном трајању. По захтеву радника односно по његовом пристанку може организација одредити коришћење годишњег одмора у два приближно једнака дела.

Члан 35.

Време боловања одобрено од стране лекара јавне здравствене службе у току започетог годишњег одмора, не урачунава се у годишњи одмор.

Члан 36.

Право на годишњи одмор има и радник који је дао отказ или коме је дат отказ, као и радник коме радни однос престаје по споразуму, ако до дана престанка радног односа испуни услове за његово коришћење.

Организација је дужна омогућити раднику из става 1. овог члана коришћење годишњег одмора.

Раднику коме је дат отказ или коме је радни однос престао по споразуму, организација је дужна, на његов захтев, исплатити накнаду за неискоришћен годишњи одмор.

Члан 37.

Изузетно од одредаба члана 27. овог закона, раднику припада право на годишњи одмор ако до краја календарске године или до престанка радног односа до кога је дошло без његове кривице, има непрекидан радни стаж од најмање 6 месеци.

Годишњи одмор у смислу става 1. овог члана одређује се на тај начин што се за сваки месец дана запослења одобрава најмање један дан одмора.

Члан 38.

За време коришћења годишњег одмора раднику припада накнада.

Висина ове накнаде утврђује се савезним законом.

2. Државни празници

Члан 39.

Радници не раде на дане који су савезним или републичким законом проглашени за државне празнике.

Изузетно, радници су дужни радити на дане државних празника кад је то прописима одређено.

3. Накнаде

Члан 40.

Раднику који се налази у притвору или истражном затвору припада накнада у висини једне третине, а ако има породицу на издржавању — једне половине личног дохотка односно плате.

Накнада из става 1. овог члана припада раднику до пуштања из притвора или истражног затвора, односно до правоснажности судске пресуде.

Орган који је наредио притвор или истражни затвор дужан је одмах, а најдаље у року од три дана, обавестити организацију о стављању радника у притвор или истражни затвор.

Накнаду исплаћује организација чији је радник стављен у притвор или истражни затвор, на терет органа који је наредио притвор или истражни затвор.

Члан 41.

Ако је правоснажном одлуком обустављен кривични поступак против радника, или је радник правоснажном пресудом ослобођен од оптужбе, или је оптужба одбивена, али не због ненајлежљивости суда, раднику се исплаћује разлика између накнаде примљене по члану 40 став 1. овог закона и пуног износа личног дохотка односно плате.

Накнаду из става 1. овог члана исплаћује организација на терет органа који је наредио притвор или истражни затвор.

Члан 42.

Раднику коме је радни однос престао због одласка на одслужење или дослужење војног рока, припада једнократна накнада у висини последњег месечног износа личног дохотка односно плате, ако је у радном односу провео непрекидно 6 месеци или са прекидима 12 месеци за последње две године.

Исплату накнаде врши организација у којој је радник био запослен, на терет предрачуна Државног секретаријата за послове народне одбране.

4. Хигијенско-техничка заштита при раду

Члан 43.

У циљу заштите живота и здравља радника од повреда при раду, као и од професионалних и других обољења у вези са радом, спроводи се хигијенско-техничка заштита предвиђена овим законом и другим прописима донетим на основу њега.

Члан 44.

Хигијенско-техничка заштита обухвата све мере и средства којима се заштићују радници при раду, а нарочито:

- 1) локацију, изградњу, уређење и одржавање одговарајућих фабричких зграда и радионица, обезбеђење прописане површине и кубатуре радних просторија, вентилације и осветљења радних просторија и других места рада;
- 2) уређење и одржавање погонских машина, уређаја и постројења;
- 3) уређење и одржавање заштитних направа на машинама и другим средствима рада;
- 4) обезбеђење од електричне струје, експлозије, пожара, штетних гасова, течности, паре, прашине, прекомерног топлотног и светлосног зрачења, буке и вибрације, хладноће, отровних, заразних, нагризајућих, радиоактивних и других опасних материја;
- 5) обезбеђење од одроњавања и сурвавања у рудницима, поткопима, каменоломима, тунелима и на другим радилиштима, као и од потапања водом подземних и спољних притока;
- 6) снабдевање сигурносном опремом и употребу одговарајућих личних и других заштитних средстава;
- 7) изградњу, уређење и одржавање санитарно-хигијенских уређаја, као и набавку и употребу средстава за личну хигијену.

Члан 45.

Организације су дужне спроводити хигијенско-техничку заштиту при раду предвиђену овим законом и прописима донетим на основу закона, као и поступати по општепризнатим правилима о заштити живота и здравља запослених лица.

Радник има право да одбије да ради на радном месту где му прети очигледна или непосредна опасност по живот, ако нису спроведене прописане мере хигијенско-техничке заштите.

Ако је радник оправдано одбио да ради по ставу 2. овог члана, припада му право на накнаду у висини личног дохотка односно плате која му је одређена — за све време док се не спроведу мере хигијенско-техничке заштите односно док не буде распоређен на друго радно место које одговара његовој стручној спреми.

Члан 46.

Организације су дужне својим правилима односно правилником одредити заштитне мере при раду или донети посебан правилник о хигијенско-техничким заштитним мерама при раду.

Савет општинског народног одбора надлежан за послове рада и радних односа одређује, на предлог надлежног органа инспекције рада, које су организације дужне донети посебан правилник о хигијенско-техничким заштитним мерама при раду.

Правилник доноси раднички савет привредне организације односно највиши орган друге организације.

Члан 47.

Ако природа посла и посебни услови рада то изискују, организација је дужна организовати посебну службу хигијенско-техничке заштите.

Које су организације дужне организовати посебну службу хигијенско-техничке заштите, одређује орган управе општинског народног одбора надлежан за послове рада и радних односа.

Члан 48.

Кад радник ступа на рад, одговорно лице у организацији дужно је да га упозна са опасностима и другим штетним појавама у вези са његовим радом, да га обавести о заштитним мерама и да му у току рада указује на њих.

Важније одредбе одговарајућих прописа о хигијенско-техничкој заштити при раду морају бити истакнуте на видним местима у радним просторијама организације.

Организација је дужна старати се о просвећивању радника у погледу хигијенско-техничке заштите.

Члан 49.

Организација је дужна о свом трошку радницима обезбедити лична заштитна средства и одржавати их у исправном стању, као и старати се да их радници употребљавају на прописан начин.

Члан 50.

На посао опасан по живот организација може распоредити само радника који испуњава прописане услове за вршење таквог посла.

Члан 51.

На пословима где постоји могућност професионалних и других обољења у вези са радом, не могу се распоређивати радници који су склони таквим обољењима.

Радници са здравственим недостацима не смеју се распоређивати на послове на којима би њихови здравствени недостаци могли изазвати последице опасне за њих или за њихову околину.

Члан 52.

Радник се мора упутити на специјалан лекарски преглед пре распоређивања на посао који је опасан по живот или штетан по здравље.

Радник који је распоређен на посао из става 1. овог члана мора се периодично подвргавати лекарском прегледу.

Члан 53.

Организација не може пустити у погон уређаје пре него што за то добије одобрење надлежног органа инспекције рада.

Члан 54.

Организација мора обезбедити пружање прве помоћи радницима.

Члан 55.

Радници су дужни придржавати се прописаних мера и општепризнатих правила хигијенско-техничке заштите, као и прописа који се односе на општу сигурност при раду, а нарочито:

- 1) употребљавати сигурносне направе, уређаје и заштитна средства (наочаре, маске, штитнике и сл.) према њиховој намени и чувати их од оштећења;

2) одмах пријавити недостатке и кварове на машинама, уређајима и заштитним средствима, као и све ненормалне појаве при раду које би могле угрожити живот или здравље радника.

Члан 56.

Радници који болују од болести које се без пријаве тешко могу лекарски утврдити или имају такве здравствене недостатке, а који би на одређеним радним местима могли представљати опасност за себе или околину, дужни су о томе обавестити надлежног лекара јавне здравствене службе.

Члан 57.

Радницима који се налазе у пијаном стању или под дејством наркотика, не сме се дозволити приступ ни задржавање у радионицама и на радним местима.

Члан 58.

Одредбе о заштити при раду примењују се и на:

- 1) ученике у привреди;
- 2) ученике стручних школа са практичном обуком и нижих и средњих стручних школа, као и студенте виших школа и факултета за време вршења практичних вежби или обавезног практичног рада у школи и привредној организацији;
- 3) лица на добровољној пракси (волонтере);
- 4) чланове селачких радних задруга и рибарских задруга;
- 5) учеснике на јавним радовима и другим организованим акцијама које у друштвеном интересу организују друштвене организације или државни органи;
- 6) стране држављане који се по посебним уговорима о размени стручњака или у оквиру међународне техничке помоћи налазе на раду у Југославији;
- 7) лица која се налазе на издржавању казне док су запослена у радионицама или на радилиштима.

Члан 59.

Савезно извршно веће односно орган који оно овласти доноси ближе прописе о хигијенско-техничким заштитним мерама при раду за сваку поједину делатност.

5. Обезбеђење смештаја, исхране и превоза радника

Члан 60.

На већим шумским, грађевинским, пољопривредним, рударским и другим радилиштима, која се не налазе у близини насељених места или се налазе у близини места где не постоји могућност становања већег броја радника који долазе из удаљених места, организација је дужна обезбедити одговарајући смештај и исхрану запослених радника или превоз од места становања до радилишта и натраг.

Републички секретаријат за рад прописаће ближе услове за примену одребе става 1. овог члана, као и одредити које су привредне организације дужне да обезбеде смештај и исхрану односно превоз радника.

6. Посебна заштита жена

а) Заштита трудних жена и мајки

Члан 61.

Жена у радном односу има у случају трудноће и порођаја право на одсуство у трајању од 105 дана.

Члан 62.

Одсуство због трудноће и порођаја мора се дати на захтев трудне жене, кад лекар јавне здравствене службе да налаз и мишљење да се порођај може очекивати за 45 дана од дана прегледа.

Члан 63.

За време одсуства због трудноће и порођаја жена у радном односу има право на накнаду уместо личног дохотка односно плате по прописима о здравственом осигурању.

Члан 64.

Жена у радном односу која је пре истека одсуства због трудноће и порођаја стекла право на годишњи одмор, има право да тај одмор користи непосредно по престанку одсуства због трудноће и порођаја.

Ако трудна жена отпочне да користи одсуство због трудноће и порођаја крајем календарске године, а није у тој години користила годишњи одмор на који је стекла право, има право да годишњи одмор користи непосредно по истеку одсуства због трудноће и порођаја, у наредној календарској години.

Члан 65.

Мајка има право на рад са скраћеним радним временом за време од 6 месеци после порођаја ради храњења детета. Изузетно, на основу мишљења лекара јавне здравствене службе, такво скраћено радно време може трајати и дуже, али највише до краја осмог месеца после порођаја.

Скраћено радно време из става 1. овог члана износи половину редовног радног времена.

Члан 66.

Рад са скраћеним радним временом из члана 65. овог закона врши се, по правилу, непрекидно у току радног дана.

Скраћено радно време признаје се у радни стаж као редовно радно време.

За време проведено ван рада у оквиру редовног радног времена, мајка има право на накнаду уместо личног дохотка односно плате по прописима о здравственом осигурању.

Члан 67.

Мајка у радном односу којој у породици нема ко да негује дете, има право на рад са скраћеним радним временом од 4 часа дневно и по истеку рока од 6 односно 8 месеци од порођаја. Овај рад може да траје док дете не напуни три године.

За време рада са скраћеним радним временом из става 1. овог члана мајци у радном односу припада лични доходак односно плата за стварно извршен рад, односно лични доходак (плата) по времену које одговара времену стварно проведеном на раду.

Скраћено радно време из става 1. овог члана признаје се у радни стаж као редовно радно време.

Члан 68.

Не може се распоредити или привремено упутити на радно место ван места становања:

1) трудна жена после навршена 4 месеца трудноће, а и пре навршена 4 месеца трудноће, ако би то упућивање по налазу лекара јавне здравствене службе било штетно по њено здравље;

2) мајка са дететом до 7 година, осим на њен захтев.

Члан 69.

Мајци у радном односу припада право на одсуство и право на накнаду уместо личног дохотка односно плате за време неговања детета, ако је по налазу лекара јавне здравствене службе таква нега неопходна.

Одсуство и висина накнаде из става 1. овог члана одређују се по прописима о здравственом осигурању.

Члан 70.

Жена у радном односу којој је после три месеца трудноће престао радни однос због ликвидације организације, за време привремене незапослености има право на новчану накнаду у висини последњег месечног износа личног дохотка односно плате, без обзира да ли испуњава услове који се прописима предвиђају за признање овог права.

Право из става 1. овог члана трудна жена користи до дана порођаја, а после тога ужива заштиту по прописима о здравственом осигурању.

Члан 71.

Ноћни рад трудних жена и мајки са дететом до једне године живота забрањен је.

Члан 72.

Забрањен је прековремени рад трудних жена и мајки са дететом до 6 односно 8 месеци живота.

За прековремени рад мајке са дететом млађим од 7 година, потребан је њен писмени пристанак.

б) Послови на којима је забрањен рад жена

Члан 73.

Жене, без обзира на године живота, не смеју се запошљавати ни распоређивати на пословима штетним по здравље или опасним по живот, као и на нарочито тешким физичким пословима.

Као послови штетни по здравље сматрају се нарочито: непосредан рад са живом или оловом или њиховим једињењима; послови индустријског бојадисања при којима се употребљава оловно белило, оловни сулфат или друге материје које садрже те састојке; посао у кесонима и посао који се врши роњењем; послови непосредно код високих куполних, шахтних, сименс-мартенових, електричних и других пећи за топљење метала; чишћење канализације, сливника и испражњавање јама са фекалијама; непосредно праћење процеса ферментације у ферментаторима, као и при пржењу и парењу буђавих дувана, и сл.

Као послови опасни по живот сматрају се нарочито: зидање, оправке или чишћење фабричких димњака и сл.

Као нарочито тешки физички послови сматрају се: подземни радови у рудницима; дубоко копање и дубинско бушење; непосредно ваљање метала у ваљаницама; импрегнирање прагова; рад на било каквој врсти пневматичких ручних машина које проузрокују јаче потресање тела; стално ношење и дизање великих терета на равном и чврстом терену, а мањих терета на терену са успоном, и сл.

На подземним радовима у рудницима могу се изузетно запошљавати жене:

1) које заузимају руководеће положаје, а не врше физички рад;

2) које су запослене у здравственим и социјалним службама;

3) које треба да проведу одређен стаж у подземним деловима рудника ради стручног усавршавања;

4) које буду позване, услед изузетних прилика, да стижу у подземне делове рудника ради вршења послова који немају карактер физичког рада.

Члан 74.

Трудне жене не смеју се упошљавати ни распоређивати на пословима као што су: послови приликом којих долази до сталних и јачих потреса и дуготрајнијег притиска тела; послови приликом којих се развијају прага, прашина и штетни гасови; послови са радиоактивним или рендгенским зрацима; послови са честим и сталним дизањем терета, и сл.

Трудне жене после навршена 4 месеца трудноће не смеју се запошљавати ни распоређивати на пословима као што су: послови који се врше у принудном положају тела, послови који се врше стојећи, ако се не може омогућити повремено седење; послови на машинама које се покрећу ногом, и сл.

Члан 75.

Трудне жене које раде на пословима (радним местима) на којима је за време трудноће забрањено њихово упошљавање односно распоређивање, морају се распоредити на друге лакше послове, са правом на лични доходак односно плату коју су имале на ранијем послу.

Члан 76.

Надлежни орган инспекције рада може одобрити да се забрана упошљавања жена на пословима (радним местима) одређеним у смислу овог закона, не примењује кад је у организацији односно установи спроведена механизација, аутоматизација и херметизација процеса рада, ако су тим мерама штетни утицаји отклоњени или смањени тако да не постоји опасност по живот или здравље жена, као и кад лична заштитна средства могу успешно да заштите од индустријских отрова или прашине.

Члан 77.

Раднички савет привредне организације односно највиши орган друге организације, образује једну или више комисија које одређују у организацији послове (радна места) на којима је забрањен рад жена.

Комисија се састоји од најмање три члана.

Председник комисије у привредној организацији мора бити члан радничког савета.

Члан 78.

Комисија је дужна да препоручи радничком савету односно највишем органу друге организације мере за отклањање узрока који спречавају упошљавање жена на одређеним пословима.

Члан 79.

Синдикална организација може предложити комисији да забрани упошљавање жена на појединим пословима (радним местима).

Комисија је дужна размотрити сваки такав предлог и донети одлуку у року од 15 дана од дана пријема предлога синдикалне организације.

Члан 80.

Против одлуке комисије директор односно старшина привредне или друге организације, као и синдикална организација, имају право приговора радничком савету привредне организације односно највишем органу друге организације.

Члан 81.

За жене које из породичних разлога не могу да раде пуно радно време, могу се у организацији устанављавати радна места на којима ће радити са скраћеним радним временом, ако то не би ишло на штету нормалног пословања организације.

За време рада са скраћеним радним временом жени припада право на лични доходак односно плату за стварно извршен рад, односно на лични доходак (плату) по времену стварно проведеном на раду, а остала права према посебним прописима.

7. Посебна заштита омладине

Члан 82.

Одредбе чл. 73, 76. до 80. овог закона важе и за омладину у радном односу млађу од 18 година.

Забрањен је сваки прековремени рад за омладину млађу од 18 година.

8. Посебна заштита инвалида

Члан 83.

Организација је дужна на одређеним радним местима запошљавати инвалиде.

Радна места на којима се морају запошљавати инвалиди, утврђују се комисијски за сваку организацију.

На радним местима из става 2. овог члана организација може запослити друга лица само ако нема инвалида способног за вршење посла на том радном месту.

Ближи услови и начин запошљавања инвалида одређују се савезним прописима.

Члан 84.

Споразум о заснивању радног односа који се закључује са инвалидом, мора да садржи податке о послу и радном месту, о радном времену, о личном доходу односно плати, о превозу и о посебним погодностима које се инвалиду обезбеђују на основу радног односа.

Инвалиди који ступају у јавну службу постављају се као редовни службеници, без обзира да ли су способни да раде са пуним или скраћеним радним временом, и разврставају се уз признање ранијег радног стажа за напредовање.

Члан 85.

Лицу у радном односу код кога наступи инвалидност, не престаје радни однос ако оно према преосталој радној способности може без професионалне рехабилитације радити на истом или другом одговарајућем послу у истој организацији.

Ако у организацији нема могућности за запошљавање у смислу става 1. овог члана, лицу код кога је наступила инвалидност престаје радни однос са редовним отказом, и такво лице остварује право на запослење на одговарајућем послу у другој организацији по прописима о инвалидском осигурању.

Члан 86.

Запослени инвалид може се распоредити на други посао у истој организацији, ако се тај други посао по својим обележјима и условима рада може сматрати одговарајућим послом у смислу прописа о инвалидском осигурању.

Запослени инвалид може се распоредити на друго радно место истог посла у истој организацији, ако то друго радно место по условима рада одговара радним могућностима инвалида, с обзиром на природу и степен његове инвалидности.

Запослени инвалид може се распоредити у оквиру исте организације ако су у погледу новог посла и радног места испуњени услови из ст. 1. и 2. овог члана и ако се тим распоређивањем не стварају промене које, с обзиром на место становања и друге објективне околности, битно погоршавају услове под којима је инвалид ступио на посао.

Члан 87.

Отказни рок за инвалиде не може бити краћи од месец дана.

Члан 88.

Одредбе овог закона о заштити инвалида важе за сва лица којима је по прописима о инвалидском осигурању признато право на запослење.

9. Права радника за време незапослености

Члан 89.

Радник коме престане радни однос има право на новчану накнаду за све време док сам или путем органа службе за запошљавање радника не нађе запослење, и то под следећим условима:

1) ако је до дана престанка радног односа био у радном односу најмање годину дана непрекидно или 18 месеци са прекидима за последње две године;

2) ако приходи његови, његове уже породице и лица која он обавезно издржава не прелазе износ одређен законом;

3) ако се пријави надлежном органу службе за запошљавање радника у року од месец дана од дана престанка радног односа.

Члан 90.

Изузетно од одредаба члана 89. овог закона, право на новчану накнаду не припада раднику коме је радни однос престао:

1) на основу одлуке дисциплинског органа, по сили закона или због самовољног напуштања рада;

2) по споразуму или отказом који поднесе радник.

Право на новчану накнаду припада раднику и у случају из тачке 2. става 1. овог члана, ако је до споразума односно отказа дошло:

а) због премештаја брачног друга;

б) због промене места боравка из здравствених разлога на основу налаза лекара јавне здравствене службе;

в) због неиспуњења обавеза из радног односа од стране организације.

Члан 91.

Право на новчану накнаду стичу, без обзира на дужину радног стажа, и свршени ученици у привреди и других нижих стручних школа, ученици средњих стручних школа и студенти виших школа и факултета, који се по завршеном школовању не могу одмах запослити, ако испуњавају остале прописане услове.

Под истим условима признаје се новчана накнада лицима из става 1. овог члана и кад им радни однос престане пре истека 12 месеци од дана завршетка школовања.

Члан 92.

Инвалиди рада имају по престанку радног односа право на новчану накнаду по прописима о инвалидском осигурању.

Члан 93.

Радник који непосредно из радног односа ступи на одслужење или дослужење војног рока, по отпуштању из војске има право на новчану накнаду, ако је до дана разрешења радног односа због одласка на одслужење или на дослужење војног рока навршио радни стаж из члана 89. тачка 1. овог закона, и ако испуњава остале прописане услове.

Право на новчану накнаду по отпуштању из војске признаје се и свршеним ученицима у привреди и ученицима других нижих и средњих стручних школа, као и студентима виших школа и факултета, ако су на одслужење војног рока ступили у року од 12 месеци по завршетку школовања, без обзира да ли су у том року били у радном односу.

Члан 94.

Висину новчане накнаде за време привремене незапослености прописује Савезно извршно веће.

Члан 95.

Раднику, док прима новчану накнаду, припада и додатак на децу, ако је по прописима о додацима на децу имао право на тај додатак за време док је био у радном односу.

Ако се раднику за време док прима новчану накнаду роди дете, има право на помоћ за опрему детета и на додатак на децу, ако би на ова примања имао право да је у радном односу.

Члан 96.

Раднику припада новчана накнада и за време трајања војне вежбе, и то у износу који је примао до гоизива на вежбу.

Раднику ће се исплаћивати за време војне вежбе само разлика између износа новчане накнаде коју је примао до позива на војну вежбу и плате која му припада у Југословенској народној армији ако је ова плата мања.

Члан 97.

Раднику који је позван на одслужење или до-служење војног рока, припада право на новчану накнаду и за наредних 30 дана, рачунајући од дана кад је према позиву био дужан да се јави надлежном војном органу.

Члан 98.

Право на новчану накнаду остварује радник на основу захтева, који може поднети писмено или усмено у записник надлежном органу службе за запошљавање радника.

Право на новчану накнаду припада раднику од дана престанка радног односа, ако захтев за исплату новчане накнаде поднесе у року од три дана од дана престанка радног односа, а ако захтев поднесе после тог рока, новчана накнада припада му од дана доношења захтева.

Члан 99.

Исплата новчане накнаде врши се до дана упућивања радника на ново запослење или док се сам не запосли.

Кад се радник упућује ради запошљавања у друго место, новчана накнада припада му и за време потребно за путовање од места одакле се упућује до места у које се упућује.

Ако радник без своје кривице не ступи у радни однос са организацијом у коју је упућен, продужује му се и даље исплата новчане накнаде.

Члан 100.

Право на новчану накнаду раднику престаје у следећим случајевима:

- 1) ако се запосли;
- 2) ако стекне право на инвалидску односно личну пензију, а у сваком случају кад радник наврши 65 година живота, односно радница 55 година живота;
- 3) кад постане трајно и потпуно неспособан за рад;
- 4) кад оде на одслужење војног рока или до-служење војног рока дуже од три месеца;
- 5) ако одбије запослење које му је, према његовим стручним квалификацијама и физичким способностима, понуђено од стране надлежног органа службе за запошљавање радника;
- 6) ако се приходи његови, његове уже породице и лица која он обавезно издржава повећају изнад износа утврђеног у смислу тачке 2. члана 89. овог закона;
- 7) ако буде осуђен на казну затвора у трајању преко 3 месеца,

Члан 101.

Исплата новчане накнаде обуставља се раднику за време док постоји један од следећих разлога:

1) ако се уредно и у одређени дан неоправдано не јави надлежном органу службе за запошљавање радника;

2) ако одбије стручно оспособљавање односно преквалификацију на коју га упуту надлежни орган;

3) ако се налази на издржавању казне затвора у трајању до три месеца.

Члан 102.

После шест месеци исплаћивања новчане накнаде надлежни орган службе за запошљавање радника може радника привремено упутити и на посао који не одговара његовим стручним квалификацијама, ако тај посао одговара његовим физичким способностима.

Приликом упућивања на посао радника у смислу става 1. овог члана, орган службе за запошљавање радника дужан је нарочито узети у обзир степен његове стручности и дужину радног стажа.

Упућивањем на посао у смислу става 1. овог члана, раднику престаје право на новчану накнаду, али он задржава код органа службе за запошљавање радника право првенства при упућивању на послове који одговарају његовим стручним квалификацијама.

Члан 103.

Физичку способност радника за вршење одређеног посла утврђује лекар јавне здравствене службе.

Трошкови прегледа радника падају на терет средстава органа службе за запошљавање радника.

Члан 104.

Радник коме је престао радни однос, као и ученик у привреди, ученик друге ниже и средње стручне школе и студент више школе или факултета, после завршеног школовања, имају право на повлашћену возњу ако их надлежни орган службе за запошљавање радника упућује ради запошљавања у друго место.

Ово право припада и ученику у привреди који се упућује у другу организацију ради изучавања или настављања изучавања занимања односно заната, ако му је обезбеђено изучавање у месту у које се упућује.

Право на повлашћену возњу има и радник који сам нађе запослење. Орган службе за запошљавање радника издаће таквом раднику карту за повлашћену возњу ако му организација поднесе потврду да ће запослити радника.

У нарочито оправданим случајевима орган службе за запошљавање радника може лицима из ст. 1, 2. и 3. овог члана одобрити и бесплатну возњу.

Члан 105.

Повлашћену односно бесплатну возњу може орган службе за запошљавање радника одобрити и члановима уже породице радника, ако се пресељавају у место новог запослења радника.

Ако се радник сели са породицом у место у које се упућује ради ступања на посао, надлежни орган за запошљавање радника може му одобрити селидбене трошкове делимично или у целини.

Члан 106.

Висину повластице у возњи и начин коришћења повластице прописује Секретаријат Савезног извршног већа за рад.

Трошкови повлашћене односно бесплатне војње, као и селидбени трошкови, падају на терет средстава органа службе за запошљавање радника.

Члан 107.

Раднику коме је радни однос привремено престао, време трајања привремене незапослености урачунава се у радни стаж, без обзира да ли му за то време припада новчана накнада по одредбама овог закона, ако се за то време уредно пријављује надлежном органу службе за запошљавање радника и ако прихвати запослење на које је упућен.

Време из става 1. овог члана не урачунава се у радни стаж за годишњи одмор и пензију.

Одредба става 1. овог члана не важи за радника коме је радни однос престао из разлога наведених у члану 90. став 1. овог закона.

Члан 108.

Против решења органа службе за запошљавање радника радник има право жалбе органу управе среског народног одбора надлежном за послове рада и радних односа.

Жалба се подноси у року од 15 дана од дана пријема решења.

Орган управе среског народног одбора надлежан за послове рада и радних односа дужан је донети своје решење по жалби у року од 30 дана од дана изјављене жалбе.

Члан 109.

Секретаријат Савезног извршног већа за рад доноси упутства за спровођење одредаба овог закона о правима радника за време привремене незапослености.

10. Служба за запошљавање радника

Члан 110.

Ради обезбеђења што бржег и правилнијег запошљавања привремено незапослених радника, као и вршења других задатака у вези с тим, постоји посебна служба за запошљавање радника заснована на принципима друштвеног управљања.

Органи службе за запошљавање радника решавају и о правима радника за време привремене незапослености и исплаћују новчане накнаде из фондова којима ови органи управљају.

Члан 111.

У извршавању својих задатака органи службе за запошљавање радника сарађују са организацијама и другим установама, ради што правилнијег запошљавања радника и предузимања одговарајућих мера.

У том циљу организација је дужна:

1) извести надлежни орган службе за запошљавање радника о сваком датом отказу одмах, а најдоцније у року од 5 дана од дана када је отказ дат;

2) извести орган службе за запошљавање радника о сваком престанку радног односа по другом основу одмах, а најдоцније у року од 5 дана од дана престанка радног односа;

3) пријавити органу службе за запошљавање радника свако ново или упражњено радно место одмах, а најдоцније у року од 5 дана од дана увођења односно упражњења радног места;

4) нова и упражњена радна места обавезно попуњавати привремено незапосленим радницима које упутује орган службе за запошљавање радника ако ови радници испуњавају услове за запослење на тим радним местима;

5) пријављивати надлежном органу службе за запошљавање радника и оне раднике који су још код ње запослени, али ће у догледном времену бити сувишни, да би овај орган могао благовремено да предузме одговарајуће мере за њихово запошљавање.

Члан 112.

Органи службе за запошљавање радника дужни су при посредовању ради запошљавања првенствено упућивати организацијама оне раднике који имају дужи радни стаж, ако испуњавају услове за одговарајућа радна места.

Члан 113.

Задаци, организација, надлежност и овлашћења службе за запошљавање радника регулишу се савезним прописима.

11. Радне књижице

Члан 114.

Лице које заснива радни однос, као и радник који се већ налази у радном односу, мора имати радну књижицу.

Радна књижица служи за доказивање струке, занимања и степена стручне спреме, односно звања, радног стажа и појединих права из социјалног осигурања, а нарочито права на пензију и инвалиднину, као и за доказивање других права којима је основ и услов радни однос.

Члан 115.

Радна књижица има значај јавне исправе.

Све чињенице и подаци који су уписани у радној књижици имају се сматрати истинитим док се не докаже противно.

Доказивање неистинитости чињеница и података уписаних у радној књижици пада на терет онога који оспорава њихову истинитост.

Члан 116.

Радна књижица је једнообразна за све раднике на територији Југославије.

Радна књижица штампа се и попуњава на службеном језику народне републике, а за одређена подручја појединих народних република може се штампати и попуњавати и на језику националне мањине.

Секретаријат Савезног извршног већа за рад прописује образац радне књижице.

Члан 117.

У радну књижицу забрањено је уносити казне или друге негативне податке о раднику, као и основ престанка радног односа.

Члан 118.

За време трајања радног односа радна књижица налази се на чувању код организације, о чему се раднику даје писмена потврда.

Приликом престанка радног односа, организација је дужна раднику предати радну књижицу, а ако то није могуће, она је доставља надлежном органу службе за запошљавање радника.

Кад организација изгуби или оштети радну књижицу, дужна је о свом трошку прибавити дупликат

Члан 119.

Радну књижицу издаје орган управе општинског народног одбора надлежан за послове рада и радних односа који је надлежан по месту становања радника.

Радна књижица издаје се на основу пријаве и потребних докумената које подноси радник.

Орган управе општинског народног одбора надлежан за послове рада и радних односа води регистар свих издатих радних књижица.

Члан 120.

Секретаријат Савезног извршног већа за рад прописује ближе одредбе о издавању, садржини, вођењу и замењивању радних књижица, као и о начину вођења регистра издатих радних књижица.

12. Надзор државе над применом прописа о радним односима и условима рада

Члан 121.

Држава врши надзор над извршавањем свих прописа о радним односима и условима рада преко органа инспекције рада и других законом овлашћених органа.

Члан 122.

Ради заштите својих права радник се може обратити надлежном органу инспекције рада.

Ако су законита права радника повређена поступком организације, орган инспекције рада, на тражење радника, интервенисаће код организације да се неправилност отклони и повређено право успостави, и у том циљу може издавати привремена наређења.

Ако организација не поступи по захтеву односно наређењу, орган инспекције рада упутиће радника на надлежне органе ради остваривања повређеног права.

Орган инспекције рада може обуставити извршење одлука организације до коначног решења спора.

Орган инспекције рада не може доносити одлуке којима мериторно одлучује о праву радника.

Орган инспекције рада доноси решења којима наређује спровођење прописаних мера хигијенско-техничке заштите.

Члан 123.

Задаци, организација, надлежности и овлашћења инспекције рада регулишу се савезним законом.

ДЕО ДРУГИ

РАДНИ ОДНОСИ У ПРИВРЕДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Глава I

НАЧЕЛНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 124.

Положај, права и дужности радника у привредним организацијама утврђују се и обезбеђују друштвеном својином на средствима за производњу и системом самоуправљања радних колектива.

Члан 125.

Остварујући уставно право на самоуправљање, радници непосредно и преко органа управљања одлучују о својим међусобним односима који произилазе из заједничког рада у привредној организацији.

Члан 126.

Радни колектив, пошто подмири обавезе према друштвеној заједници, самостално одлучује о употреби оствареног дохотка и утврђује личне дохотке својих чланова на основу успеха у раду сваког од њих и целог радног колектива.

Радни колектив самостално одлучује о заснивању и престанку радног односа, као и о другим питањима личног статуса радника, сагласно одредбама закона.

Члан 127.

Одредбама другог дела овог закона непосредно се зајамчују положај, права и дужности радника на основу радног односа у привредним организацијама.

Глава II

ЗАСНИВАЊЕ РАДНОГ ОДНОСА

1. Општи услови за заснивање радног односа

Члан 128.

Лице које заснива радни однос треба да испуњава следеће опште услове:

1) да је навршило 15 година живота;

2) да има општу здравствену способност за рад.

Привредна организација може својим правилима односно правилником о радним односима предвидети, због специфичности појединих радних места, посебне здравствене услове за та места.

Прописима Савезног извршног већа може се за поједине струке прописати као услов за заснивање радног односа виша граница старости од 15 година, као и други услови за одређена радна места или послове, нарочито појединих делатности или занимања.

Члан 129.

Лице коме је судском пресудом забрањено вршење одређеног занимања, не може засновати радни однос за вршење посла тог занимања за све време док забрана траје.

Члан 130.

Лице које први пут заснива радни однос, или које заснива радни однос после прекида дужег од 6 месеци, или које прелази из једног занимања у друго, дужно је претходно подвргнути се лекарском прегледу од стране лекара јавне здравствене службе, ради утврђивања општег здравственог стања.

Лице из става 1. овог члана сноси трошкове лекарског прегледа ако нема право на бесплатну здравствену заштиту по прописима о здравственом осигурању.

Привредна организација која је прописала посебне здравствене услове за одређена радна места, сноси сама трошкове лекарског прегледа.

2. Начин заснивања радног односа

Члан 131.

Радни однос заснива се на основу споразума закљученог између радника и привредне организације.

Члан 132.

Закљученим споразумом радник прихвата услове рада и права и обавезе утврђене законом, прописима донетим на основу закона и правилима односно правилником привредне организације.

Споразумом између висококвалификованих радника и привредне организације могу се уговорити посебни услови рада и посебна узајамна права и обавезе, ако је то предвиђено правилима привредне организације односно правилником о радним односима или посебним савезним прописима.

Одредбе споразума о посебним условима рада или правима и обавезама које би биле противне правилима привредне организације односно правилнику о радним односима, имају се сматрати као неpostoјеће.

Члан 133.

Радни однос се заснива на неодређено време.

Члан 134.

Изузетно од одредбе члана 133. овог закона, радни однос може се засновати и на одређено време за вршење сезонских послова, као и за вршење других послова који по својој природи трају најдуже до три месеца, или у случају замене радника за време болести, војне вежбе, и сл.

Радни однос заснован противно одредбама става 1. овог члана, сматра се да је заснован на неодређено време.

Члан 135.

Радни однос може се засновати на пробу.

Пробни рок не може бити дужи од 30 дана.

Радни однос на пробу може раскинути свака страна у току трајања пробног рока, без претходног отказа, али уз претходно обавештење друге стране.

Ако по истеку пробног рока радник настави да ради, сматра се да је радни однос заснован дефинитивно на неодређено време, и то од дана кад је радник ступио на пробу.

Члан 136.

Споразум о заснивању радног односа може бити писмен или усмен.

Споразум мора бити писмен:

- 1) ако се радни однос заснива на одређено време;
- 2) ако се радни однос заснива у смислу члана 132 став 2. овог закона;
- 3) ако се радни однос заснива са страним држављанином;
- 4) ако се радни однос заснива на пробу.

Законом или прописима донетим на основу закона могу се предвидети и други случајеви у којима је обавезан писмени споразум за заснивање радног односа.

Члан 137.

Радник који није закључио писмени споразум, кад је овакав споразум обавезан, може и даље остати у радном односу, под условом да се у року од месеца дана од дана утврђене неправилности споразуму да писмена форма.

3. Органи за пријем радника

Члан 138.

О пријему радника одлучује раднички савет, а у привредним организацијама које немају бирани раднички савет — цео радни колектив.

Раднички савет, односно радни колектив може образовати посебну комисију која одлучује о заснивању и отказивању радног односа (комисија за заснивање и отказивање радног односа). Председник комисије је члан радничког савета

Изузетно, у издвојеним погонима и радилиштима привредних организација у којима се, према пословима који се врше, број и састав радника у току године мењају у већем обиму, може раднички савет односно радни колектив овластити директора или другог руководног радника да одлучује о пријему радника за вршење краткотрајних послова.

Члан 139.

Раднички савет већих привредних организација по потреби може образовати више комисија за заснивање и отказивање радног односа.

Правилима привредне организације односно правилником о радним односима може се одредити да организациона јединица, као целина или преко своје комисије, има овлашћења комисије радничког савета за заснивање и отказивање радног односа. Тим правилима односно правилником одредиће се ко подноси пријаву потреба за новим радницима (члан 141) односно предлог за отказ раднику (члан 299).

Члан 140.

Функција комисије за заснивање и отказивање радног односа траје до истека мандата радничког савета који ју је образовао. Ако је комисију образовао радни колектив, функција комисије траје две године.

Раднички савет односно радни колектив може опозвати комисију или поједине њене чланове и пре истека рока из става 1. овог члана.

Члан 141.

Директор или друго овлашћено лице пријављује органима из члана 138. ст. 1. и 2. овог закона потребе за новим радницима. Пријава садржи број потребних радника, потребне стручне квалификације и друге услове које треба да испуњавају радници за вршење послова на одређеним радним местима.

О заснивању радног односа са појединим радником одлучују надлежни органи из става 1. овог члана. Ови органи одлучују и о пријему радника на основу посебних услова из члана 132. став 2. овог закона, ако су такви услови постављени.

Против одлуке камисије за заснивање и отказивање радног односа директор или друго овлашћено лице има право приговора управном одбору привредне организације, а ако је одлуку донео раднички савет или радни колектив, приговор подноси овим срганима. Приговор се може поднети само у погледу стручне спреме и других услова које треба радник да испуњава.

На основу правоснажне одлуке надлежног органа о пријему радника, директор или друго овлашћено лице закључује са радником споразум о заснивању радног односа.

Члан 142.

Правилима привредне организације односно правилником о радним односима ближе се одређују делокруг и начин рада органа који су овим законом овлашћени да одлучују о заснивању и отказивању радног односа.

Члан 143.

Пријем радника на руководећа радна места врши се путем конкурса.

Привредна организација својим правилима односно правилником о радним односима одређује руководећа радна места која се морају попуњавати конкурсом.

На руководеће радно место из става 2. овог члана може се без конкурса поставити радник исте привредне организације ако испуњава услове предвиђене за то радно место.

Правилима привредне организације односно правилником о радним односима може се одредити да се путем конкурса попуњавају и радна места висококвалификованих и других радника.

Члан 144.

Конкурс за пријем радника расписује управни одбор привредне организације.

Оглас о конкурс у објављује се у дневној или локалној штампи, или на други погодан начин, о чему одлучује управни одбор.

У огласу морају бити наведени услови које радник треба да испуњава у погледу стручне спреме и радног стажа, као и други услови које одреди привредна организација. У огласу мора бити и рок до кога се примају понуде, који не може бити краћи од 15 дана.

Члан 145.

Конкурс спроводи комисија за заснивање и отказивање радног односа, а ако ова комисија није образована, управни одбор образује конкурсну комисију.

По спроведеном конкурс комисија предлаже управном одбору кандидате за пријем на одговарајућа радна места.

На основу одлуке управног одбора, директор закључује споразум са примљеним радником.

Члан 146.

Ако конкурс не успе, управни одбор привредне организације може на предлог комисије за заснивање и отказивање радног односа попунити радно место и без конкурса.

Члан 147.

Лице које је учествовало на конкурс или чији је правни интерес повређен, може изјавити жалбу радничком савету ако сматра да конкурс није спроведен по прописаном поступку или да изабрано лице не испуњава услове прописане законом и конкурсом.

Ако раднички савет утврди да конкурс није спроведен по прописаном поступку, поништиће одлуку о избору радника и конкурс. Ако раднички савет утврди да изабрано лице не испуњава услове прописане законом и конкурсом, поништиће одлуку о избору радника.

На основу одлуке радничког савета из става 2 овог члана споразум о заснивању радног односа губи важност, а радни однос престаје.

4. Ступање на рад и распоређивање на радна места**Члан 148.**

Права и дужности из радног односа настају ступањем радника на рад.

Радник је дужан ступити на рад у року од 7 дана од дана закључења споразума, ако споразумом није одређен други рок.

Ако радник без оправданог разлога не ступи на рад у одређеном року, сматра се да споразум није ни био закључен.

Члан 149.

Привредна организација дужна је водити евиденцију о запосленим радницима.

Секретаријат Савезног извршног већа за рад прописује садржину и начин вођења евиденције.

Члан 150.

Одговорно лице у привредној организацији дужно је радника приликом ступања на рад упознати са његовим радним местом и условима рада на том радном месту.

Члан 151.

На основу закљученог споразума радник се распоређује на одговарајуће радно место односно посао у привредној организацији.

Раднику се без његовог пристанка не може одредити радно место односно посао који не одговара његовој стручној спреми.

Члан 152.

За време смањења обима послова, привременог прекида рада на његовом радном месту или у другим случајевима одређеним посебним прописима, радник се може привремено распоредити на радно место односно посао који не одговара његовој стручној спреми.

Радник се може привремено распоредити на радно место за које се тражи стручна спрема нижа од оне коју има, али највише за време од три месеца.

У случају из става 2. овог члана радник задржава право да му се лични доходак утврђује према основу који му је одређен по одредбама правилника о расподели личних доходака на редовно радно место (посао) ако је то за радника повољније.

Правилима привредне организације односно правилником о радним односима ближе се одређују услови и начин привременог распоређивања радника у случајевима из става 1. овог члана.

5. Стручно образовање радника**Члан 153.**

Радници имају право на стручно образовање и усавршавање под једнаким условима.

Стручно образовање радника обухвата стицање и усавршавање стручних и радних способности радника школовањем или практичним радом.

Члан 154.

У циљу стварања стручних кадрова у привреди, друштвена заједница преко одговарајућих установа обезбеђује професионалну оријентацију грађанима.

Професионалном оријентацијом пружа се стручна помоћ појединцима при њиховом избору занимања односно заната или усавршавања у занимању односно занату, водећи рачуна о склоностима појединаца и о могућностима и потребама привреде.

Члан 155.

Ученик у привреди је лице које се путем школовања и практичног рада у привредној организацији оспособљава за квалификованог радника у одређеном занимању односно занату.

Права и дужности ученика у привреди регулишу се посебним прописима.

Члан 156.

Лица са завршеном потпуном средњом или вишом школом или факултетом која први пут заснивају радни однос, распоређују се у својству приправника.

Члан 157.

Приправнику се не може поверити самостално вршење послова на руководећим радним местима док не положи стручни испит.

Члан 158.

Привредна организација обавезна је да прими на учење односно запосли одређен број ученика у привреди и приправника, под условима које пропише савезни закон.

Члан 159.

Савезним законом регулишу се питања стручног образовања и усавршавања радника у привреди, као и стручних испита.

Глава III**ПРИВРЕМЕНИ РАДНИ ОДНОС****Члан 160.**

Привредна организација може за вршење привремених послова или за вршење послова на радним местима на којима нема потребе за пуним редовним радним временом, засновати привремен радни однос са лицима којима је редовно и главно занимање рад на сопственом пољопривредном имању или која се баве другом приватном делатношћу, као и са другим лицима која се повремено запошљавају у циљу стицања допунских прихода за издржавање (обављање повременог рада на пољопривредним

добрима и шумским газдинствима, повремена запо-
слења студената, домаћица и сл.).

Лица из става 1. овог члана ангажују се посе-
бним уговором о повременим вршењу посла, који у
име привредне организације закључује директор од-
носно од њега овлашћено лице.

Секретаријат Савезног извршног већа за рад
може прописати кад уговор из става 2. овог члана
мора бити у писменој форми.

Члан 161.

Уговором о повременим вршењу посла одређују
се нарочито: посао који се има извршити, висина
награде за рад, радно време, као и време извршења
посла.

Члан 162.

Лица ангажована по члану 160. овог закона и-
мају од права која се овим законом и другим про-
писима признају радницима у сталном радном од-
носу, само право на хигијенско-техничку заштиту
при раду и право на социјално осигурање за слу-
чај несреће на послу или професионалног обољења.

Допринос за осигурање за случај несреће на по-
слу сноси сама привредна организација, а висина
доприноса одређује се посебним прописима.

Члан 163.

Привредна организација утврђује у својим пра-
вилима односно правилнику о радним односима по-
словне за које се могу ангажовати лица у смислу
члана 160. овог закона, као и услове узимања на
привремени рад ових лица и њихова права и ду-
жности.

Члан 164.

Одредбе члана 134. овог закона не односе се на
лица из члана 160. овог закона.

Члан 165.

Овлашћује се Секретаријат Савезног извршног
већа за рад да, по претходно прибављеном мишље-
њу Централног већа Савеза синдиката Југославије
и Савезног завода за социјално осигурање, одређује
својим прописима услове под којима се на одређе-
ним радовима може засновати привремен радни од-
нос и доноси ближе прописе за спровођење одре-
даба ове главе.

Глава IV

РАДНО ВРЕМЕ

1. Редовно радно време

Члан 166.

Редовно радно време радника износи 8 часова
дневно односно 48 часова недељно, сем у оним слу-
чајевима који су изрично предвиђени у овом за-
кону.

Привредна организација може својим прави-
лима односно правилником о радним односима одре-
дити за један или више дана у недељи краће радно
време од 8 часова дневно.

Ако се одреди краће радно време у смислу ста-
ва 2. овог члана, редовно радно време у остале дане
у недељи износиће сразмерно дуже од 8 часова, али
не преко 9 часова дневно односно укупно 48 часова
недељно.

За радове који се врше на смену, привредна ор-
ганизација може одредити и дуже редовно радно
време од 8 часова дневно односно 48 часова недељ-
но, али под условом да просечан број часова рада,
израчунат за време од три недеље или мање, не
пређе 8 часова дневно или 48 часова недељно.

Раднички савет привредне организације може
увести четрдесетпеточасовну радну недељу уз прет-
ходну сагласност већа произвођача општинског на-
родног одбора.

Савезно извршно веће или орган који оно овла-
сти може прописати услове под којима се може у-
водити четрдесетпеточасовна радна недеља.

Члан 167.

Привредна организација може својим прави-
лима односно правилником о радним односима одре-
дити редовно радно време радника у грађевинар-
ству, пољопривреди, шумарству, поморству, речном
саобраћају, као и у другим привредним делатно-
стима и привредним организацијама са сезонским
карактером рада, дуже од 8 часова дневно односно
дуже од 48 часова недељно, под условом да просе-
чан број часова у току једне године не пређе 8 ча-
сова дневно.

Редовно радно време одређено у смислу става 1.
овог члана не може износити више од 10 часова
дневно.

Члан 168.

Рад у сменама с редовним радним временом ду-
жим од 8 часова дневно може се у привредној ор-
ганизацији заводити само на појединим радним ме-
стима на којима природа и организација посла за-
хтевају такав рад.

Смене се морају мењати по утврђеном распо-
реду.

Савезно извршно веће прописује услове под ко-
јима се може уводити рад у сменама дужином од 8
часова дневно, као и дужину рада у смени.

Члан 169.

На пословима који су нарочито тешки или ште-
тни по здравље, редовно радно време скраћује се
у сразмери са тежином односно штетношћу послова
(скраћено редовно радно време).

Посебним прописима Савезног извршног већа
или органа који оно одреди утврђују се радна ме-
ста односно послови на којима се уводи скраћено
редовно радно време, као и његово трајање.

Рад са скраћеним радним временом изједначен
је са осмочасовним радом у погледу свих права за
чије је стицање основ или услов радни однос

Члан 170.

Радник је дужан радити у привредној органи-
зацији и после завршетка радног времена у слу-
чају несреће која се десила или која непосредно
предстоји, али само онолико времена колико је не-
опходно да се спасу људски животи или да се при-
вредна организација обезбеди од штете.

Члан 171.

Почетак и завршетак редовног радног времена
радника у привредним организацијама одређује се
правилима привредне организације односно прави-
лником о радним односима.

Код подземних радова сматра се као почетак
рада тренутак уласка радника у кабину за спу-
штање, а као завршетак рада излазак радника на
површину.

Ако се код подземних радова до радног места
силази галеричним ходницима, редовно радно вре-
ме рачуна се од часа уласка радника у галерични
ходник па до изласка радника на површину.

Секретаријат Савезног извршног већа за рад
може одредити који ће се тренутак сматрати као
почетак односно завршетак рада и у другим слу-
чајевима.

2. Ноћни рад**Члан 172.**

Ноћни рад може се увести само у оправданим случајевима. О увођењу ноћног рада одлучује раднички савет привредне организације сагласно важећим прописима.

Ноћним радом сматра се рад извршен између 22 часа и 5 часова наредног дана.

У пољопривредним организацијама ноћним радом сматра се рад извршен између 22 часа и 4 часа наредног дана.

Члан 173.

Ноћне смене морају се мењати према утврђеном распореду, који се одређује правилима привредне организације односно правилником о радним односима.

Члан 174.

Забрањен је ноћни рад радника којима би, према налазу лекара јавне здравствене службе, такав рад погоршао здравствено стање.

Члан 175.

Орган инспекције рада ће ограничити или потпуно забранити ноћни рад у привредној организацији у којој нису обезбеђени потребни услови за нормалан рад ноћу.

Члан 176.

Лични доходак радника увећава се за сваки час ноћног рада за 12,5% по основима предвиђеним у правилнику о расподели личних доходака.

Правилником о расподели личних доходака може се одредити већи процент повећања личног дохотка за ноћни рад од процента из става 1. овог члана.

3. Прековремени рад**Члан 177.**

Сваки рад извршен преко редовног радног времена у току радног дана одређеног правилником о радним односима привредне организације у смислу члана 166. овог закона, сматра се прековременим радом, сем рада извршеног у случајевима из члана 170. овог закона.

Правилником о радним односима односно одлуком радничког савета одређују се случајеви и услови под којима се може увести прековремени рад и његово трајање, као и органи који доносе одлуку о прековременом раду.

Правилима привредне организације односно правилником о радним односима може се овластити организациона јединица да самостално одлучује о увођењу прековременог рада.

Члан 178.

Прековремени рад може износити највише 8 часова недељно, али не више од 4 часа дневно.

По претходно донетој одлуци од стране органа управљања односно организационе јединице у смислу одредаба члана 177. овог закона, прековремени рад у изузетним случајевима може износити и више од 8 часова недељно ако радник да пристанак на такав рад.

Члан 179.

На основу и у оквиру одредаба правилника односно одлуке радничког савета из члана 177. став 2. овог закона, прековремени рад наређује писмено директор или друго овлашћено лице у привредној организацији.

Члан 180.

Привредна организација дужна је о увођењу и наређењу прековременог рада у смислу члана 178. став 2. овог закона писмено обавестити надлежни орган инспекције рада у року од 3 дана.

Веће произвођача општинског народног одбора, по сопственој иницијативи или на предлог заинтересованих органа и организација, може забранити или ограничити прековремени рад, и то за поједине или све привредне организације на свом подручју, ако утврди да се услед прекомерног коришћења прековременог рада повећавају повреде при раду, обољења и друге негативне последице по здравље радника.

Члан 181.

Забрањен је сваки прековремени рад радника којима би према налазу лекара јавне здравствене службе такав рад погоршао здравствено стање.

Забрањен је прековремени рад преко времена које је одређено прописима или правилима о вршењу посла на одређеном радном месту.

Члан 182.

За рад у прековременим часовима раднику припада лични доходак увећан за 50% по основима предвиђеним у правилнику о расподели личних доходака.

Правилником о расподели личних доходака може се одредити процент повећања личног дохотка за прековремени рад већи од процента из става 1. овог члана.

Изузетно од одредаба става 1. овог члана, привредна организација може правилником о расподели личних доходака одредити да се лични доходак за прековремени рад утврђује у паушалном износу, кад се такав рад састоји делом или у целини само у обавезној присутности радника на радном месту.

Правилником о расподели личних доходака привредна организација одређује руководна радна места на којима радницима не припада лични доходак за прековремени рад.

Члан 183.

Привредна организација дужна је водити евиденцију о прековременом раду, и то:

- 1) о броју прековремених часова радника;
- 2) о броју радника којима је наређен прековремени рад по њиховим квалификацијама.

Глава V**ЛИЧНИ ДОХОЦИ И НАКНАДЕ****1. Лични доходи****Основне одредбе****Члан 184.**

Лични доходак радника представља његов удео у средствима која привредна организација издвоји из чистог прихода за личне дохотке радника према основима и мерилима утврђеним у свом правилнику о расподели чистог прихода.

Члан 185.

Висина личног дохотка радника зависи од резултата који је он остварио на радном месту (послу), резултата рада организационе јединице у којој он ради и резултата привређивања привредне организације као целине.

Члан 186.

Радник има право на минималан лични доходак, без обзира на величину дохотка који је остварила привредна организација.

Члан 187.

За утврђивање висине учешћа радника у расподелу средстава за личне дохотке привредна организација дужна је унапред одредити основе и мерила у правилнику о расподели личних доходака.

Члан 188.

Сви основи и мерила које је привредна организација усвојила за расподелу средстава за личне дохотке радника имају, по правилу, подједнаку важност при обрачуњу и исплати.

Члан 189.

Из личног дохотка радника плаћају се доприноси

Доприноси из личног дохотка радника могу се уводити само савезним законом.

Члан 190.

Одредбе ове главе неће се примењивати на лица која су засновала привремени радни однос у смислу одредаба главе III другог дела овог закона.

Основи и мерила за расподелу средстава за личне дохотке

Члан 191.

Као основ за расподелу средстава за личне дохотке на појединце служи учинак радника мерен по количини, квалитету, уштедама материјалних и других трошкова, узимајући у обзир сложеност и тежину посла, одговорност и услове рада на радном месту и друге елементе који доприносе правилној расподели према резултатима рада.

Члан 192.

Привредна организација дужна је на одговарајући начин упознати раднике са основима и мерилима према којима се утврђује висина његовог учешћа у расподели средстава за личне дохотке.

Привредна организација дужна је раднику, на његов захтев, издати писмено решење о основима и мерилима према којима се утврђује висина његовог учешћа у расподели средстава за личне дохотке.

Обрачунавање и исплаћивање личног дохотка радника

Члан 193.

Обрачунавање и исплаћивање личних доходака радницима врше се у роковима који не могу бити дужи од једног месеца.

Члан 194.

Висина личног дохотка радника утврђена расподелом средстава за личне дохотке у току године је привремена, до коначне расподеле на основу завршног рачуна привредне организације.

Члан 195.

У току обрачуноског периода привредна организација исплаћује радницима аконтације личног дохотка у зависности од постигнутих резултата према основима и мерилима утврђеним у правилнику о расподели личних доходака.

Обезбеђење средстава за исплату личних доходака радника

Члан 196.

Ако средства из оствареног чистог прихода и средства фондова коришћена по одредбама Закона о средствима привредних организација нису довољна да се подмире лични доходи радника, средства за личне дохотке обезбеђује општински на-

родни одбор из средстава заједничке резерве привредних организација општине.

Општински народни одбор је дужан привредној организацији обезбедити потребна средства за личне дохотке, тако да она заједно са средствима из својих фондова може подмирити личне дохотке радника најмање у укупном износу гарантованих личних доходака утврђеном по чл. 197. до 200. овог закона.

Члан 197.

Износ гарантованог личног дохотка прописује Савезно извршно веће по једном раднику, различито по групама привредних организација.

Општински народни одбор може за поједине групе привредних организација или за поједине привредне организације на свом подручју повећати или смањити прописане износе гарантованих личних доходака у границама одређеним у пропису Савезног извршног већа из става 1. овог члана.

Члан 198.

Укупан износ гарантованих личних доходака из члана 196. овог закона израчунава се на основу износа гарантованог личног дохотка прописаног за групу којој привредна организација припада по својој основној делатности и времена које су радници провели на раду, у периоду за који се врши расподела чистог прихода.

Као време проведено на раду, за израчунавање укупног износа гарантованих личних доходака из става 1. овог члана, узимају се:

- 1) време проведено на раду у редовном радном времену;
- 2) часови прековременог рада и рада на дан недељног одмора и државног празника;
- 3) дани годишњег одмора и државних празника;
- 4) време прекида рада за које радницима припада лични дохотак према одредбама правилника о расподели личних доходака;
- 5) време удаљења са рада на основу решења привредне организације донетог у смислу чл. 283. и 284. овог закона;
- 6) време плаћеног одсуства до 7 дана у току године.

У случајевима из тач. 3. до 6. става 2. овог члана као време проведено на раду узима се 8 часова дневно.

Привредне организације из члана 167. овог закона узимају као време проведено на раду број часова одређен правилима привредне организације односно правилником о радним односима као редовно радно време.

У случају из тачке 4. става 2. овог члана код прекида рада који су настали у току редовног радног времена узима се стварни број часова прекида рада.

Члан 199.

За раднике у пољопривреди, шумарству и у другим сличним делатностима које одреди Секретаријат Савезног извршног већа за рад, у сагласности са секретаријатом Савезног извршног већа за послове односне делатности, ако се њихов лични дохотак утврђује по индивидуалном или групном учинку, а не контролише се време проведено на раду, привредне организације могу дужину времена проведеног на раду, за израчунавање укупног износа гарантованих личних доходака, одређивати на основу постигнутог радног учинка.

Време рада одређено по ставу 1. овог члана не може бити дуже од редовног радног времена у односној привредној организацији.

Члан 200.

Износи гарантованог личног дохотка одређени у смислу члана 197. овог закона повећавају се у случају прековременог рада и рада на дане недељног одмора и државног празника за 50%, а у случају ноћног рада за 12,5%.

Члан 201.

Распodelу укупног износа гарантованих личних доходака на поједине раднике привредна организација врши по основима и мерилима утврђеним у правилнику о распodelи личних доходака.

Прописом Савезног извршног већа из члана 197. став 1. овог закона одређује се износ од кога не може бити мањи лични доходак радника на основу извршене распodelе из става 1. овог члана (минималан лични доходак).

Минималан лични доходак утврђен по ставу 2. овог члана служи и као најмањи износ личног дохотка радника у редовној распodelи средстава за личне дохотке.

Члан 202.

У случају из члана 196. овог закона банка преко које привредна организација води своје финансијско пословање дужна је привредној организацији на терет средстава заједничке резерве привредних организација општине обезбедити средства за исплату личних доходака у износу утврђеном по чл. 197. до 200. овог закона, и без одлуке општинског народног одбора.

О исплати личних доходака на терет средстава заједничке резерве привредних организација општине банка је дужна одмах обавестити општински народни одбор.

Члан 203.

Најдоцније после 6 месеци од почетка пружања обезбеђења личних доходака привредној организацији у смислу чл. 196. и 202. овог закона, општински народни одбор дужан је привредну организацију санирати или ставити под принудну управу.

Ако општински народни одбор у року из става 1. овог члана не предузме ниједну од наведених мера, дужан је без одлагања предузети принудну ликвидацију привредне организације.

Члан 204.

Ако општински народни одбор постави захтев да привредна организација врати средства из заједничке резерве привредних организација општине која је користила по чл. 196. и 202. овог закона, привредна организација споразумно са саветом општинског народног одбора надлежним за послове привреде утврђује који ће износ у току године плаћати на име повраћаја коришћених износа.

За време враћања средстава по ставу 1. овог члана, привредној организацији се мора омогућити да из оствареног чистог прихода покрива бар укупан износ гарантованих личних доходака утврђен по чл. 197. до 200. овог закона.

Писмени обрачун личног дохотка

Члан 205.

Привредна организација дужна је да приликом исплате личног дохотка преда сваком раднику писмени обрачун личног дохотка.

Писмени обрачун личног дохотка садржи податке: о укупном износу личног дохотка исказаном по појединим основима, о укупном износу одбитака и обустава и о чистом износу који прима радник.

Овлашћује се Секретаријат Савезног извршног већа за рад да може, по потреби, прописивати у ком ће се облику и са којом садржином давати писмени обрачун личног дохотка из става 2. овог члана.

2. Накнаде

Члан 206.

Радници имају право на одређену новчану накнаду личног дохотка за време одсутности са рада, и то:

- 1) за време војне вежбе и предвојничке обуке;
- 2) за време вршења службе противавионске и противпожарне заштите;
- 3) за време вршења јавних функција и дужности код државних и других органа и организација које врше јавну службу;
- 4) због одазивања на позив војних органа и других државних органа до чега је дошло без кривице радника.

За време одсутности са рада у случајевима из става 1. овог члана раднику припада накнада у висини просечног дневног износа личног дохотка у претходном месецу, а за време војне вежбе — накнада у висини просечног месечног износа личног дохотка за последња три месеца пре позивања на војну вежбу, ако је то за радника повољније.

Ове накнаде исплати привредна организација на терет органа који позива радника.

Прописе о основици за утврђивање просечног месечног износа личног дохотка у смислу става 2. овог члана доноси Секретаријат Савезног извршног већа за рад.

Члан 207.

Накнада која припада раднику по чл. 40. и 41. овог закона обрачунава се на основу просечног личног дохотка по часу утврђеног према личног дохотку који је радник примио за последња три месеца пре месеца у коме је стављен у притвор односно истражни затвор.

Приликом израчунавања просека личног дохотка из става 1. овог члана не узима се у обзир износ повећања личног дохотка за прековремени рад, за рад на дане недељног одмора и државног празника за 50% односно за процент одређен у правилнику о распodelи личних доходака.

Ако је лични доходак или део личног дохотка радника из става 1. овог члана обрачунат за период дужи од три месеца, износ личног дохотка односно дела личног дохотка своди се претходно на тромесечни период, па се тако сведен узима за утврђивање накнаде личног дохотка. Дневни износ накнаде из става 1. овог члана израчунава се за 8 часова односно за број часова редовног радног времена радника.

Члан 208.

Раднику припада накнада трошкова за службено путовање, за теренски рад ван његовог пребивалишта, за селидбе у случају премештаја и за одвојен живот од породице.

Услови и висина накнаде у случајевима из става 1. овог члана одређују се правилником о распodelи личних доходака.

Члан 209.

Привредна организација може исплатити трошкове пресељења свог пензионисаног радника или породице умрлог радника.

Глава VI

ОДМОРИ И ОДСУСТВА

1. Дневни и недељни одмор

Члан 210.

У привредним организацијама са једнокоатним редовним радним временом радници имају право у току рада на одмор од 30 минута, који се урачунава у редовно радно време.

Време и начин коришћења одмора из става 1. овог члана привредна организација утврђује својим правилима односно правилником о радним односима. Одмор се не може увести на почетку или на крају радног времена.

За време одмора из става 1. овог члана радник има право на лични доходак који одговара половини просечног износа личног дохотка по часу за рад у току истог месеца.

Ако привредна организација време одмора из става 1. овог члана унесе у укупно време извршења норме рада, лични доходак за тај одмор обухваћен је личним дохотком који раднику припада за постигнути учинак и не утврђује се посебно.

У случају ако се из објективних разлога (захтеви технолошког процеса и др.) раднику не може обезбедити коришћење одмора из става 1. овог члана, раднику припада накнада која се одређује правилима привредне организације односно правилником о радним односима.

Возачи моторних возила друмског саобраћаја имају право на одмор од 30 минута после сваких 5 часова непрекидне вожње и на лични доходак за то време по ставу 3. овог члана.

Приликом израчунавања личног дохотка по ст. 3. и 6. овог члана примењује се одредба члана 207. став 2. овог закона.

Ако је редовно радно време двократно, прекид рада не може бити краћи од једног часа. Овај прекид не урачунава се у редовно радно време.

Члан 211.

Раднику се мора обезбедити дневни одмор између два узастопна радна дана. Дневни одмор траје најмање 12 часова непрекидно.

Изузетно, у привредној организацији са сезонским пословањем (члан 167) дневни одмор радника може трајати мање од 12 часова, али не мање од 10 часова, и то највише за време од 60 дана у једној календарској години.

Члан 212.

Раднику се мора обезбедити у току радног периода од седам дана недељни одмор.

Недељни одмор траје најмање 32 непрекидна часа.

У данима периодичне размене смена може се недељни одмор одредити у трајању краћем од одмора прописаног у ставу 2. овог члана, али не може бити краћи од 24 непрекидна часа и мора у просеку за последње три недеље трајати најмање 32 часа.

Члан 213.

Недељни одмор треба дати, по могућности, у исти дан свим радницима привредне организације, и то, по правилу, недељом.

Правилима привредне организације односно правилником о радним односима може се одредити недељни одмор за раднике на свим или појединим радним местима другог дана у току недеље, ако то захтева нарочита потреба привредне организације.

Члан 214.

Рад на дан недељног одмора може се поновити узастопно највише два пута месечно, а у случају поремећаја рада у привредној организацији услед више силе — и више пута.

Рад на дан недељног одмора може се одредити под istim условима под којима је дозвољен прековремени рад.

Лични доходак за рад на дане недељног одмора повећава се за 50% по основима одређеним у правилнику о расподели личних доходака.

Правилником о расподели личних доходака може се одредити већи процент повећања личног дохотка за рад на дане недељног одмора од процента из става 3. овог члана.

Члан 215.

Правилима привредне организације односно правилником о радним односима може се предвидети да радник који је изузетно радио на дан недељног одмора, користи неки други дан у недељи као дан недељног одмора. У том случају лични доходак за рад на дан недељног одмора не обрачунава се уз повећање у смислу члана 214. овог закона.

Члан 216.

Секретаријат Савезног извршног већа за саобраћај и везе у сагласности са Секретаријатом Савезног извршног већа за рад може прописати одступање од одредаба чл. 212. до 214. овог закона за одређена радна места у привредним организацијама јавног саобраћаја.

2. Плаћени годишњи одмор

Члан 217.

Радницима у привредним организацијама дужи на годишњег одмора одређује се по члану 26. овог закона.

Повећани годишњи одмор у смислу одредаба става 4. члана 26. овог закона привредна организација прописује својим правилима односно правилником о радним односима.

Члан 218.

Радницима млађим од 18 година припада право на годишњи одмор, и то:

- 1) радницима од 15 до навршених 16 година живота — у трајању од 21 радног дана;
- 2) радницима преко 16 до навршених 17 година живота — у трајању од 19 радних дана;
- 3) радницима преко 17 до навршених 18 година живота — у трајању од 17 радних дана.

Члан 219.

Савезно извршно веће може за раднике који раде на пословима тешким или штетним по здравље, као и за раднике који обављају послове у иностранству у удаљеним земљама или у земљама где су тешки климатски услови, прописати годишњи одмор дужи од одмора предвиђеног у чл. 217. и 218. овог закона, као и друге погодности у вези са коришћењем годишњег одмора

Члан 220.

Члановима посаде трговачких бродова поморског и речног саобраћаја повећава се годишњи одмор предвиђен у чл. 217. и 218. овог закона за онолико дана колико су радили на дане недељног одмора и празника. За дане овако повећаног годишњег одмора радник нема право на накнаду

Члан 221.

Одредбе члана 32. овог закона не примењују се на чланове посаде трговачких бродова поморског и речног саобраћаја.

Секретаријат Савезног извршног већа за рад прописује услове под којима се радницима из става 1. овог члана може одложити коришћење годишњег одмора или преносити из једне календарске године у другу.

Члан 222.

За време коришћења годишњег одмора, осим за дане недељног одмора, раднику припада дневна на-

кнада у висини просечног личног дохотка примљеног у периоду од три месеца непосредно пре месеца у ком он користи годишњи одмор.

У делатностима где постоје знатне разлике у висини личног дохотка радника у току године због сезонских утицаја и промена у обиму пословања, дневна накнада се утврђује на основу личног дохотка који је радник примио у претходној години за коју је састављен завршни рачун.

Лични износ просечног личног дохотка из ст. 1. и 2. овог члана израчунава се на тај начин што се просечни износ по часу помножи са 8 односно бројем часова редовног радног времена.

Приликом израчунавања просека личног дохотка из ст. 1. и 2. овог члана не узима се у обзир износ повећања личног дохотка за прековремени рад, за рад на дане недељног одмора и државног празника за 50% односно за процент одређен у правилнику о расподели личних доходака.

Ако је лични доходак или део личног дохотка радника из става 1. овог члана обрачунат за период дужи од 3 месеца, износ личног дохотка односно дела личног дохотка своди се претходно за тромесечни период, па се тако сведен узима за утврђивање накнаде личног дохотка.

3. Одсуства

Члан 223.

Раднику у одређеним случајевима припада право на плаћено одсуство укупно до седам дана у једној календарској години.

Правилима привредне организације односно правилником о радним односима одређује се у којим случајевима радник има право на плаћено одсуство из става 1. овог члана, као и висина накнаде за то време, која не може бити мања од минималног личног дохотка радника.

Члан 224.

Плаћено одсуство преко седам дана може се одобрити раднику ради његовог стручног оспособљавања, ако је то у интересу привредне организације.

Члан 225.

У оправданим случајевима раднику се може одобрити неплаћено одсуство ради свршавања приватних послова.

Правилима привредне организације односно правилником о радним односима одређују се услови и начин давања оваквог одсуства.

Члан 226.

Радни стаж се не прекида за све време које радник проведе на плаћеном одсуству, као и за време које радник проведе на неплаћеном одсуству до месец дана у једној календарској години, односно до 3 месеца ако се неплаћено одсуство даје ради школовања.

4. Прекиди рада

Члан 227.

У привредној организацији, њеном погону, радилишту или другој организационој јединици односно на радном месту, за време прекида рада до кога дође без кривице радника, радници имају право на накнаду.

Висина накнаде из става 1. овог члана утврђује се правилником о расподели личних доходака, али не испод висине минималног личног дохотка.

5. Државни празници

Члан 228.

За дане државних празника у које се не ради, радник има право на накнаду у висини просечног

дневног личног дохотка који му припада за рад у месецу у коме није радио због државног празника.

Приликом израчунавања просека личног дохотка из става 1. овог члана не узима се у обзир износ повећања личног дохотка за прековремени рад, за рад на дане недељног одмора и државног празника за 50% односно за процент одређен у правилнику о расподели личних доходака.

Дневна накнада из става 1. овог члана израчунава се за 8 часова односно за број часова редовног радног времена радника.

Члан 229.

Раднику који због изузетне потребе, по налогу привредне организације, ради на дане државног празника, поред накнаде из члана 228. овог закона припада и лични доходак за извршени рад.

Лични доходак за рад на дане државног празника повећава се за 50% по основима одређеним у правилнику о расподели личних доходака.

Правилником о расподели личних доходака може се одредити већи процент повећања личног дохотка за рад на дане државног празника од процента из става 2. овог члана.

Глава VII

ЗАШТИТА НА РАДУ

1. Забрана ноћног рада жена

Члан 230.

Забрањен је ноћни рад жена запослених у индустријским и грађевинским привредним организацијама

Члан 231.

Време у које је забрањен ноћни рад жена у привредним организацијама из члана 230. овог закона обухвата најмање 11 непрекидних часова, од којих 7 часова мора бити између 22 часа и 7 часова наредног дана.

Правилима привредне организације односно правилником о радним односима одређује се почетак времена у које је забрањен ноћни рад жена.

Привредна организација може одредити да време у које је забрањен ноћни рад жена почне после 23 часа једино по претходно прибављеном мишљењу синдикалне организације и надлежне коморе, односно удружења привредних организација.

Члан 232.

Изузетно, ноћни рад жена запослених у индустријским и грађевинским привредним организацијама може се привремено дозволити:

1) у случају да се ради ноћу због прекида рада насталог услед више силе која се није могао предвидети и нема периодични карактер;

2) кад је потребно да се сировине или материјал који су подложни брзом кварењу, спасу од пропадања;

3) кад то због нарочито озбиљних околности захтевају интереси заједнице.

Члан 233.

Одлуку којом се привремено уводи ноћни рад за жене у случајевима из члана 232. тач. 1) и 2) овог закона доноси управни одбор привредне организације.

Управни одбор дужан је о увођењу привременог ноћног рада за жене писмено обавестити надлежни орган инспекције рада у року од 24 часа по доношењу одлуке.

Члан 234.

О привременом увођењу ноћног рада за жене у случају из члана 232. тачка 3) овог закона ре-

шава Секретаријат Савезног извршног већа за рад, по претходно прибављеном мишљењу Централног већа Савеза синдиката Југославије и надлежне савезне коморе односно савеза комора.

Секретаријат Савезног извршног већа за рад може решити да се привремено уведе ноћни рад за жене у одређеној привредној грани, или у појединим привредним организацијама, или у појединим погонима или одељењима одређених привредних организација.

Члан 235.

У предузећима подложним сезонским утицајима, као и у случајевима кад то нарочите околности захтевају, време у које је забрањен ноћни рад жена из члана 231. овог закона може бити смањено на 10 часова, али највише у 60 дана годишње.

Члан 236.

Забрана ноћног рада жена запослених у индустријским и грађевинским привредним организацијама не односи се на:

- 1) жене које заузимају руководеће место или одговорно место техничког карактера;
- 2) жене запослене у санитарним и социјалним службама које нормално не раде физички.

2. Забрана ноћног рада омладине

Члан 237.

Забрањен је ноћни рад омладине млађе од 18 година у индустријским и грађевинским привредним организацијама, као и у привредним организацијама за саобраћај.

Члан 238.

Време у које је забрањен ноћни рад омладине млађе од 18 година у привредним организацијама из члана 237. овог закона обухвата, и то:

- 1) за омладину млађу од 16 година — најмање 12 непрекидних часова, у које улази време између 22 часа и 6 часова наредног дана;
- 2) за омладину старију од 16 а млађу од 18 година — најмање 12 непрекидних часова, од којих 7 часова мора бити између 22 часа и 7 часова наредног дана.

Правилима привредне организације односно правилником о радним односима одређује се почетак времена у које је забрањен ноћни рад омладине.

Привредна организација може одредити да време у које је забрањен ноћни рад омладине почне после 23 часа једино по претходно прибављеном мишљењу синдикалне организације и надлежне коморе, односно удружења привредних организација.

Члан 239.

Изузетно, у индустријским, грађевинским и привредним организацијама за саобраћај може се привремено дозволити ноћни рад омладини старијој од 16 а млађој од 18 година:

- 1) у случају да се ради ноћу због прекида рада насталог услед више силе, који се није могао предвидети и нема периодични карактер;
- 2) кад то због нарочито озбиљних околности интереса заједнице захтевају;
- 3) кад то захтева учење заната или стручно оспособљавање у индустријским гранама или на одређеним пословима где је потребан непрекидан рад.

Члан 240.

Одлуку којом се привремено уводи ноћни рад за омладину старију од 16 а млађу од 18 година у случају из члана 239. тачка 1) овог закона доноси управни одбор привредне организације.

Управни одбор дужан је о привременом увођењу ноћног рада писмено обавестити надлежни ор-

ган инспекције рада у року од 24 часа по доношењу одлуке.

Привремено увођење ноћног рада за омладину старију од 16 а млађу од 18 година у случају из члана 239. тачка 3) овог закона одобрава општински народни одбор на предлог управног одбора привредне организације, а по претходно прибављеном мишљењу надлежне коморе односно удружења привредних организација и синдикалног већа.

Члан 241.

О увођењу ноћног рада за омладину у случају из члана 239. тачка 2) овог закона решава Секретаријат Савезног извршног већа за рад по претходно прибављеном мишљењу Централног већа Савеза синдиката Југославије и надлежне савезне коморе односно савеза комора.

Секретаријат Савезног извршног већа за рад може решити да се привремено уведе ноћни рад за омладину у одређеним привредним гранама или у појединим привредним организацијама, или у појединим погонима или одељењима одређених привредних организација.

Члан 242.

Ако је уведен ноћни рад за омладину старију од 16 а млађу од 18 година у случајевима из члана 239. овог закона, одмор између два узастопна радна дана мора трајати најмање 13 часова непрекидно.

Члан 243.

Привредне организације у којима је забрањен ноћни рад за омладину млађу од 18 година дужне су водити одвојено регистре за омладину млађу од 16 година, а одвојено за омладину старију од 16 а млађу од 18 година.

Глава VIII

РАДНА ДИСЦИПЛИНА И ОДГОВОРНОСТ РАДНИКА

А — Радна дисциплина

Члан 244.

Радна дисциплина обухвата утврђење радне дужности и обавезе о понашању радника за време рада или у вези са радом.

Одржавање и јачање радне дисциплине, као и предузимање одговарајућих дисциплинских мера, задатак су радног колектива односно органа управљања у привредној организацији.

Привредна организација својим правилима односно правилником о радним односима регулише самостално радну дисциплину и одговорност радника за њену повреду, сагласно одредбама овог закона о основним дужностима и о дисциплинској одговорности радника.

Члан 245.

Директор је дисциплински старешина за време рада у привредној организацији и као такав има права одређена овим законом.

Члан 246.

Радник је дужан чувати друштвену имовину, улагати личне и стручне способности при раду и рационално користити средства за производњу.

Члан 247.

Радник је дужан да лично и под својом одговорношћу врши рад у привредној организацији.

Радник је дужан извршавати радне обавезе и дужности које произилазе из радног односа и правила привредне организације односно правилника о радним односима.

Члан 248.

Радник је дужан да буде на радном месту и да ради у прописаном радном времену.

Закон одређује случајеве кад је радник обавезан да ради и преко прописаног радног времена.

Члан 249.

Радник који је из било ког разлога спречен да дође на посао, дужан је о томе у року од 24 часа обавестити привредну организацију у којој ради.

Радник се не сме удаљавати са свог радног места без одобрења надлежног руководиоца.

Б — Дисциплинска одговорност

1. Материјалне одредбе

Члан 250.

Радник одговара дисциплински ако повреди радну дисциплину не извршавајући своје радне дужности и обавезе предвиђене овим законом, правилима привредне организације односно правилником о радним односима или споразумом о заснивању радног односа.

Радник одговара дисциплински ако је повреду радне дисциплине учинио с умишљајем или из нехата.

Кривична одговорност односно одговорност за привредни преступ или за прекршај не искључује дисциплинско кажњавање ако радња која представља кривично дело, привредни преступ или прекршај представља и повреду радне дисциплине.

Члан 251

Као тежа повреда радне дисциплине сматра се нарочито:

1) фалсификовање исправа или давање нетачних података у циљу обманљивања привредне организације, који би могли бити од утицаја на заснивање, трајање и престанак радног односа;

2) злоупотреба положаја или прекорачење датог овлашћења;

3) свака радња односно пропуштање радње које омета или онемогућава правилно функционисање привредне организације;

4) проузроковање имовинске штете привредној организацији немарним или несавесним вршењем своје дужности;

5) непредузимање или недовољно предузимање мера за сигурност радника или поверених ствари;

6) непридржавање мера хигијенско-техничке заштите при раду;

7) неоправдано односно недозвољено одбијање извршења радних налога издатих од стране надлежних органа привредне организације, односно претпостављеног руководиоца;

8) прибављање личне материјалне користи, као и примање поклона и других погодности, у вези са радом привредне организације и на њену штету;

9) послуга у своју корист или у корист трећег лица новцем, хартијама од вредности или стварима повереним раднику на радном месту;

10) долазак на рад у напитом стању, као и опijaње за време рада;

11) неоправдани изостанак са посла који траје без прекида дуже од 3 дана;

12) ускраћивање давања односно неовлашћено давање података, или давање нетачних података, који се по важећим прописима обавезно дају овлашћеним органима, установама и организацијама;

13) изазивање нередица или туче у привредној организацији.

Привредна организација може правилима односно правилником о радним односима, према својим посебним условима рада, предвидети и друге повреде радне дисциплине.

Члан 252.

Радник не сме бити дисциплински кажњен пре него што буде саслушан, осим ако се без оправданих разлога не одазове на уредно достављен позив.

Члан 253.

Радник има право да узме браниоца у поступку пред дисциплинском комисијом односно дисциплинским судом.

Синдикална организација може заступати радника пред дисциплинским органима из става 1 овог члана на захтев радника или уз његов пристанак.

Члан 254.

Казне за повреде радне дисциплине јесу:

- 1) опомена;
- 2) укор;
- 3) строги јавни укор;
- 4) новчана казна;
- 5) смењивање са дужности;
- 6) отпуштање из привредне организације.

Члан 255.

Висина новчане казне може износити највише 10% од месечног личног дохотка радника, у трајању до три месеца.

Наплаћене новчане казне могу се употребљавати за унапређивање социјалних служби привредне организације или уносити у фондове који буду у ту сврху утврђени правилима привредне организације односно правилником о радним односима, али не за повећање личног дохотка.

Члан 256.

Казна смењивања са дужности може се изрећи само радницима који се налазе на руководећим радним местима.

Казна смењивања са дужности може се изрећи у трајању најдуже до три године.

Члан 257.

Казна отпуштања из привредне организације може се изрећи раднику за повреду радне дисциплине која има тешке материјалне или друге последице за привредну организацију, или за учестало понављање тежих повреда радне дисциплине за које је био кажњен, или за повреде радне дисциплине које представљају нарочиту опасност за привредну организацију.

Које се повреде радне дисциплине у појединим привредним организацијама сматрају нарочито опасним, одређује се правилима привредне организације односно правилником о радним односима.

Члан 258.

При одмеравању дисциплинске казне узимају се у обзир: тежина повреде радне дисциплине и њене последице, степен одговорности, величина штете, услови под којима је повреда извршена, радни рад и владање радника, природа посла који радник врши, као и друге олакшавајуће и отежавајуће околности.

Члан 259.

Гоњење за повреду радне дисциплине за коју казну изриче директор, застарела за 30 дана од дана учињене повреде односно од дана кад се за њу сазнало, али у сваком случају у року од шест месеци од дана учињене повреде.

Извршењу казне не може се приступити после истека месец дана од дана правоснажности решења.

Члан 260.

Гоњење за повреду радне дисциплине за коју казну изриче дисциплинска комисија односно радни колектив, застарева за 6 месеци од дана учињене повреде односно од дана кад се за њу сазнало, али у сваком случају у року од једне године од дана учињене повреде.

Ако радња којом је учињена повреда радне дисциплине повлачи и кривичну одговорност, гоњење за повреду радне дисциплине застарева за исто време за које застарева и гоњење за кривично дело.

Извршењу казне не може се приступити после истека три месеца од дана правоснажности одлуке.

Члан 261.

О дисциплинским казнама привредна организација води евиденцију.

Члан 262.

Раднику који је дисциплински кажњен једном од казни коју изриче директор односно друго овлашћено лице, ако у року од године дана од дана правоснажности одлуке о казни не учини никакву повреду радне дисциплине, као и раднику који је дисциплински кажњен једном од казни коју изриче дисциплинска комисија односно радни колектив, ако у року од три године од дана правоснажности одлуке о казни не учини никакву повреду радне дисциплине и ако раније није дисциплински кажњаван, — брише се из евиденције казна за повреду радне дисциплине и сматра се као да није ни био кажњаван.

2. Дисциплински органи**Члан 263.**

За повреде радне дисциплине које повлаче једну од казни из члана 254. тач. 1. до 3. овог закона, казне изриче директор односно друго лице које је правилима привредне организације односно правилником о радним односима овлашћено за изрицање ових казни.

Директор односно шеф самосталног погона може изрицати и новчану казну до износа од 5% од једномесечног личног дохотка, у трајању до једног месеца.

Члан 264.

За повреде радне дисциплине које повлаче једну од казни из члана 254. тач. 5. и 6. или новчану казну преко износа и трајања одређеног у ставу 2. члана 263. овог закона, казне изриче дисциплинска комисија.

Дисциплинска комисија је и другостепени орган по жалбама против решења директора односно овлашћеног лица донетих по члану 263. овог закона.

Члан 265.

Дисциплинска комисија састоји се од председника и два члана и истог броја заменика.

Председника и једног члана, као и њихове заменике, именује раднички савет привредне организације.

Другог члана и његовог заменика за дисциплинску комисију делегира синдикална организација.

У дисциплинску комисију не могу бити именована лица овлашћена за изрицање казне по члану 263. овог закона.

Функција председника и чланова дисциплинске комисије, као и њихових заменика, траје годину дана.

У привредним организацијама у којима се не бира раднички савет ни управни одбор, функцију

дисциплинске комисије врши радни колектив привредне организације.

У привредним организацијама у којима постоје погони са изабраним радничким савестом дисциплинску комисију образује раднички свет погона. Правилима привредне организације односно правилником о радним односима може се дати овлашћење и другим организационим јединицама да врше функцију дисциплинске комисије или да изабере своју дисциплинску комисију, као и одредити ко ће у том случају покренути дисциплински поступак и изрицати казне за лакше повреде радне дисциплине.

Члан 266.

За решавање по жалбама против одлука дисциплинске комисије односно радног колектива донетих у првом степену надлежан је посебан дисциплински суд при општинском народном одбору.

Дисциплински суд при општинском народном одбору састоји се од председника и два члана и истог броја заменика. Председника и једног члана, као и њихове заменике, именује општински народни одбор, а другог члана и његовог заменика делегира општинско синдикално веће.

3. Дисциплински поступак**Члан 267.**

Директор односно друго овлашћено лице које само утврди повреду радне дисциплине или за ову дозна на ма који други начин, дужно је одмах покренути дисциплински поступак.

Ако је то потребно, директор односно друго овлашћено лице дужно је спровести извиђаје ради утврђивања дисциплинске повреде.

Члан 268.

Директор односно друго овлашћено лице, по спроведеном поступку, својим решењем оглашава радника кривим за повреду радне дисциплине и кажњава га одговарајућом дисциплинском казном, или обуставља поступак против њега.

Ако директор односно друго овлашћено лице нађе да за повреду радне дисциплине треба применити једну од казни за чије је изрицање надлежна дисциплинска комисија односно радни колектив, доставиће комисији односно радном колективу образложен захтев са списима извршеног извиђаја на даљи дисциплински поступак.

Дисциплинска комисија односно радни колектив привредне организације може наредити да се допуне извиђаји и одредити лице које ће то извршити.

Ако дисциплинска комисија односно радни колектив нађе да нема места вођењу дисциплинског поступка, обуставиће поступак и о томе ће обавестити директора и радника против кога је био покренут поступак.

Члан 269.

Претрес пред дисциплинском комисијом односно радним колективом привредне организације је усмен и јаван.

Претрес се одржава, по правилу, ван редовног радног времена.

О претресу води се записник у који се уносе подаци који су од утицаја на решавање о ствари, као и све донете одлуке.

Члан 270.

Ако се у току претреса утврди да је радник учинио и друге повреде радне дисциплине поред оних због којих се води поступак, дисциплинска комисија односно радни колектив одлучиће да ли се и по тим повредама може одмах одржати претрес,

или ће се претрес одложити ради потребног извиђања.

Члан 271.

Ако дисциплинска комисија односно радни колектив нађе да у радњи којом је извршена повреда радне дисциплине има елемената кривичног дела или привредног преступа, известиће о томе надлежни државни орган ради покретања поступка, и уједно ће одлучити да ли ће се дисциплински поступак одложити до доношења одлуке надлежног државног органа.

Члан 272.

Одлуком дисциплинске комисије односно радног колектива радник се оглашава кривим и кажњава за повреду радне дисциплине, или се ослобађа од одговорности.

Ако орган из става 1. овог члана утврди на претресу да је у питању повреда радне дисциплине која повлачи једну од казни за чије је изрицање надлежан директор, изрећи ће казну и за ову повреду.

Одлука о казни објављује се на претресу, а писмена и образложена одлука доставља се раднику, директору и синдикалној организацији.

У одлуци се мора дати упутство о жалби.

Члан 273.

Против решења о казни коју је изрекао директор односно друго овлашћено лице, радник и синдикална организација могу изјавити жалбу дисциплинској комисији односно радном колективу у року од 8 дана од дана доставе решења.

Жалба се предаје директору односно овлашћеном лицу које је изрекло казну.

Ако директор односно овлашћено лице нађе да су разлози у жалби оправдани, може изменити решење о казни. У противном, доставља жалбу дисциплинској комисији односно радном колективу.

Члан 274.

Против одлуке о казни коју је изрекла дисциплинска комисија односно радни колектив у првом степену, радник, синдикална организација и директор могу изјавити жалбу дисциплинском суду при општинском народном одбору у року од 8 дана од дана доставе решења.

Дисциплински суд по жалби решава у седници која није јавна.

Члан 275.

Правоснажна дисциплинска решења достављају се директору односно другом овлашћеном лицу ради извршења и евиденције.

Члан 276.

Дисциплински поступак који је спровела у првом степену дисциплинска комисија односно радни колектив, а који је завршен правоснажном одлуком, може се поновити на захтев радника, синдикалне организације или директора у случајевима и под условима који су предвиђени у Законику о кривичном поступку.

Члан 277.

Против правоснажних одлука у дисциплинским стварима надлежни окружни јавни тужилац може подићи захтев за заштиту законитости ако је тим одлукама повређен закон.

Захтев за заштиту законитости на штету радника може се подићи у року од 6 месеци од дана правоснажности одлуке.

О захтеву за заштиту законитости решава:

1) дисциплинска комисија односно радни колектив привредне организације — ако је захтев подигнут против решења директора односно овлашћеног лица;

2) дисциплински суд при општинском народном одбору — ако је захтев подигнут против одлуке дисциплинске комисије односно одлуке радног колектива привредне организације;

3) дисциплински суд при среском народном одбору — ако је захтев подигнут против одлуке дисциплинског суда при општинском народном одбору.

Дисциплински суд при среском народном одбору образује се на начин предвиђен за образовање дисциплинског суда при општинском народном одбору (члан 266).

Члан 278.

За вођење поступка и изрицање казне директору, као и члановима радничког савета и управног одбора привредне организације због повреда радне дисциплине, надлежан је дисциплински суд при општинском народном одбору.

Дисциплински поступак покреће раднички савет привредне организације.

По жалби против одлуке дисциплинског суда при општинском народном одбору решава дисциплински суд при среском народном одбору.

Жалба се изјављује у року од 8 дана од дана доставе првостепене одлуке.

Члан 279.

Дисциплински поступак је хитан.

Трошкове дисциплинског поступка сноси привредна организација.

У дисциплинском поступку не плаћају се никакве таксе.

Члан 280.

У поступку пред дисциплинском комисијом односно радним колективом, ако овим законом није друкчије одређено, примењиваће се сходно одредбе Законика о кривичном поступку.

Члан 281.

Државни органи и установе дужни су указивати правну помоћ дисциплинским органима привредне организације.

Члан 282.

Дисциплинска одговорност због повреде радне дисциплине радника запослених у Југословенским железницама и Југословенским поштама, телеграфима и телефонима регулише се прописима које доноси Управни одбор Заједнице Југословенских железница односно Заједнице Југословенских пошта, телеграфа и телефона, у сагласности са Савезним извршним већем или органом који оно овласти.

Дисциплинска одговорност радника запослених у поморском и речном саобраћају регулише се посебним прописима Савезног извршног већа.

4. Удаљење с посла

Члан 283.

Директор односно друго овлашћено лице може удаљити радника с посла ако је против њега покренут кривични или дисциплински поступак због теже повреде радне дисциплине или ако је затечен у извршењу тешке повреде радне дужности.

Директор је дужан решење о удаљењу радника с посла поднети на разматрање управном одбору на првој наредној седници.

Ако је решење о удаљењу радника с посла до-
нело друго овлашћено лице, дужно је ово решење
доставити управном одбору преко директора.

Управни одбор може потврдити или поништити
решење о удаљењу радника с посла.

Члан 284.

За време удаљења с посла раднику припада
накнада личног дохотка у висини утврђеној по
члану 207. овог закона.

Члан 285.

Решење о удаљењу с посла радника који је
стављен у притвор или истражни затвор доноси
директор односно друго овлашћено лице.

За време удаљења с посла због стављања у при-
твор или истражни затвор радник прима накнаду
по члану 207. овог закона.

Члан 286.

За време издржавања казне затвора радник нема
право на лични доходак односно накнаду.

В — Материјална одговорност

Члан 287.

Радник који својом кривицом учини штету при-
вредној организацији у вези са вршењем посла, дужан
је ову штету накнадити.

Правилима привредне организације односно
правилником о радним односима могу се одредити
посебни случајеви одговорности за штету учињену
у вези са вршењем посла, али се и у том слу-
чају одговорност мора заснивати на кривици рад-
ника.

Члан 288.

Ако је штета учињена од стране више рад-
ника, висина накнаде утврђује се посебно за сва-
ког радника, сразмерно његовој одговорности за
учињену штету.

Ако се за сваког појединог радника не може
утврдити сразмерна одговорност за штету, накнада
се одређује у подједнаким износима.

Члан 289.

Директор односно друго овлашћено лице по-
кренуће поступак за утврђивање и наплату на-
стале штете.

Постојање штете и околности под којима је
она настала, њену висину — ако се не може
утврдити ценовником привредне организације, као
и ко је штету учинио, утврђује стручна комисија
од три члана. Ако ове чињенице и околности нису
спорне, комисија се неће образовати.

Комисију образује управни одбор привредне
организације.

Члан 290.

Решење о накнади штете до износа од 10.000
динара доноси директор.

Правилима привредне организације односно
правилником о радним односима може се предви-
дети да и друга лица могу доносити решење
о накнади одређених врста штете и до одређене ви-
сине, али не преко износа од 10.000 динара.

Решење о накнади штете до износа од 10.000
динара коју је учинио директор доноси раднички
савет.

Члан 291.

Против решења директора односно другог овла-
шћеног лица о накнади штете радник има право
приговора управном одбору привредне организације
у року од 8 дана од дана доставе решења.

Против решења о накнади штете из члана 290.
став 3. овог закона и решења из става 1. овог члана
није дозвољена жалба, нити се на основу њега
може спровести извршење, већ се само може пред-
ложити издавање платног налога по одредбама За-
кона о парничном поступку (члан 426).

Члан 292.

Привредна организација може захтев за нак-
наду штете која премашује износ од 10.000 динара
остварити само путем надлежног редовног суда.

Члан 293.

Из оправданих разлога радник се може осло-
бодити од плаћања накнаде штете у целини или
делимично.

Решење о ослобођењу од плаћања накнаде ште-
те доноси раднички савет уз сагласност органа
управе народног одбора општине надлежног за по-
слове финансија.

Решење о ослобођењу од плаћања накнаде
штете не може се донети ако је штета учињена
намерно.

Члан 294.

Привредна организација одговара за штету коју
радник учини појединцима или правним лицима у
вези са својим радом.

Привредна организација има право да тражи од
радника накнаду исплаћеног износа ако је радник
проузроковао штету намерно или из крајње
непажње.

Захтев привредне организације према раднику
застарева за шест месеци од дана извршене исплате.

Члан 295.

Материјална одговорност радника запослених у
Југословенским железницама, Југословенским по-
штама, телеграфима и телефонима и поморском и
речном саобраћају регулише се посебним савезним
прописима.

Прописе из става 1. овог члана доносе органи
из члана 282. овог закона.

Глава IX

ПРЕСТАНАК РАДНОГ ОДНОСА

Члан 296.

Радни однос престаје:

- 1) по споразуму;
- 2) по отказу;
- 3) истеком времена на које је заснован;
- 4) по одлуци дисциплинског органа;
- 5) због самовољног напуштања посла;
- 6) по сили закона;
- 7) услед ликвидације привредне организације.

1. Престанак радног односа по споразуму

Члан 297.

Писменим споразумом између радника и прив-
редне организације радни однос може престати у
свако доба.

У име привредне организације споразум закљу-
чује директор.

За споразум о престанку радног односа члана
управног одбора или радничког савета потребна је
сагласност радничког савета.

Дан разрешења од дужности утврђује се спо-
разумом о престанку радног односа.

2. Престанак радног односа по отказу**Члан 298.**

Радни однос заснован на неодређено време може отказати како радник тако и привредна организација.

Отказ уручен до 15-ог у месецу дејствује од тог дана, а отказ уручен после 15-ог дана у месецу дејствује од првог дана наредног месеца.

Члан 299.

Предлог за отказ раднику подноси директор или друго лице за то овлашћено правилима привредне организације односно правилником о радним односима радничком савету односно комисији за заснивање и отказивање радног односа, а у привредним организацијама које немају изабрани раднички савет — целом радном колективу.

Ако се раднички савет (комисија), односно радни колектив сагласи са предлогом, директор односно овлашћено лице доноси решење о отказу

Члан 300.

Ако привредна организација намерава истовремено дати отказ већем броју радника због смањења обима пословања или трошкова, раднички савет односно радни колектив претходно одлучује коликом броју радника треба отказати.

У оквиру броја утврђеног од стране радничког савета односно радног колектива, предлог за давање отказа и о броју радника по појединим квалификацијама подноси директор односно овлашћено лице комисији за заснивање и отказивање радног односа.

Решење о отказу доноси директор или овлашћено лице на основу одлуке комисије.

Кад о отказу одлучује комисија, она је дужна придржавати се смерница које је у том погледу дао раднички савет утврђујући број радника којима треба отказати.

Правилима привредне организације односно правилником о радним односима одређује се шта се сматра већим бројем радника у смислу става 1. овог члана

Члан 301.

О отказу радницима на руководећим радним местима одлучује управни одбор привредне организације на предлог директора.

На основу одлуке управног одбора директор доноси решење о отказу

Члан 302.

О отказу радницима са више од 20 година укупног радног стажа или са 15 и више година непрекидног радног стажа у истој привредној организацији, одлучује раднички савет привредне организације на предлог управног одбора.

На основу закључка радничког савета, директор доноси решење о отказу.

У време непрекидног радног стажа у смислу става 1. овог члана рачуна се и време проведено код друге привредне организације, ако је радник био преузет код привредне организације која му даје отказ.

Члан 303.

Отказ се даје писмено.

Привредна организација дужна је на захтев радника дати писмено образложење отказа.

Члан 304.

Против решења директора односно овлашћеног лица о отказу, донетог на основу одлуке комисије

за заснивање и отказивање радног односа, радник има право приговора управном одбору.

Против решења директора о отказу, донетог на основу одлуке управног одбора, радник има право приговора радничком савету привредне организације.

Приговор се изјављује у року од три дана од дана доставе решења о отказу, а решење по приговору се мора донети на првој седници управног одбора односно радничког савета.

Члан 305.

Раднику се не може дати отказ:

- 1) за време болести, боловања, опоравка или годишњег одмора;
- 2) трудної жени и мајци са дететом до 8 месеци живота;
- 3) за време док је на војној вежби или на дослужењу војног рока до три месеца;
- 4) за време док му траје мандат члана управног одбора или радничког савета;
- 5) за време док му траје мандат одборника или народног посланика у већу произвођача;
- 6) за време док је на стручном усавршавању или специјализацији;
- 7) за време удаљења с посла и за време трајања дисциплинског поступка;
- 8) за време рада на омладинској радној акцији.

Члан 306.

Отказни рок за радника и привредну организацију износи најмање, и то кад радник има:

1) до 5 година радног стажа	1 месец
2) преко 5 до 10 година радног стажа
укупно	2 месеца
3) преко 5 до 10 година непрекидног
радног стажа у истој привредној органи-
зацији или преко 10 до 15 година укуп-
ног радног стажа	3 месеца
4) преко 10 до 15 година непрекидног
радног стажа у истој привредној органи-
зацији или преко 15 до 20 година укуп-
ног радног стажа	4 месеца
5) преко 15 година непрекидног рад-
ног стажа у истој привредној организа-
цији или преко 20 година укупног рад-
ног стажа	5 месеци

Писменим споразумом могу се са радницима уговорити и краћи односно дужи отказни рокови, али не краћи од 15 дана, нити дужи од шест месеци.

Члан 307.

Радницима из члана 302. овог закона припада право на отпремнину у четворомесечном износу личног дохотка утврђеном по члану 207. овог закона.

Право на поновну отпремнину радник стиче ако је у новом запослењу провео најмање 5 година непрекидно у истој привредној организацији.

Радник који је стекао право на личну пензију, нема право на отпремнину.

Члан 308

У случају спајања или припајања привредних организација, као и у случају кад поједини погони или пословне јединице привредне организације постају самосталне привредне организације, радни однос се не прекида.

Члан 309.

Ако је радник позван на војну вежбу односно на дослужење војног рока до три месеца за време отказног рока, ток отказног рока зауставља се да-

ном пријема позива и наставља се по повратку са војне вежбе односно дослужења војног рока.

У случају из става 1. овог члана радни однос не може престати пре истека 14 дана од дана повратка са вежбе односно дослужења војног рока.

Члан 310.

У радни стаж за одређивање дужине отказног рока признаје се све време које је унето у радну књижицу, као и време за које радник до истека отказног рока докаже да је провео у радном односу односно да му се оно признаје у радни стаж.

Члан 311.

У случају отказа радни однос престаје, по праву, са даном истека отказног рока, кога се дана радник разрешава од дужности (посла).

Рок за разрешење од дужности (посла) може се из оправданих разлога продужити, нарочито кад радник предаје благајну или инвентар или кад ради на довршењу посла који се без штете или већих техничких тешкоћа не би могао предати другом раднику.

Рок за разрешење од дужности (посла) може се продужити највише за месец дана по истеку отказног рока.

По истеку рока из ст. 1. и 3. овог члана радник може напустити посао и без разрешења од дужности.

Са даном разрешења престаје радни однос.

Члан 312.

Привредна организација дужна је раднику, на његов захтев, у току отказног рока, допуштати излазак за време редовног радног времена ради тражења новог запослења.

Укупно време одсуствовања са посла по ставу 1. овог члана не може износити више од 12 часова недељно.

За часове одсуствовања са посла раднику припада накнада у висини просечног личног дохотка по часу који раднику припада за рад у месецу у коме је одсуствовао са посла.

Приликом израчунавања просека личног дохотка из става 3 овог члана не узима се у обзир износ повећања личног дохотка за прекоремени рад и за рад на дане недељног одмора и државног празника за 50% односно за процент одређен у правилнику о расподели личних доходака.

Члан 313.

Одлуком управног одбора може се радник коме је дат отказ разрешити и пре истека отказног рока. У овом случају привредна организација дужна је исплатити раднику лични доходак до краја отказног рока у износу утврђеном по члану 207. овог закона, са којим даном престаје и радни однос.

Директор односно друго овлашћено лице може радника на његов писмени захтев разрешити и пре истека отказног рока. У овом случају раднику припада право на лични доходак само до дана разрешења, са којим даном престаје радни однос.

Члан 314.

Директору привредне организације радни однос престаје истеком отказног рока који му припада у смислу члана 306. овог закона, рачунајући од дана доставе решења народног одбора о смењивању.

Раднички савет може директора разрешити и пре истека отказног рока, с тим да му припада лични доходак до краја отказног рока у износу утврђеном по члану 207. овог закона, са којим даном му престаје и радни однос.

3. Престанак радног односа заснованог на одређено време

Члан 315.

Радни однос заснован на одређено време (члан 134), престаје истеком времена на које је заснован.

Ако после истека времена на које је радни однос заснован радник настави да ради у привредној организацији уз пристапак одговорног руководиоца, сматра се да је радни однос продужен на неодређено време.

4. Престанак радног односа по одлуци дисциплинског органа

Члан 316.

Радни однос престаје даном правоснажности одлуке дисциплинског органа којом је радник кажњен отпуштањем из привредне организације.

5. Престанак радног односа због самовољног напуштања посла

Члан 317.

Радни однос престаје самовољним напуштањем посла:

1) ако радник на несумњив начин стави до знања одговорном руководиоцу привредне организације да и без његовог одобрења напусти посао и прекида радни однос;

2) ако радник неоправдано изостане с посла најмање седам узастопних дана.

Престанак радног односа у смислу става 1. овог члана утврђује директор писменим решењем.

Престанак радног односа због самовољног напуштања посла не искључује право привредне организације на накнаду штете.

6. Престанак радног односа по сили закона

Члан 318.

Радни однос престаје независно од воље радника и привредне организације у следећим случајевима:

1) ако радник буде од стране надлежног органа социјалног осигурања оглашен трајно и потпуно неспособним за рад — даном утврђене неспособности;

2) ако радник ступи на одслужење војног рока или дослужење војног рока дужо од три месеца — даном разрешења од дужности;

3) ако раднику правоснажном судском пресудом буде забрањено бављење занимањем које врши у привредној организацији — даном правоснажности пресуде;

4) ако радник правоснажном пресудом буде осуђен на казну затвора или строгог затвора у трајању дужем од годину дана — даном ступања на издржавање казне.

7. Престанак радног односа услед ликвидације привредне организације

Члан 319.

У случају ликвидације привредне организације, директор, руководилац књиговодства и други радници на руководећим местима не могу без пристапак ликвидационе комисије односно ликвидационе управе поднети отказ пре истека рока од године дана, а остали радници пре истека рока од шест месеци од дана покретања поступка за ликвидацију.

У случају ликвидације привредне организације, привредна организација може радницима отказати радни однос са отказним роком од месец дана, ако отказни рок није уговорен у краћем трајању.

Даном закључења ликвидационог поступка радни однос престаје у сваком случају.

Глава X

Члан 324.

ПРАВИЛНИЦИ ПРИВРЕДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

а) Правилник о радним односима

Члан 320.

Привредна организација, у оквиру одредаба овог закона и прописа донетих на основу њега, регулише својим правилима права и обавезе радника и привредне организације из радног односа, као и начин њиховог остваривања.

У већим привредним организацијама могу постојати посебни правилници о радним односима, ако то одлучи раднички савет привредне организације.

Правила привредне организације односно правилник о радним односима мора нарочито садржавати одредбе:

- 1) о заснивању радног односа;
- 2) о распоређивању радника на радна места одговорно послове;
- 3) о радном времену;
- 4) о одморима и одсуствима;
- 5) о материјалној одговорности радника;
- 6) о радној дисциплини, о дисциплинској одговорности, дисциплинским казнама и дисциплинском поступку;
- 7) о заштити на раду, ако привредна организација није дужна донети посебан правилник о хигијенско-техничким заштитним мерама при раду;
- 8) о посебној заштити жена, омладине и инвалида у радном односу;
- 9) о престанку радног односа;
- 10) о праву приговора и жалбе;
- 11) о овлашћењима за доношење решења о радним односима.

Правила привредне организације односно правилник о радним односима не може садржавати одредбе које су у супротности са овим законом, а ако садржи такве одредбе, сматраће се као да оне не постоје и примењиваће се одговарајуће одредбе закона.

Члан 321.

Правилник о радним односима доноси раднички савет привредне организације у сагласности са комисијом коју одреди веће произвођача и са општинским синдикалним већем.

Члан 322.

Управни одбор привредне организације саставља предлог правилника о радним односима. Управни одбор дужан је предлог правилника о радним односима објавити најмање на 30 дана пре изношења пред раднички савет на начин који омогућује да се сви радници привредне организације с њим упознају и ставе своје примедбе.

Управни одбор дужан је претрести примљене примедбе на предлог правилника о радним односима и на основу усвојених примедба извршити потребне измене у предлогу правилника. Примедбе које не усвоји, управни одбор дужан је са својим предлогом изнети пред раднички савет.

Члан 323.

Правилник о радним односима у задругама доноси задружни савет, а у заједницама привредних организација које по важећим прописима послују као привредне организације, пословним удружењима и задругама које немају задружни савет — највиши орган управљања.

Ако синдикално веће односно комисија већа произвођача не да сагласност на предложени правилник о радним односима, о спорним питањима решава среско арбитражно веће. Среско арбитражно веће образује и његовог председника именује из своје средине срески народни одбор на заједничкој седници.

Арбитражно веће се састоји од 5 чланова, од којих су по два члана представници среског синдикалног већа и одговарајуће коморе.

Среско синдикално веће и одговарајућа комора предлажу почетком године списак својих представника за чланове арбитражног већа, из кога председник већа одређује чланове у сваком поједином случају.

Одлука арбитражног већа обавезна је и чини саставни део правилника о радним односима, који ступа на снагу даном доношења одлуке арбитражног већа.

Секретаријат Савезног извршног већа за рад доноси ближе прописе о раду арбитражних већа.

Члан 325.

Измене и допуне правилника о радним односима има право захтевати:

- 1) једна трећина чланова радног колектива;
- 2) синдикална подружница односно синдикални одбор привредне организације;
- 3) веће произвођача општинског народног одбора.

За измену правилника важи поступак прописан за његово доношење.

Захтев за измену правилника раднички савет мора узети у поступак и донети по њему одлуку најкасније у року од два месеца од дана подношења захтева.

Члан 326.

Привредна организација обавезна је правилник о радним односима, односно извод из правила који се односи на регулисање радних односа, држати на видним и приступачним местима у свим одељењима и погонима или да на други погодан начин омогући свим радницима да се с њим упознају.

Члан 327.

Ако се радни односи регулишу правилима у смислу члана 320. став 1. овог закона, измене и допуне правила привредне организације у којима су садржане одредбе о радним односима не подлеже плаћању такса.

б) Правилник о расподели личних доходака

Члан 328.

Свака привредна организација има правилник о расподели личних доходака.

Правилник о расподели личних доходака доноси раднички савет привредне организације.

Раднички савет привредне организације може овластити организационе јединице да донесу правилник о расподели личних доходака радника организационе јединице. У том случају се правилник организационе јединице обавезно доставља на сагласност радничком савету привредне организације.

Члан 329.

Правилник о расподели личних доходака радника у задругама доноси задружни савет, а у заједницама привредних организација које по важећим прописима послују као привредне организације, пословним удружењима и задругама које немају задружни савет — највиши орган управљања.

Члан 330.

Предлог правилника о расподели личних доходака обавезно се ставља на увид радном колективу најмање на 15 дана пре доношења на седницу радничког савета односно органа управљања који доноси правилник.

Примедбе и предлоге чланова радног колектива у вези са предлогом правилника раднички савет односно орган управљања дужан је размотрити и по њима заузети став.

Члан 331.

Правилник о расподели личних доходака ступа на снагу и примењује се од првог дана наредног месеца по његовом доношењу. Правилником се може одредити и доцнији дан од којег ће се он примењивати.

Члан 332.

Веће произвођача општинског народног одбора може захтевати да му привредна организација достави правилник о расподели личних доходака.

Члан 333.

Измене и допуне правилника о расподели личних доходака привредне организације односно организационе јединице врше се на начин и по поступку предвиђеном у овом закону за доношење тог правилника.

Поступак за измене и допуне правилника из става 1. овог члана мора се покренути на захтев радног колектива, поједине организационе јединице односно њених органа управљања и синдикалне подружнице привредне организације.

За ступање на снагу и примену измена и допуна правилника важе одредбе члана 331. овог закона.

Члан 334.

Општинско веће произвођача може ставити примедбе на правилник о расподели личних доходака и извршену расподелу, ако нађе да основи и мерила одређени у правилнику нису усклађени са постављеним принципима за расподелу личних доходака радника утврђеним у правилнику о расподели чистог прихода привредне организације.

Члан 335.

Примедбе и препоруке већа произвођача општинског народног одбора раднички савет дужан је узети у разматрање и о свом ставу обавестити општинско веће произвођача у року од 30 дана од дана пријема примедба односно препорука.

Примедбе и препоруке општинског већа произвођача морају се саопштити радном колективу привредне организације односно органима управљања организационих јединица привредне организације.

Приликом разматрања примедба и препорука општинског већа произвођача раднички савет је дужан размотрити мишљење радника привредне организације односно органа управљања организационих јединица.

Члан 336.

Ако орган управе општинског народног одбора надлежан за послове рада и радних односа нађе да су поједине одредбе правилника о расподели личних доходака супротне закону или другим прописима, или да правилник није донет по поступку предвиђеном овим законом, наредиће привредној организацији да правилник сагласи са важећим прописима, односно да га донесе по прописаном поступку, и одредиће рок у коме се то мора извршити.

Ако привредна организација не поступи по наређењу из става 1. овог члана да правилник донесе по прописаном поступку, орган управе општинског народног одбора надлежан за послове рада и радних односа обуставиће примену правилника.

Против решења из ст. 1. и 2. овог члана привредна организација може изјавити жалбу органу управе среског народног одбора надлежном за послове рада и радних односа у року од 15 дана од дана пријема решења о обустави примене правилника.

Члан 337.

Ако у смислу члана 336. овог закона буде обустављена примена правилника о расподели личних доходака, радницима се до доношења новог правилника могу исплаћивати само минимални лични доходи.

Одредба става 1. овог члана примениће се ако привредна организација у року од 30 дана од дана пријема правоснажног решења из члана 336. став 2. овог закона не донесе правилник о расподели личних доходака по прописаном поступку.

Члан 338.

Овлашћује се Савезно извршно веће да по потреби, доноси ближе прописе о поступку за доношење правилника о расподели личних доходака, као и о поступку привредне организације по примедбама и препорукама које стави општинско веће произвођача у смислу члана 334. овог закона.

Глава XI

ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ИЗ РАДНОГ ОДНОСА

Члан 339.

За остваривање својих законитих права из радног односа радник се може обраћати органима управљања у привредној организацији, органу инспекције рада и другим надлежним органима, као и редовном суду.

Члан 340.

О захтеву радника решава орган привредне организације одређен правилима односно правилником о радним односима, ако овим законом или другим прописима није другачије одређено.

Против одлуке органа из става 1. овог члана радник има право приговора вишем органу управљања привредне организације.

Приговор се подноси писмено или усмено у записник у року од осам дана од дана доставе одлуке нижег органа, ако за поједине случајеве није другачије одређено.

Члан 341.

Овлашћења органа инспекције рада у поступку остваривања права радника одређена су чланом 122. овог закона и другим законским одредбама.

Члан 342.

Радник који је незадовољан коначном одлуком вишег органа управљања привредне организације, има право да се за остваривање свог права за које сматра да је повређено обрати тужбом надлежном редовном суду (радни спор).

Исто право има радник и кад привредна организација не поступи по захтеву органа инспекције рада у смислу члана 122. овог закона.

Тужба се може поднети и кад по захтеву односно приговору надлежни орган привредне организације не донесе одлуку у року од 30 дана од дана поднетог захтева односно приговора.

Тужба се може поднети у року од 30 дана, односно у року од 2 године ако се тужбом захтева накнада штете, од дана доставе одлуке вишег органа управљања, од дана поднетог захтева од стране органа инспекције рада односно по истеку рока у коме је надлежни орган привредне организације био дужан да донесе одлуку.

Члан 343.

У поступку за остваривање права из радног односа не плаћа се такса за поднеске и друге прилоге, као ни за решења и друге акте и радње у поступку.

ДЕО ТРЕЋИ

ПРИМЕНА ОДРЕДАБА ДЕЛА ДРУГОГ ОВОГ ЗАКОНА НА РАДНИКЕ КОД ДРУШТВЕНИХ И ДРУГИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Члан 344.

Одредбе другог дела овог закона примењиваће се сходно и на радне односе у друштвеним организацијама ван привреде.

На службенике и раднике привредних комора, стручних удружења и задружних савеза неће се примењивати одредбе другог дела овог закона. За ова лица важе одговарајуће одредбе Закона о јавним службеницима.

Члан 345.

Свака друштвена организација доноси свој правилник о радним односима.

Правилник о радним односима ближе регулише примену појединих одредаба овог закона на радне односе у друштвеној организацији, прилагођавајући њихову примену карактеру друштвене организације и посебним условима рада у њој.

Правилником из става 2. овог члана могу се плате и друга питања из радног односа код друштвених организација регулисати на посебан начин, с тим да се не могу утврђивати неповољнији услови или мања права од оних који су предвиђени овим законом.

Члан 346.

Правилник о радним односима доноси највиши орган друштвене организације, а он ступа на снагу кад га потврди надлежни орган управе.

Правилник о радним односима друштвене организације потврђује савезни или републички орган управе надлежан за послове рада, односно орган управе народног одбора надлежан за послове рада и радних односа, према томе да ли се делатност друштвене организације простире на територији целе Југославије, поједине народне републике или народног одбора.

Друштвена организација која не донесе правилник о радним односима дужна је индивидуалним уговорима о раду регулисати услове рада њених радника саобразно одредбама овог закона.

Члан 347.

Одредбе чл. 344. и 345. овог закона примењују се и на радне односе у ремонтним заводима и радионицама, као и другим установама Југословенске народне армије које раде за посебне потребе Југословенске народне армије, а које одреди Државни секретаријат за послове народне одбране.

Правилник о радним односима у установама из става 1. овог члана доноси Државни секретаријат за послове народне одбране у сагласности са Секретаријатом Савезног извршног већа за рад.

ДЕО ЧЕТВРТИ

ПРИМЕНА ЗАКОНА НА РАДНИКЕ КОД ПРИВАТНИХ ПОСЛОДАВАЦА

Члан 348.

Радни односи између радника и приватних послодаваца регулишу се колективним уговором, сагласно одредбама овог закона и другим прописима.

Члан 349.

Колективни уговор је писмен споразум закључен између одговарајућег синдикалног органа и коморе којим се регулишу услови рада, права и обавезе из радног односа између радника и приватног послодавца.

Члан 350.

Колективни уговор мора да садржи нарочито одредбе о:

- 1) заснивању радног односа;
- 2) радном времену;
- 3) платама и накнадама;
- 4) одморима и одсуствима;
- 5) заштити при раду, а нарочито о посебној заштити жена, омладине и инвалида у радном односу;
- 6) основима и начину престанка радног односа;
- 7) трајању колективног уговора;
- 8) евентуалним изменама и допунама, одређујући случајеве кад се може тражити измена колективног уговора.

Члан 351.

Колективни уговор закључује се на одређено време.

Члан 352.

Колективни уговор ступа на снагу кад га потпишу обе стране и кад буде потврђен и регистрован од стране органа управе општинског народног одбора надлежног за послове рада и радних односа.

Орган из става 1. овог члана испитује претходно да ли је закључени колективни уговор у складу са важећим прописима, па ако нађе да јесте, он га потврђује и уводи у регистар закључених колективних уговора. У противном, уговор враћа уговорним странама да га доведу у склад са важећим прописима.

Члан 353.

Колективни уговор не сме садржати одредбе којима би се радницима давала мања права или неповољнији услови рада од права и услова који су овим законом и другим прописима зајамчена, а ако такве одредбе садржи, оне се имају сматрати као непостојеће и уместо њих примењују се одговарајуће одредбе овог закона и прописа донетих на основу њега.

Члан 354.

Колективни уговор обавезан је за све раднике запослене код приватног послодавца.

Члан 355.

Плате предвиђене колективним уговором не смеју бити ниже од просечних личних доходака радника одговарајућих категорија стручности запослених у занатским радњама са средствима у друштвеној својини на подручју општине.

Члан 356.

Ако се синдикални орган не споразуме с комором о закључењу, као и ако настане спор у току извршења колективног уговора, о спорним питањима решава посебно арбитражно веће. У овом

случају одлука арбитражног већа замењује односно допуњује колективни уговор.

Арбитражно веће се састоји од три члана и истог броја заменика. Једног члана и заменика именује општински народни одбор, другог члана и његовог заменика — одговарајућа комора, а трећег члана и његовог заменика — синдикални орган одговарајућег синдиката.

Члан 357.

Измене и допуне колективног уговора морају бити састављене у писменој форми и по истом поступку који важи за закључивање колективног уговора.

Измене и допуне чине саставни део колективног уговора.

Члан 358.

У оквиру одредаба колективног уговора закључује се уговор о раду између радника и приватног послодавца.

Уговором из става 1. овог члана не могу се уговорити неповољнији услови рада, права и обавезе из радног односа од оних који су одређени колективним уговором. Ако уговор садржи такве одредбе, примењиваће се одредбе колективног уговора.

Уговор мора бити писмен.

Члан 359.

Колективни уговор престаје да важи истеком времена на које је закључен.

Важење колективног уговора може се продужити споразумом странака. До споразума странака мора доћи бар на месец дана пре истека важења уговора.

Продужење важења колективног уговора региструје се код истог органа код кога је регистрован првобитни уговор.

Члан 360.

Надзор над извршавањем закључених колективних уговора врши орган инспекције рада.

Члан 361.

Секретаријат Савезног извршног већа за рад прописује најдуже време на које се може закључити колективни уговор, садржину колективног уговора, поступак за његово закључивање, као и рад арбитражног већа.

ДЕО ПЕТИ

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 362.

Новчаном казном од 20.000 до 500.000 динара казниће се за привредни преступ привредна организација:

1) ако не донесе правилник о радним односима, а није у своја правила унела одредбе о радним односима (члан 320);

2) ако не донесе правилник о расподели личних доходака;

3) ако у прописаном року не пријави слободна радна места надлежном органу службе за запошљавање радника.

За радње из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у привредној организацији новчаном казном до 50.000 динара.

Члан 363.

Привредна организација казниће се за прекршај новчаном казном од 10.000 до 200.000 динара:

1) ако заснује радни однос са лицем које не испуњава услове предвиђене овим законом или које нема радну књижицу као и друге услове који буду прописани за пријем радника на одређена радна места појединих делатности и занимања;

2) ако радника који први пут заснива радни однос, или заснива радни однос после прекида дужег од шест месеци, или прелази из једног у друго занимање, упутити на рад без претходног подвргавања прегледу лекара јавне здравствене службе, или одреди раднику радно место које не одговара његовим здравственим и физичким способностима;

3) ако не прими на учење односно не запосли одређени број ученика у привреди и приправника;

4) ако одреди дуже летовно ратно време него што је прописано одредбама чл 166. до 171 овог закона;

5) ако нареди ноћни рад раднику коме би према налазу лекара јавне здравствене службе, такав рад погоршао здравствено стање;

6) ако уведе прековремени рад у случају кад он није по закону дозвољен;

7) ако нареди прековремени рад личима којима би, према налазу лекара јавне здравствене службе, такав рад погоршао здравствено стање;

8) ако не исплати лични доходак раднику уопште или га не исплати у прописаном року;

9) ако раднику не обезбеди прописани одмор у току рада или дневни и недељни одмор;

10) ако раднику ускрати коришћење годишњег одмора који му припада;

11) ако радници ускрати одсуство због трудноће и порођаја;

12) ако мајци ускрати одсуство ради неговања оболелог детета;

13) ако трудној жени или мајци с дететом до 6 односно 8 месеци живота нареди прековремени рад, односно ако нареди ноћни рад трудној жени или мајци с дететом до једне године живота, осим у случајевима законом дозвољеним;

14) ако упусти радницу на пословима на којима је такав рад забрањен;

15) ако трудну жену не распореди на посао (радно место) на коме за време трудноће може да ради;

16) ако нареди ноћни или прековремени рад омладини, осим у случајевима законом дозвољеним;

17) ако упусти омладину на пословима на којима је њен рад забрањен;

18) ако, у случају завођења ноћног рада, не обезбеди омладини одмор од најмање 13 часова;

19) ако у прописаном року не пријави престанак радног односа надлежном органу службе за запошљавање радника или не запосли радника који јој је упућен, ако је по овом закону обавезна да га прими;

20) ако не запосли инвалида на радно место које је одређено у смислу одредаба члана 83. овог закона, или ако распореди инвалида на радно место противно одредбама члана 86. овог закона;

21) ако приликом утврђивања укупног износа гарантованих личних доходака по чл. 197. до 200. овог закона неправилно примени прописане износе, или бројно стање радника, или време проведено на раду;

22) ако не поступи по правоснажном решењу органа управе општинског народног одбора надлежног за послове рада и радних односа да одредбе правилника о расподели личних доходака које су супротне закону или другим прописима доведе у сагласност са важећим прописима;

23) ако смањи износе минималног личног дојотка радника утврђене законом или обрачуна минимални лични доходак радника испод прописаног износа.

За радње из тач. 10. до 17, 19. и 20. става 1. овог члана казниће се за прекршај и свака друга организација новчаном казном од 10.000 до 200.000 динара.

За радње из ст. 1. и 2. овог члана казниће се и одговорно лице у организацији новчаном казном од 1.000 до 15.000 динара.

Члан 364.

Привредна организација казниће се за прекршај новчаном казном од 5.000 до 100.000 динара:

1) ако са радником заснује радни однос без одлуке или против одлуке комисије за заснивање и отказивање радног односа;

2) ако без конкурса запосли радника на руководеће радно место за које је правилима привредне организације односно правилником о радним односима одређено да се попуњава конкурсом;

3) ако раднику без његовог пристанка одреди посао који не одговара његовим стручним квалификацијама, изузев случајева из члана 152. овог закона;

4) ако лични доходак за часове ноћног рада не обрачуна уз повећање од 12,5% по основима које је предвидела у правилнику о расподели личних доходака;

5) ако о увођењу прековременог рада не обавести орган инспекције рада одмах по издавању налога за прековремени рад, или не води евиденцију о прековременом раду;

6) ако лични доходак за прековремени рад не обрачуна уз повећање од 50% по основима које је одредила у правилнику о расподели личних доходака;

7) ако раднику не исплати накнаду за време одсутности са посла до које долази по захтеву других органа;

8) ако одмор у току рада не узима у обрачун личног дохотка;

9) ако лични доходак за рад на дан недељног одмора не обрачуна уз повећање од 50% по основима које је одредила у правилнику о расподели личних доходака;

10) ако раднику, против његове воље, не обезбеди коришћење годишњег одмора у непрекидном трајању;

11) ако раднику не исплати накнаду за време коришћења годишњег одмора;

12) ако лични доходак за рад на дане државних празника не обрачуна уз повећање од 50% по основима које је одредила у правилнику о расподели личних доходака;

13) ако мајци на њен захтев не дозволи коришћење годишњег одмора непосредно по престанку породилског одсуства;

14) ако мајци са дететом млађим од 3 године не омогући рад са скраћеним радним временом;

15) ако трудну жену или мајку са дететом млађим од 7 година распореди или привремено упуту на радно место ван места становања;

16) ако раскине радни однос са радником без одлуке или противно одлуци комисије за заснивање и отказивање радног односа односно радног колектива;

17) ако лични доходак радника не утврђује по основима и мерилима из правилника о расподели личних доходака.

За радње из тач. 10, 11, 13, 14. и 15. става 1. овог члана казниће се и свака друга организација за прекршај новчаном казном од 5.000 до 100.000 динара.

За радње из ст. 1. и 2. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у организацији новчаном казном од 500 до 10.000 динара.

Члан 365.

Одговорно лице у привредној организацији казниће се за прекршај новчаном казном од 500 до 5.000 динара:

1) ако не закључи споразум о заснивању радног односа у писменој форми, кад је она обавезна;

2) ако не води евиденцију о запосленим радницима или је не води на прописан начин;

3) ако не упозна радника са његовим радним местом и условима рада приликом ступања на рад;

4) ако на захтев радника не изда писмено решење о основима и мерилима према којима се утврђује висина његовог учешћа у расподели личних доходака;

5) ако раднику не саопшти дан почетка коришћења годишњег одмора на 30 дана раније;

6) ако не води евиденцију о коришћењу годишњег одмора;

7) ако не води посебне регистре за омладину;

8) ако раднику у току отказног рока не дозволи излазак у току радног времена ради тражења новог запослења;

9) ако у радну књижицу унесе казне или друге негативне податке о раднику;

10) ако раднику не врати радну књижицу по престанку радног односа, односно ако не преда радну књижицу органу службе за запошљавање радника;

11) ако раднику не преда писмени обрачун личног дохотка.

За радње из тач. 5, 6, 9. и 10. става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у свакој другој организацији за прекршај новчаном казном од 500 до 5.000 динара.

Члан 366.

Организација ће се казнити за прекршај новчаном казном од 50.000 до 1.000.000 динара:

1) ако својим правилима односно правилником о радним односима не одреди заштитне мере при раду или не донесе правилник о хигијенско-техничким заштитним мерама при раду, кад је на то обавезна;

2) ако не организује посебну хигијенско-техничку службу, кад је на то обавезна;

3) ако радника приликом пријема или распоређивања на радно место не упозна са опасностима и другим штетним појавама у вези са радом, или му на њих не укаже у току рада;

4) ако не истакне на видним местима важније одредбе одговарајућих прописа о хигијенско-техничкој заштити при раду;

5) ако о свом трошку радницима не обезбеди и у исправном стању не одржава лична заштитна средства, као и ако се не стара да их радници употребљавају на одговарајући начин;

6) ако распореди на опасан посао радника који не испуњава прописане посебне услове за вршење таквог посла;

7) ако радника распореди на посао противно члану 51. овог закона;

8) ако пусти у погон уређаје без одобрења органа инспекције рада;

9) ако не обезбеди пружање прве помоћи радницима;

10) ако не обезбеди смештај и исхрану или превоз радника, кад је на то обавезна.

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у организацији новчаном казном од 1.000 до 15.000 динара.

Члан 367.

Ако се радник не придржава својих дужности предвиђених у чл. 55. и 56. овог закона, као и других упутстава и наређења у вези са хигијенско-техничком заштитом при раду, казниће се дисциплински, а у поновљеном случају казниће се за прекршај новчаном казном до 5.000 динара.

Члан 368.

Послодавац ће се казнити за прекршај новчаном казном од 5.000 до 100.000 динара ако уговором о раду са радником уговори услове неповољније од оних који су предвиђени колективним уговором, или не закључи са радником уговор у писменој форми.

Члан 369.

Послодавац ће се казнити за прекршај новчаном казном:

- 1) од 10.000 до 200.000 динара — за радње из члана 362. став 1. тачка 3. овог закона;
- 2) од 5.000 до 100.000 динара — за радње из члана 363. овог закона, изузев радњи из тач. 21. до 23;
- 3) од 3.000 до 50.000 динара — за радње из члана 364. овог закона, осим тач. 1, 2, 16. и 17;
- 4) од 3.000 до 20.000 динара — за радње из члана 365. овог закона, осим тач. 1, 4. и 11;
- 5) од 10.000 до 200.000 динара — за радње из члана 366. овог закона.

Члан 370.

За поступак по привредним преступима из члана 362. овог закона надлежни су окружни привредни судови.

Административно-казнени поступак по прекршајима из чл. 363. до 369. овог закона води се по одредбама Основног закона о прекршајима.

Д Е О Ш Е С Т И

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 371.

До доношења прописа из чл. 197. и 201. овог закона примењиваће се износи минималних личних доходака утврђени по досадашњим прописима.

Члан 372.

Привредне организације дужне су донети правилнике о расподели личних доходака до 31. децембра 1961. године.

До доношења правилника о расподели личних доходака измене и допуне у постојећим тарифним правилницима могу се вршити по Уредби о поступку за доношење тарифних правилника привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 6/59) и по одредбама овог закона о доношењу правилника о расподели личних доходака.

Члан 373.

Права радника стечена до ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о радним односима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 8/61) оствариваће се по досадашњим прописима.

Члан 374.

До доношења посебних прописа о програмима и начину полагања стручних испита и трајању приправничког стажа (члан 159), на раднике у привредним организацијама сходно ће се примењивати прописи који важе за приправнике код државних органа или установа.

Овлашћује се Секретаријат Савезног извршног већа за рад да, у споразуму са Секретаријатом Савезног извршног већа за општу управу, доноси упутства за сходну примену прописа из става 1. овог члана.

Члан 375.

До доношења прописа на основу члана 59. овог закона, остају на снази донете одлуке, правилници и други прописи о заштитним мерама при раду, ако нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 376.

Одредбе овог закона о радним књижицама примењују се и на:

- 1) чланове представничких тела органа власти који примају сталну награду за свој рад;
- 2) изабрана лица на сталним дужностима уз сталну награду у друштвеним организацијама, стручним удружењима и коморама, ако им је то једино или главно занимање.

Одредбе овог закона о радним књижицама примењиваће се и на друга лица за која се то посебним прописима одреди.

Члан 377.

Републичким законом регулишу се, у складу са начелима овог закона и у оквиру овог закона, радни односи кућних помоћница, настојника зграда, радника у домаћој радиности, пољопривредних радника код приватних послодаваца и других сличних категорија радника на које се, због посебног карактера њиховог радног односа, не могу непосредно примењивати одредбе овог закона.

Члан 378.

Од 1. јануара 1958. године престају да важе:

- 1) Уредба о заснивању и престанку радних односа („Службени лист ФНРЈ“, бр. 84/48) и Правилник о садржини и начину закључивања уговора о раду („Службени лист ФНРЈ“, бр. 29/49);
- 2) Уредба о поступку отказивања радног односа радницима и службеницима привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 20/52, 33/52 и 1/56);
- 3) Уредба о радним књижицама, изузев члана 3. ове уредбе („Службени лист ФНРЈ“, бр. 7/52);
- 4) Уредба о накнадама радницима и службеницима привредних организација за време одсуствовања са рада („Службени лист ФНРЈ“, бр. 27/52, 2/53 и 5/54);
- 5) Уредба о материјалном обезбеђењу и другим правима радника и службеника који се привремено налазе ван радног односа („Службени лист ФНРЈ“, бр. 16/52, 39/52 и 1/56), сем чл. 6. и 9. ове уредбе, који остају на снази до доношења прописа по одредбама члана 89. тачка 2. и члана 94. овог закона;
- 6) Уредба о заштити трудних жена и мајки-дојиља у радном (службеничком) односу („Службени лист ФНРЈ“, бр. 31/49, 88/49 и 35/52);
- 7) Уредба о исплати принадежности радницима, намештеницима и службеницима који су позвани на одслужење редовног војног рока („Службени лист ФНРЈ“, бр. 98/46);
- 8) Одлука о забрани ноћног рада омладине у индустрији, грађевинарству и саобраћају („Службени лист ФНРЈ“, бр. 27/55);
- 9) Одлука о забрани ноћног рада жена запослених у индустрији и грађевинарству („Службени лист ФНРЈ“, бр. 19/56);
- 10) Уредба о забрани упошљавања жена и омладине на одређеним пословима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 11/52 и 27/52);

11) Уредба о праву службеника друштвених организација на отпремнину („Службени лист ФНРЈ“, бр. 15/52);

12) Уредба о дисциплинској и материјалној одговорности радника у државним предузећима, надлештвима и установама („Службени лист ФНРЈ“, бр. 27/49 и 41/50);

13) Уредба о плаћеном годишњем одмору радника, намештеника и службеника („Службени лист ФНРЈ“, бр. 56/46 и 58/47);

14) Уредба о плаћању радника на дане државних празника („Службени лист ФНРЈ“, бр. 41/47);

15) Уредба о платама радника привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 18/57);

16) Уредба о платама радника и службеника железничких транспортних предузећа („Службени лист ФНРЈ“, бр. 36/55);

17) Уредба о платама службеника и радника предузећа у саставу Заједнице привредних предузећа Југословенских пошта, телеграфа и телефона („Службени лист ФНРЈ“, бр. 36/55);

18) Уредба о платама радника и службеника у задругама и задружним организацијама („Службени лист ФНРЈ“, бр. 20/52);

19) Уредба о плаћању радника и намештеника запослених код приватних послодаваца („Службени лист ФНРЈ“, бр. 16/52 и 2/53).

Даном ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о радним односима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 8/61) престају да важе:

1) Уредба о поступку за доношење тарифних правилника привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 6/59);

2) Уредба о оснивању комисије за питања личних доходака у привреди („Службени лист ФНРЈ“, бр. 14/58);

3) Одлука о спровођењу аналитичке процене радних места у привредним организацијама („Службени лист ФНРЈ“, бр. 53/56);

4) Одлука о минималним личним доходима радника привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 52/58 и 15/60).

Поред прописа из ст. 1. и 2. овог члана, даном ступања на снагу Закона о радним односима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 53/57) и Закона о изменама и допунама Закона о радним односима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 26/58, 1/59 и 8/61) престају да важе и сви други прописи који су у супротности са одредбама ових закона.

Члан 379.

Овлашћује се Секретаријат Савезног извршног већа за рад да, у сагласности са савезним Државним секретаријатом за послове финансија, издаје упутства за спровођење одредаба овог закона о накнадама (чл. 40. до 42. и 206. до 209).

Овлашћује се Секретаријат Савезног извршног већа за рад да може, по потреби, прописивати у којим се случајевима тарифни правилник донет у 1959. години може примењивати и на време пре његовог ступања на снагу.

Члан 380.

Овлашћује се Савезно извршно веће да може доносити ближе прописе за спровођење овог закона.

За доношење ближих упутстава о начину спровођења појединих одредаба овог закона Савезно извршно веће може овлашћење пренети на одговарајуће државне секретаријате односно секретаријате Савезног извршног већа.

299.

На основу члана 41. Закона о изменама и допунама Закона о средствима привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 8/61) законодавни одбори Савезног већа и Већа произвођача Савезне народне скупштине, на својим седницама од 15. априла 1961. године, утврдили су ниже изложени пречишћени текст Закона о средствима привредних организација.

Пречишћени текст сачињен је од Закона о средствима привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 54/57), Закона о измени Закона о средствима привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 48/58), Закона о допунама Закона о средствима привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 17/59), Закона о изменама Закона о средствима привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 48/59), Закона о изменама и допунама Закона о средствима привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 52/59) и од Закона о изменама и допунама Закона о средствима привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 8/61), у којима је означено време ступања на снагу тих закона, као и од када ће се примењивати.

Савезна народна скупштина

СНС(А)11

15. априла 1961. године
Београд

Заменује председника

Потпредседник

Законодавног одбора

Већа произвођача,

Родољуб Станић, с. р.

Председник

Законодавног одбора

Савезног већа,

др Макс Шваудерл, с. р.

ЗАКОН

О СРЕДСТВИМА ПРИВРЕДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

(Пречишћени текст)

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Привредне организације својим пословањем стварају средства потребна за трајно вршење своје делатности.

Члан 2.

Привредне организације могу стећи средства и на основу зајма и других кредитних послова, као и по другим основима предвиђеним овим законом.

Члан 3.

Привредне организације користе земљиште, руде, водне снаге и друга природна богатства под условима утврђеним посебним законом.

Члан 4.

Средства привредних организација стечена по било ком основу су у друштвеној својини.

Члан 5.

Давањем средстава привредној организацији по било ком основу, нико не може стећи право на вршење расподеле дохотка привредне организације, нити друга права у управљању привредном организацијом.

Члан 6.

Пре сваког располагања оствареном вредношћу (укупан приход), привредна организација накнађује вредност средстава утрошених у својој при-

вредној делатности (материјални трошкови и амортизација).

Из укупног прихода привредна организација издваја средства за општедруштвене потребе, по овом и по посебним савезним законима.

После накнаде вредности средстава утрошених у привредној делатности и издвајања средстава за општедруштвене потребе, преостали део укупног прихода (чист приход) привредна организација расподељује на личне дохотке радника и на део за проширење материјалне основе своје делатности и задовољење других потреба.

Члан 7.

Средства која привредна организација издваја из чистог прихода за проширење материјалне основе своје делатности и задовољење других потреба, као и средства која стекне на основу зајма или других кредитних послова или по другим основима предвиђеним овим законом, сачињавају средства привредне организације која она користи и њима располаже сагласно законима и друштвеним плановима.

Средства која привредна организација издваја из чистог прихода за проширење материјалне основе своје делатности и задовољење других потреба, као и средства која стекне без обавезе враћања, расподељује у своје фондове по одредбама овог закона.

Средства која привредна организација стекне на основу зајма и других кредитних послова, привредна организација не расподељује у своје фондове, али их користи према њиховој намени.

Члан 8.

Средства која је створила својом делатношћу или стекла на основу зајма и других кредитних послова или по другим основима предвиђеним овим законом (члан 7. став 1), привредна организација има право да користи (право коришћења) сагласно одредбама овог закона.

Право коришћења садржи и право располагања средствима у границама закона.

Само савезним законом и савезним друштвеним планом може се привредна организација ограничити у праву коришћења средстава.

Члан 9.

Привредна организација има право на законску заштиту од ма какве повреде права коришћења средстава.

Привредној организацији не могу се одузети средства ниједним актом државног органа, осим савезним законом.

Члан 10.

Привредна организација дужна је право коришћења вршити са пажњом доброг привредника.

Члан 11.

Привредна организација одговара свим средствима за своје обавезе, ако законом није друкчије одређено.

Члан 12.

Под привредним организацијама у смислу овог закона подразумевају се и установе и друге организације које по принципима привредног пословања редовно и трајно остварују доходак, ако савезним прописима није одређен посебан начин финансирања.

Под привредним организацијама у смислу овог закона подразумевају се и све задруге које врше привредну делатност.

Приватне радње не сматрају се привредним организацијама у смислу овог закона.

Права која су овим законом дата радничком савету предузећа врше у другим привредним организацијама и установама њихови највиши органи управљања.

II. РАСПОРЕД СРЕДСТАВА И ОБРАЗОВАЊЕ ФОНДОВА

1. Расподела чистог прихода

Члан 13.

Привредна организација расподељује чист приход на личне дохотке радника и на фондове.

Расподелу чистог прихода на личне дохотке радника и на фондове привредна организација врши по основима и мерилима које самостално утврђује.

Основе и мерила за расподелу чистог прихода привредна организација утврђује правилником (правилник о расподели чистог прихода).

Општински народни одбор може прописати да мање привредне организације оних делатности које он одреди, као и привредне организације које своје обавезе према друштвеној заједници извршавају у паушалном износу, не морају доносити правилник о расподели чистог прихода.

Члан 14.

Правилником о расподели чистог прихода утврђују се, поред основа и мерила за расподелу чистог прихода на личне дохотке радника и на фондове, и принципи за расподелу средстава за личне дохотке радника.

Правилником о расподели чистог прихода може се предвидети у којим случајевима и под којим условима раднички савет привредне организације може одступити од утврђених основа и мерила при расподели чистог прихода

Члан 15.

Правилником о расподели чистог прихода утврђују се права погона, економских и других јединица привредне организације у погледу расподеле чистог прихода.

Овим правилником могу се предвидети основи и мерила за утврђивање резултата привређивања јединица из става 1. овог члана и за расподелу чистог прихода у целини на те јединице или дела чистог прихода намењеног за личне дохотке радника тих јединица и дела за фондове или само дела намењеног за личне дохотке.

Основи и мерила за расподелу чистог прихода на јединице и у оквиру јединица могу бити јединствени за привредну организацију као целину или различити за поједине јединице.

Основе и мерила за расподелу чистог прихода који припада појединим јединицама утврђује раднички савет привредне организације или раднички савет јединице самостално или у сагласности са радничким саветом привредне организације, према одредбама правилника о расподели чистог прихода.

Члан 16.

При утврђивању основа и мерила за расподелу чистог прихода привредна организација дужна је поступити са пажњом доброг привредника.

Сматраће се да привредна организација поступа са пажњом доброг привредника нарочито ако основе и мерила за расподелу чистог прихода утврди тако да се њиховом применом трајно обезбеђују средства за проширење материјалне основе њене делатности, као и да се средства за личне дохотке радника и задовољење других потреба издвајају у складу са резултатима привређивања привредне организације оствареним залагањем радног колектива.

При утврђивању основа и мерила за расподелу чистог прихода привредна организација ће водити рачуна о односу својих резултата привређивања према условима и резултатима привређивања других привредних организација.

Члан 17.

У циљу усклађивања своје политике расподеле чистог прихода привредне организације могу се споразумети о начелима која ће им служити при утврђивању основа и мерила за расподелу чистог прихода.

Члан 18.

Правилник о расподели чистог прихода доноси раднички савет привредне организације.

У том правилнику раднички савет одлучиће о дану почетка примењивања правилника.

Одредба става 2. овог члана важи и за правилник о изменама и допунама правилника о расподели чистог прихода.

Члан 19.

Раднички савет дужан је предлог правилника о расподели чистог прихода ставити на увид радницима најмање 15 дана пре изношења на седницу ради његовог доношења.

Примедбе и предлоге радника на предлог правилника о расподели чистог прихода раднички савет дужан је размотрити и по њима заузети став.

Члан 20.

Орган управе општинског народног одбора надлежан за привредну грану којој привредна организација припада може захтевати од привредне организације да му достави правилник о расподели чистог прихода, ради изношења на разматрање пред општинско веће произвођача.

Члан 21.

Општинско веће произвођача може ставити примедбе на правилник о расподели чистог прихода односно давати препоруке привредним организацијама, ако сматра да основи и мерила одређени у правилнику нису у складу са економском политиком израженом у друштвеним плановима и прописима.

Члан 22.

Примедбе и препоруке општинског већа произвођача као и већа произвођача виших политичкотериторијалних јединица раднички савет дужан је узети у разматрање и о свом ставу обавестити општинско веће произвођача односно веће произвођача више политичкотериторијалне јединице у року од 30 дана од дана пријема примедба односно препорука.

Примедбе и препоруке из става 1. овог члана морају се саопштити радницима привредне организације.

Ако привредна организација у свом саставу има организационе јединице у којима су образовани органи радничког управљања, примедбе и препоруке из става 1. овог члана морају се саопштити тим органима.

Приликом разматрања примедба и препорука из става 1. овог члана раднички савет дужан је размотрити мишљење радника привредне организације односно органа управљања организационих јединица.

Члан 23.

Коначна расподела чистог прихода на личне дохотке радника и на фондове врши се завршним рачуном привредне организације.

Члан 24.

Остварени чист приход у току године привредна организација држи на посебном рачуну код банке.

До доношења завршног рачуна привредна организација може користити чист приход само за исплату личних доходака радника на основу периодичних обрачуна, сагласно правилнику о расподели чистог прихода привредне организације, и за исплату доприноса који се плаћају из чистог прихода, а утврђују се према личним доходима радника.

Савезно извршно веће може прописати у којим случајевима и под којим условима се чист приход може користити и за друге потребе које се подмирују из обртних средстава.

2. Образовање фондова

Члан 25.

Део чистог прихода издвојен за фондове раднички савет распоређује у поједине фондове привредне организације.

Привредна организација има следеће фондове:

- 1) пословни фонд;
- 2) резервни фонд;
- 3) фонд заједничке потрошње.

Члан 26.

Привредна организација плаћа допринос друштвеним инвестиционим фондовима политичкотериторијалних јединица по посебном савезном закону из чистог прихода који унесе у пословни фонд и фонд заједничке потрошње.

Члан 27.

Новчана средства која привредна организација стекне на основу акта о њеном оснивању или путем дотације односно санације, распоређују се у личне дохотке радника и у фондове привредне организације из члана 25 овог закона према намени одређеној у акту о оснивању, о дотацији или санацији.

Ако у акту из става 1. овог члана није одређена намена, ова средства улазе у укупан приход привредне организације.

Члан 28.

Ствари које привредна организација стекне на основу акта о оснивању или на основу уговора о преносу средстава без накнаде, улазе у фондове привредне организације из члана 25. овог закона, према намени одређеној у акту односно уговору.

Ако актом или уговором није одређена намена ствари, раднички савет привредне организације одређује у који од фондова ће се унети ове ствари.

Члан 29.

Привредна организација уноси у пословни фонд део укупног прихода који одговара износу обавеза према друштвеној заједници од којих је по овом закону или посебним прописима Савезне народне скупштине ослобођена, с тим да тај део укупног прихода унесе у своје фондове.

Члан 30.

Привредна организација која оствари чист приход у износу већем од износа исплаћених личних доходака радника дужна је издвојити у резервни фонд најмање онај део чистог прихода преко исплаћених личних доходака који одговара износу од 2% од обртних средстава којима је располагала у години за коју се врши расподела чистог прихода.

Кад укупна средства резервног фонда буду остварена у висини од 10% од просечног износа обртних средстава којима је привредна организација располагала за последње три године, престаје обавеза уплаћивања у резервни фонд.

Ако се средства резервног фонда смање испод износа предвиђеног у ставу 2. овог члана, настаје обавеза издвајања у резервни фонд до остварења предвиђеног износа.

Не сматра се обртним средствима, у смислу става 1. овог члана, износ који је привредна организација добила као кредит у циљу продаје својих производа односно вршења услуга на кредит.

Члан 31.

За привредне организације одређених делатности код којих, услед општих услова пословања и кретања на тржишту, постоји потреба за већим резервним средствима, Савезно извршно веће може одредити вишу стопу минималног издвајања за резервни фонд односно већи износ резервног фонда.

Члан 32.

Привредне организације нису у смислу члана 30. став 1. овог закона дужне уносити у резервни фонд износ већи од 50% од дела чистог прихода изнад износа исплаћених личних доходака радника.

Члан 33.

По издвајању дела чистог прихода за резервни фонд, привредна организација дужна је издвојити одређени део у резервни фонд општине односно резервни фонд народне републике.

Висина издвајања дела чистог прихода за резервне фондове из става 1. овог члана одредиће се посебним савезним законом.

На средства издвојена у резервне фондове из става 1. овог члана не плаћа се допринос друштвеним инвестиционим фондовима политичкотериторијалних јединица.

Члан 34.

Привредна организација може из чистог прихода уносити у свој резервни фонд и већи износ средстава од износа на који је обавезна по одредбама овог закона.

Члан 35.

Средства резервног фонда могу се преносити у пословни фонд само у смислу одредаба чл. 66, 68, 88. и 100. овог закона.

Средства фонда заједничке потрошње могу се преносити у пословни фонд и у резервни фонд.

Средства резервног фонда у смислу члана 34. овог закона привредна организација може уносити у све фондове.

О преносу средстава из једног фонда у други у смислу ст. 1. до 3. овог члана решава раднички савет привредне организације.

Члан 36.

Из средстава својих фондова привредне организације могу стварати заједничке фондове под условима предвиђеним посебним савезним законом.

3. Распоред средстава из зајма и других кредитних послова

Члан 37.

Средства која стекне на основу зајма и других кредитних послова привредна организација користи према намени, сагласно законским прописима и уговору. Сагласно томе привредна организација расподељује средства у:

- 1) основна средства;
- 2) обртна средства;
- 3) средства заједничке потрошње.

Члан 38.

Отплату средстава стечених на основу зајма или на основу других кредитних послова, привредна организација врши из основних средстава и обртних средстава или средстава заједничке потрошње, према намени за коју је зајам или кредитни посао закључен.

III. НАМЕНА И КОРИШЋЕЊЕ СРЕДСТАВА

1. Заједничке одредбе

Члан 39.

Привредна организација дужна је основна средства, обртна средства, средства резервног фонда и средства заједничке потрошње користити сагласно њиховој намени.

Члан 40.

Привредна организација дужна је у смислу члана 10. овог закона:

- предузимати потребне мере за обезбеђење и одговарајући смештај ствари;
- осигуравати ствари;
- обезбеђивати стручно и брижљиво техничко руковање стварима.

Привредне организације дужне су одржавати ствари које чине обртна средства и редовно вршити текуће и инвестиционо одржавање ствари које чине основна средства и ствари које чине средства заједничке потрошње.

Члан 41.

Посебним прописима секретаријата Савезног извршног већа односно секретаријата републичких извршних већа у чију надлежност спада односна привредна делатност може се предвидети да радом у појединим погонима може руководити или да на појединим постројењима може радити само лице са одређеним техничким квалификацијама.

Члан 42.

Привредна организација дужна је ствари које чине основна средства и ствари које чине средства заједничке потрошње осигурати на неотписани део вредности тих ствари.

Ствари које чине основна средства могу се осигурати и на вредност већу од вредности по ставу 1. овог члана, али не на већу од тржишне вредности тих ствари.

Привредна организација дужна је осигурати ствари које чине обртна средства на њихову вредност.

До доношења закона о осигурању савезни Државни секретаријат за послове финансија одређиће ризике за које је привредна организација дужна осигурати ствари које чине основна средства, обртна средства и средства заједничке потрошње.

Привредна организација може закључити уговор о осигурању и од ризика који нису предвиђени прописима донетим по одредбама става 4. овог члана.

Члан 43.

Привредне организације могу користити средства пословног фонда за заједничка улагања у ствари које чине основна средства односно обртна средства.

Савезно извршно веће може прописати услове под којима привредне организације могу вршити заједничка улагања средстава фондова по ставу 1. овог члана.

Члан 44.

Прописима Савезне народне скупштине могу се ограничити привредне организације у коришћењу средстава и фондова, сагласно друштвеним плановима и кретањима у привреди.

Члан 45.

Привредне организације дужне су водити евиденцију о стању и променама вредности свих средстава према важећим прописима.

2. Основна средства**Члан 46.**

Основна средства привредне организације састоје се из ствари и права који чине основна средства, као и из новчаних средстава намењених за прибављање тих ствари и права.

Члан 47.

Основна средства чине следеће ствари:

- 1) оруђе за рад,
- 2) грађевински објекти привредног карактера,
- 3) дугогодишњи засади,
- 4) основно стадо.

Као основно средство у смислу овог закона сматра се и земљиште које служи у привредне сврхе.

У основна средства улазе и ствари из става 1. овог члана које су у изградњи или изради, права стечена у вези са изградњом или изградом тих ствари, као и оснивачка улагања.

Основна средства чине и патенти и лиценце

Члан 48.

Оруђе за рад у смислу овог закона сачињавају машине, уређаји, алати, транспортна средства, као и погонски и пословни инвентар.

Члан 49.

У основно стадо спада сва стока, сем стоке у тову.

Члан 50.

Оснивачка улагања су улагања код новооснованих привредних организација односно новоизграђених погона нужна за изградњу предузећа односно погона, која не чине саставни део набавне цене појединих ствари које чине основна средства.

Оснивачка улагања су нарочито: трошкови режије предузећа односно погона у изградњи, трошкови студија и истраживања општег карактера, трошкови израде генералног програма и главног пројекта, трошкови подизања кадрова до почетка рада предузећа односно погона, откуп и одштета, као и камате по инвестиционим кредитима обрачунате за време њиховог коришћења, а до почетка отплатног периода.

Члан 51.

Привредна организација може расходovati ствари које чине основна средства кад оне, због физичке дотрајалости или техничке застарелости, постану неупотребљиве.

О расходовању ствари које чине основна средства решава раднички савет привредне организације на предлог комисије коју он образује.

3. Обртна средства**Члан 52.**

Обртна средства привредне организације чине материјал за репродукцију, недовршени производи и полупроизводи и готови производи, новчана средства намењена прибављању тих ствари и потражи-

вања која привредна организација има на основу пословања обртним средствима.

Обртна средства су и ствари које служе као оруђе за рад чији је век трајања краћи од једне године и друга оруђа за рад која се не сматрају основним средствима.

Савезни Државни секретаријат за послове финансија одређује која се оруђа за рад, с обзиром на вредност, век трајања и значај, не сматрају основним већ обртним средствима.

Члан 53.

Новчана средства стечена на основу кредита или путем дотације која чине обртна средства, привредна организација користи за исплату аконтације личних доходака радника, за плаћање обавеза које привредна организација има у вези са својом привредном делатношћу, сем обавеза насталих у вези са стицањем основних средстава и средстава заједничке потрошње.

Члан 54.

Новчана средства стечена на основу кредита или путем дотације која чине обртна средства могу се користити и за стицање одређених врста оруђа за рад чији је век трајања дужи од једне године (алат, ствари из инвентара и сл.).

Раднички савет привредне организације одређује која се оруђа за рад из става 1. овог члана могу стећи из обртних средстава сагласно прописима које доноси савезни Државни секретаријат за послове финансија.

Ствари стечене на основу одредбе става 1. овог члана чине обртна средства привредне организације.

Члан 55.

Трошкове инвестиционог одржавања ствари које чине основна средства и трошкове освајања нове производње привредна организација подмирује из обртних средстава.

Рударска предузећа и предузећа за експлоатацију нафте подмирују из обртних средстава трошкове обнављања и одржавања резерви рудног и другог минералног блага, као и трошкове за истраживање рудног и другог минералног блага.

У трошкове освајања нове производње не могу се урачунати издаци за стицање ствари које спадају у основна средства.

Секретаријат Савезног извршног већа за индустрију донеће прописе о томе шта се подразумева под освајањем нове производње

4. Повчана средства пословног фонда**Члан 56.**

Новчана средства пословног фонда привредна организација користи као основна средства или као обртна средства, усклађујући њихову намену са својим потребама.

5. Средства резервног фонда**Члан 57.**

Средства резервног фонда привредна организација употребљава:

- 1) за покриће пословних губитака утврђених у завршном рачуну привредне организације;
- 2) за исплату личних доходака радника;
- 3) за уношење у пословни фонд и фонд заједничке потрошње.

Одлуку о употреби средстава резервног фонда за сврхе из тач. 2. и 3. става 1. овог члана доноси раднички савет привредне организације.

За сврхе из тач. 2. и 3. става 1. овог члана средства резервног фонда могу се користити без огра-

ничења ако је привредна организација унела у резервни фонд износ средстава већи од износа на који је обавезна по одредбама овог закона (члан 30), и то само из тог дела средстава.

Ако у току године не оствари чист приход довољан за исплату личних доходака радника, привредна организација може користити сва средства резервног фонда за исплату тих личних доходака.

Ако је привредна организација користила по ставу 4. овог члана средства резервног фонда образована из обавезних уплата, дужна је вратити та средства резервном фонду ако до краја године оствари довољан чист приход.

Савезно извршно веће може прописати да привредне организације одређених делатности могу употребити средства резервног фонда и за снижење цена својих производа односно услуга.

Члан 58.

Савезно извршно веће може прописати да се у оквиру резервног фонда образују посебна резервна средства за покривање ризика по гаранцијама за квалитет робе односно услуга које преузимају привредне организације са роком дужим од једне године, утврђујући при томе изворе средстава за те резерве.

6. Средства заједничке потрошње

Члан 59.

Средства заједничке потрошње привредна организација употребљава:

1) за инвестициона улагања у средства заједничке потрошње, као што су стамбене зграде, деџе установе, сервиси за помоћ домаћинствима и други објекти друштвеног стандарда, самостално или заједно са другим привредним и друштвеним организацијама;

2) за текуће и инвестиционо одржавање ствари које чине средства заједничке потрошње, за осигурање тих ствари као и за друге трошкове који настају у вези са тим стварима;

3) за давање стипендија студентима и ученицима;

4) за стручно образовање радника;

5) за задовољавање културних потреба радника, као и за потребе њихове разоноде;

6) за друге сврхе у складу са потребама привредне организације и њеног радног колектива.

Средства заједничке потрошње привредна организација користи и за извршавање обавеза које за њу проистичу из стицања средстава заједничке потрошње.

Члан 60.

Привредна организација не може средства заједничке потрошње употребљавати за повећање личних доходака радника.

Члан 61.

Привредна организација може средства фонда заједничке потрошње пренети без накнаде у општедруштвене фондове у циљу стамбене изградње, изградње деџих установа, сервиса за помоћ домаћинствима, као и изградње других објеката друштвеног стандарда односно одредити услове овог преношења.

Привредна организација може средства фонда заједничке потрошње дати на зајам друштвеним фондовима у сврхе из става 1. овог члана.

Члан 62.

Привредна организација дужна је неутрошена новчана средства фонда заједничке потрошње унети у резервни фонд ако у резервном фонду нема

довољно средстава за исплату обавеза које падају на терет тог фонда.

Члан 63.

Употреба средстава заједничке потрошње регулише се правилима привредне организације и одлукама радничког савета.

Правилима привредне организације могу се у оквиру средстава заједничке потрошње одредити средства за посебне намене.

Члан 64.

О појединачној употреби средстава заједничке потрошње одлучује раднички савет привредне организације.

Правилима привредне организације или одлуком радничког савета може се предвидети да одлуке о употреби средстава заједничке потрошње за одређене намене и до одређене висине доноси управни одбор или директор привредне организације.

IV. НАКНАДА ВРЕДНОСТИ УТРОШЕНИХ СРЕДСТАВА ПРИВРЕДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

1. Заједничке одредбе

Члан 65.

Привредна организација дужна је накнадити вредност ствари утрошених у вршењу привредне делатности (чл. 78. и 92).

Накнаду вредности ствари из става 1. овог члана привредна организација врши из оствареног укупног прихода.

Члан 66.

Ако привредна организација није у могућности, услед претрпљених губитака, да накнади вредност ствари које чине основна средства и обртна средства, утрошених у вршењу делатности, накнадиће ту вредност из средстава резервног фонда.

Сматра се да за привредну организацију постоји губитак ако није остварила чист приход у висини исплаћених личних доходака радника.

Члан 67.

Губитак који није могла покрити из свог резервног фонда или на други начин, привредна организација покриве на терет пословног фонда.

Према привредној организацији која није у могућности да накнади вредност средстава утрошених у њеној делатности, могу се применити мере принудне управе или се може покренути поступак ликвидације по важећим прописима.

Привредна организација дужна је накнадити у наредном периоду утрошена средства фонда по стабу 1. овог члана из чистог прихода.

Општински народни одбор може ограничити вистину личних доходака радника које привредна организација може издвајати из чистог прихода за време док не накнади утрошена средства пословног фонда.

Члан 68.

У случају делимичног или потпуног уништења ствари која чини основна средства или обртна средства, осигурана сума добивена по основу осигурања те ствари уплаћује се у корист амортизационих средстава односно обртних средстава привредне организације.

Ако ствар која чини основна средства није осигурана, или осигурана сума добивена по основу осигурања не покрива у целини насталу штету, привредна организација дужна је из резервног фонда накнадити у корист средстава амортизације разлику између настале штете и примљене накнаде по осно-

ву осигурања, а ако средства резервног фонда нису довољна, непокривена разлика покриће се из укупног прихода привредне организације.

Ако ствар која чини обртна средства није осигурана или осигурана сума добивена по основу осигурања не покрива у целини насталу штету, привредна организација дужна је из укупног прихода покрити разлику између настале штете и примљене накнаде по основу осигурања.

Члан 69.

Ако услед више силе настане штета на средствима која нису била осигурана, а за која не постоји обавеза осигурања, привредна организација извршиће отпис вредности основних средстава, обртних средстава односно средстава заједничке потрошње за износ штете.

Члан 70.

Накнаду вредности утрошених ствари које чине средства заједничке потрошње привредна организација не може вршити на терет укупног прихода.

2. Утврђивање вредности ствари из средстава привредне организације

Члан 71.

Вредност ствари које чине основна средства и средства заједничке потрошње, а које су стечене на основу уговора о куповини, изради или грађењу, утврђује се према фактурној (набавној) цени тих ствари и трошкова допреме и монтаже.

Вредност ствари које чине основна средства и средства заједничке потрошње, а које су произведене у сопственој режији, састоји се из тржишне цене ствари и трошкова монтаже, ако Савезно извршно веће друкчије не пропише.

Вредност ствари које чине основна средства и средства заједничке потрошње, а које су пренете без накнаде са друге привредне организације састоји се из књижне вредности коју су те ствари у време преноса имале код привредне организације са које се пренос врши.

Вредност ствари које чине основна средства и средства заједничке потрошње, а које су привредној организацији додељене, као и оних које је она стекла по другом основу, састоји се из тржишне цене такве ствари и трошкова допреме и монтаже.

Члан 72.

Вредност земљишта које улази у основна средства и средства заједничке потрошње привредних организација утврђује се, и то:

1) земљишта које служи за пољопривредну производњу — на основу катастарског прихода са тог земљишта;

2) земљишта које не служи за пољопривредну производњу — на основу прописане јединствене цене;

3) земљишта које је стечено из приватне својине на основу уговора о куповини или на основу административног преноса по Закону о експропријацији — по набавној цени односно по цени утврђеној у поступку о експропријацији.

Посебним савезним законом одредиће се начин утврђивања вредности земљишта на основу катастарског прихода, као и јединствена цена за земљишта која не служе за пољопривредну производњу.

Члан 73.

Природна богатства која привредна организација користи не исказују се у вредности средстава.

Члан 74.

Вредност ствари које чине основна средства и средства заједничке потрошње новоосноване привредне организације утврђује се пре уписа констативања привредне организације у регистар.

Вредност ствари из става 1. овог члана утврђује раднички савет привредне организације по одредбама овог закона, а на основу пописа и предлога за утврђивање вредности који подноси посебна комисија радничког савета.

Члан 75.

Привредна организација врши на крају пословне године исправку вредности основних средстава и средстава заједничке потрошње за износ обрачунате амортизације.

Укупан амортизациони износ за групу основних средстава дели привредна организација на све поједине ствари у групи.

Члан 76.

Само савезним законом могу се обавезати привредне организације да изврше поновно утврђивање (исправку) вредности ствари које чине основна средства и средства заједничке потрошње, кад је то потребно ради усклађивања вредности тих ствари са кретањем цена на тржишту (ревалоризација основних средстава и средстава заједничке потрошње).

Члан 77.

Вредност ствари које чине обртна средства састоји се, и то:

1) вредност материјала односно прибављене робе — из набавне вредности тог материјала односно робе и трошкова допреме;

2) вредност недовршених производа, полупроизвода и готових производа — из вредности утрошеног материјала, услуга других лица, одговарајуће амортизације, обрачунатих личних доходака радника и износа обавеза које привредна организација извршава из укупног прихода пре утврђивања дохотка.

Савезни Државни секретаријат за послове финансија донеће, по потреби, прописе о обрачунавању личних доходака радника по тачки 2. става 1. овог члана.

3. Амортизација основних средстава

Члан 78.

Привредна организација дужна је у виду амортизације, накнадити вредност ствари које чине основна средства утрошена у вршењу привредне делатности.

Обавеза амортизације односи се на ствари које чине основна средства а које су способне да врше одговарајућу функцију у делатности привредне организације.

Обавеза амортизације не односи се на ствари које чине основна средства, а које нису завршене или оспособљене да врше одговарајућу функцију у делатности привредне организације (недовршене ствари које чине основна средства).

Савезно извршно веће донеће прописе о амортизацији патената и лиценци.

Привредна организација не врши амортизацију земљишта.

Члан 79.

Амортизација ствари које чине основна средства врши се уплатом амортизационих износа на рачун средстава амортизације привредне организације.

Средства амортизације држи привредна организација на посебном рачуну код банке.

Члан 80.

Амортизациони износ израчунава се применом стопе амортизације на вредност ствари које чине основна средства.

Члан 81.

Стопа амортизације утврђује се савезним законом.

Стопа амортизације одређује се за поједине групе основних средстава.

Члан 82.

Дужност обрачунавања и уплаћивања амортизације настаје за привредне организације од првог дана наредног месеца после стицања основног средства у смислу члана 78. став 2. овог закона.

Новооснована привредна организација врши обрачунавање и уплаћивање амортизације од првог дана наредног месеца после уписа њеног конституисања у регистар привредних организација.

Члан 83.

За нове погоне који се делимично и постепено пуштају у рад, обрачунава се и уплаћује умањени амортизациони износ.

Умањени амортизациони износ утврђује се тако што се на пун амортизациони износ примењује коефицијент који представља однос између изграђеног (коришћеног) и пуног (коначног) капацитета погона.

Коефицијент из става 2. овог члана одређује савет надлежан за послове финансија општинског народног одбора на предлог привредне организације.

Решење савета општинског народног одбора о одређивању коефицијента подноси се на одобрење савету надлежном за послове финансија среског народног одбора.

Амортизација у умањеном износу може се плаћати најдуже две године.

Члан 84.

Обавеза обрачунавања и уплаћивања амортизације за ствари из поједине групе основних средстава траје док све ствари које сачињавају ту групу не буду амортизоване.

Ако је у групи основних средстава једна ствар потпуно амортизована, а користи се и после тога у делатности привредне организације, укупан износ амортизације за групу у коју та ствар спада не може се смањити.

Ако су све ствари у једној групи основних средстава амортизоване, а користе се и после тога у делатности привредне организације, престаје обавеза уплаћивања амортизације за ствари из те групе.

Члан 85.

Обавеза обрачунавања и уплаћивања амортизације не одлаже се у случају привремене обуставе коришћења ствари које чине основна средства.

Члан 86.

Уплаћивање амортизације врши се у подједнаким месечним износима најдоцније до 25. дана у наредном месецу за протекли месец. До коначног годишњег обрачуна у завршном рачуну, уплаћивање амортизације врши се у виду аконтација, према предрачуна амортизације који се утврђује на почетку године на основу стања основних средстава на крају претходне године.

Привредна организација чија се привредна делатност обавља неравномерно у току године, може уплаћивање аконтације вршити и у неједнаким месечним износима, према годишњем распореду који

она утврди уз потврду органа управе надлежног за послове финансија општинског народног одбора.

Један примерак детаљног годишњег предрачуна амортизације привредна организација доставља банци.

На крају пословне године врши се на основу завршног рачуна привредне организације исправка укупног износа уплаћених аконтација у току године.

Изузетно од одредаба ст. 1. до 4. овог члана, савезни Државни секретаријат за послове финансија може одредити које ће привредне организације са релативно малим месечним износом амортизације вршити уплате амортизације у тромесечним износима.

Члан 87.

Промене у стању основних средстава у току године узимају се у обзир за обрачунавање амортизације од првог дана наредног месеца после настале промене.

Промене у стању основних средстава морају се спровести у књиговодству привредне организације.

Члан 88.

Ако се расходује ствар која чини основно средство, а чија вредност није потпуно амортизована, привредна организација дужна је неамортизовани део вредности расходоване ствари уплатити у корист средстава амортизације из средстава резервног фонда, а ако средства резервног фонда нису довољна, неамортизовани део вредности покриће се из укупног прихода привредне организације.

Ако се расходује ствар која чини основно средство а која се по прописима о стопама амортизације не амортизује, привредна организација није дужна да накнади вредност те ствари по одредби става 1. овог члана.

Члан 89.

Средства амортизације привредна организација може користити за замену постојећих и за набавку нових ствари и права који чине основна средства.

Средства амортизације која чине саставни део пословног фонда, привредне организације могу користити и за сврхе за које користе и друга новчана средства пословног фонда.

Средства амортизације чине саставни део пословног фонда у истој сразмери у којој пословни фонд учествује у укупној вредности ствари и права који чине основна средства.

Средства амортизације могу се користити за заједничка улагања само у смислу члана 43. овог закона односно у смислу прописа донесених на основу става 2. тог члана.

Средства амортизације не могу се користити пре истека тромесечја у коме су уплаћена.

Члан 90.

Трошкови регенерације шума привредних организација које се баве узгојем и експлоатацијом шума падају на терет средстава амортизације за регенерацију шума.

Посебним прописима Савезног извршног већа утврдиће се мерила за обрачунавање и уплаћивање амортизације за регенерацију шума, као и ближа намена њиховог коришћења.

Члан 91.

Банка контролише исправност предрачуна и обрачуна амортизације и води евиденцију о уплатама и наменској употреби амортизационих средстава.

4. Накнада вредности утрошених обртних средстава**Члан 92.**

Из оствареног укупног прихода привредна организација дужна је накнадити вредност обртних средстава утрошених у реализованој производњи и извршеним услугама.

Члан 93.

Трошкове инвестиционог одржавања ствари које чине основна средства, привредна организација накнађује из укупног прихода равномерно у току свих обрачунских периода.

За сваки обрачунски период износ трошкова из става 1. овог члана утврђује се применом јединствене калкулативне стопе на вредност основних средстава.

Стопу из става 2. овог члана утврђује раднички савет привредне организације.

У случају да утврђена стопа не одговара просечној висини трошкова инвестиционог одржавања, раднички савет дужан је утврдити нову калкулативну стопу. Нова калкулативна стопа примењује се од 1. јануара наредне године.

Неутошрена средства инвестиционог одржавања преносе се у наредну годину са истом наменом, односно непокривени део трошкова инвестиционог одржавања покриће се у наредној или наредним годинама по одредбама ст. 1. до 4. овог члана.

Члан 94.

Трошкове за обнављање и одржавање резерви рудног и другог минералног блага и трошкове за истраживање рудног и другог минералног блага привредна организација накнађује из укупног прихода равномерно у току свих обрачунских периода, а сразмерно обиму производње.

Раднички савет привредне организације утврђује на почетку пословне године предрачун трошкова из става 1. овог члана.

На основу предрачуна из става 2. овог члана средства издвојена у току године која нису утрошена до краја године могу се пренети са истом наменом у наредну годину.

Члан 95.

Трошкове освајања нове производње привредна организација из области индустрије накнађује из укупног прихода у току периода који не може бити дужи од три године.

Ако се освајање нове производње финансира из кредита, трошкове освајања нове производње привредна организација распоређује на обрачунске периоде према доспелости обавеза из уговора о кредиту. Ако се освајање нове производње финансира из средстава привредне организације, распоред трошкова на обрачунске периоде врши се према одлуци радничког савета, с тим да рок за накнаду ових трошкова не може бити дужи од три године.

Савезно извршно веће може продужити рок из ст. 1 и 2 овог члана.

V. ПРОМЕТ**Члан 96.**

Привредна организација има право имовинско-правним уговорима поједине ствари из својих средстава преносити на друге привредне организације и друштвена правна лица или их отуђити, ако савезним законом није другачије одређено.

Промет земљишта и стамбених зграда врши се на основу посебног савезног закона.

Члан 97.

Промет ствари које чине основна средства, обртна средства и средства заједничке потрошње врши се на основу уговора о купопродаји ствари и по другим имовинско-правним основама.

Члан 98.

О куповини односно продаји ствари које чине основна средства и средства заједничке потрошње решава раднички савет привредне организације.

Правилима привредне организације може се овластити управни одбор и директор привредне организације да решавају о куповини односно продаји ствари које чине основна средства и средства заједничке потрошње до износа који је одређен правилима.

Члан 99.

Куповина односно продаја ствари које чине основна средства и средства заједничке потрошње врши се јавним надметањем, надметањем путем писмених понуда или непосредном погодбом.

Раднички савет односно управни одбор и директор привредне организације, ако су за то овлашћени у смислу става 2. члана 98 овог закона одлучује о начину куповине односно продаје ствари које чине основна средства и средства заједничке потрошње, ако посебним прописима за поједине ствари није одређен начин куповине односно продаје.

Члан 100.

У случају продаје ствари које чине основна средства целокупан износ добивен овом продајом привредна организација уноси у своја средства амортизације.

Ако привредна организација прода ствари које чине основна средства по цени нижој од неамортизоване вредности ствари, разлику између неамортизованог дела вредности ствари и продајне цене привредна организација дужна је накнадити из средстава резервног фонда у корист средстава амортизације, а ако средства резервног фонда нису довољна, разлика се покрива на терет укупног прихода.

Прописима Савезног извршног већа може се за поједине врсте ствари које чине основна средства предвидети одступање од одредбе става 2. овог члана.

✓ Члан 101.

Привредна организација може на основу уговора пренети без накнаде ствари које чине основна средства и средства заједничке потрошње на другу привредну организацију ако продаја тих ствари путем јавног надметања није успела.

У случају из става 1. овог члана уговорне стране могу се споразумети да привредна организација на коју се ствар преноси преузме део укупног износа дугова друге уговорне стране који се односи на ту ствар.

Споразум о преузимању дела дугова у смислу става 2. овог члана има дејство само према оним повериоцима који су на тај споразум пристали али је привредна организација на коју се ствар преноси дужна платити повериоцу део дуга чију је исплату преузела иако поверилац није пристао на преузимање дуга.

Привредна организација са које се ствар преноси остаје и даље у обавези према повериоцу који је пристао на преузимање дуга, ако се не би могао наплатити од привредне организације која је дуг преузела.

Члан 102.

Привредна организација може пренети без накнаде ствари које чине основна средства и средства заједничке потрошње на стручне школе, њихове радионице и домове, на установе за ваншколско стручно образовање и усавршавање кадрова, као и на друге установе које се баве образовањем и усавршавањем кадрова за потребе привреде.

Члан 103.

Ствари које чине средства заједничке потрошње привредна организација може преносити без накнаде на друштвена правна лица.

Члан 104.

Привредна организација не може ствари које чине основна средства и средства заједничке потрошње пренети без накнаде нити продати грађанима или грађанским правним лицима.

Изузетно, привредна организација може на основу посебних савезних прописа одржане врсте ствари под одређеним условима продати грађанима и грађанским правним лицима.

Члан 105.

Привредна организација може ствари које чине основна средства дати у закуп.

О закупу се мора закључити уговор у писменој форми.

Привредна организација дужна је целокупан износ закупнине употребити за извршење својих обавеза по основу амортизације, камате на пословни фонд и осигурања основног средства датог у закуп, а евентуални вишак дужна је уплатити у корист средстава амортизације.

Одредбе ст. 1. до 3. овог члана не односе се на привредне организације код којих давање основних средстава у закуп улази у оквир њихове редовне привредне делатности.

Савезни Државни секретаријат за послове финансија донеће прописе о давању у закуп грађанима и грађанским правним лицима ствари које чине основна средства.

Члан 106.

Привредна организација може ствари које чине средства заједничке потрошње дати у закуп.

О закупу се мора закључити уговор у писменој форми.

Закупнина за ствари из става 1. овог члана дате у закуп је приход фонда заједничке потрошње.

VI. НАДЗОР

Члан 107.

Надзор над извршењем одредаба овог закона и прописа донесених на основу њега врше, сагласно прописима, општински и срески народни одбори и извршна већа преко финансијских и других инспектора, као и других органа управе надлежних за одговарајуће инспекцијске послове.

Члан 108.

Кад орган управе из члана 107. овог закона утврди неправилност у примени одредаба овог закона и прописа донесених на основу њега, указује привредној организацији на ту неправилност и позива је да ту неправилност, ако је то могуће, отклони и да у одређеном року накнади штету ако је ова наступила.

Ако привредна организација по позиву из става 1. овог члана у одређеном року не накнади штету, орган управе известиће о томе среског јавног пра-

вобраниоца ради покретања поступка за накнаду штете против привредне организације.

Ако орган управе налази да утврђена неправилност представља радњу која повлачи примену казних мера по овом закону или кривично дело, подиће о томе пријаву надлежном органу.

Члан 109.

У случају кад постоји основана сумња да привредна организација неће моћи из укупног прихода да испуњава своје обавезе према друштвеној заједници и друге своје обавезе, директор односно његов заменик дужни су да надлежном органу управе општинског народног одбора укажу на ту чињеницу.

Члан 110.

Ако општински народни одбор на основу извештаја органа управе из члана 107. овог закона или на други начин утврди да су учињене крупне неправилности којима се наноси или би се могла нанети знатна штета и ако се увери да друге мере предвиђене овим и другим законима не доприносе отклањању неправилности, може донети решење којим се изриче једна од ових мера:

1) принудна управа над привредном организацијом која не може трајати дужи од једне године;

2) разрешење директора или распуштање радничког савета и управног одбора, уз истовремено одређивање привремене принудне управе или без тога.

Решење о одређивању принудне управе или о распуштању радничког савета и управног одбора уз истовремено одређивање принудне управе или без тога доносе оба већа равноправно а решење о именовању принудног управника — оба већа на заједничкој седници. О разрешењу директора решава народни одбор по поступку предвиђеном у Закону о надлежности општинских и среских народних одбора и њихових органа.

Орган управе дужан је да уз предлог о предузимању мера из става 1. овог члана достави извештај о пословању привредне организације.

Општински народни одбор дужан је пре доношења решења у смислу овог члана да саслуша мишљење органа управљања привредне организације.

Решењем о распуштању радничког савета и управног одбора морају бити одређени нови избори који се могу одржати најраније за месец дана од дана доношења решења, а најдоцније за два месеца после тога дана.

Члан 111.

Пре доношења решења у смислу члана 110. овог закона општински народни одбор или његов савет може образовати стручну комисију која ће испитати пословање привредне организације.

Члан 112.

На раднике који су чланови радничких савета и управних одбора, као и на директора и друго одговорно лице привредне организације према којој је правоснажно извршена мера из тачке 2. став 1. члана 110. овог закона, примењују се одредбе важних прописа о престанку предузећа и радњи које се односе на последице које настају за ова лица отварањем поступка принудне ликвидације.

Члан 113.

Савезно извршно веће може донети посебне прописе о надзору над извршењем одредаба овог закона и прописа донесених на основу њега у погледу предузећа која производе за одређене потребе Ју-

гословенске народне армије као и у погледу заједница привредних организација и предузећа удружених у те заједнице.

VII. НАКНАДА ШТЕТЕ, КАЗНЕНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ ЗБОГ ПОВРЕДЕ ОДРЕДАБА ОВОГ ЗАКОНА

Члан 114.

Уколико се накнада штете проузроковане на средствима привредне организације не може добити од одговорних лица или по основу осигурања, штету ће сносити сама привредна организација.

Ако је штета на средствима привредне организације проузрокована кривицом радника саме привредне организације, привредна организација дужна је предузети мере за накнаду штете по важећим прописима.

Износ накнаде штете причињене ствари која чини основно средство уплаћује се у корист средстава амортизације привредне организације.

Члан 115.

Од привредне организације која је радњом учињеном противно одредбама овог закона прибавила себи имовинску корист, одузеће се целокупан износ тако прибављене користи.

Члан 116.

Привредна организација казниће се за привредни преступ новчаном казном до 5.000.000 динара:

- 1) ако користи средства противно њиховој намени;
- 2) ако противно одредбама овог или других савезних закона или прописа донесених на основу њих издаваја средства из чистог прихода за личне дохотке радника;
- 3) ако не издаваја у овом закону предвиђени део чистог прихода за резервни фонд;
- 4) ако ствари из својих средстава не осигура на вредност предвиђену овим законом;
- 5) ако средства заједничке потрошње употреби за повећање личних доходака радника;
- 6) ако на терет укупног прихода врши накнаду вредности утрошених ствари из средстава заједничке потрошње;
- 7) ако ствари које чине основна средства и средства заједничке потрошње које се не могу продати или пренети без накнаде грађанима или грађанским правним лицима прода или пренесе без накнаде таквим лицима или ако ствари које чине основна средства која се не могу дати у закуп грађанима и грађанским правним лицима да у закуп таквим лицима.

Члан 117.

За привредни преступ из члана 116. овог закона казниће се и одговорно лице у привредној организацији новчаном казном од 2.000 до 100.000 динара, ако радња не представља кривично дело.

Одговорно лице неће се казнити за привредни преступ из члана 116. овог закона ако је добило налог да изврши такву радњу, па је писмено указало на њену незаконитост, а радњу је извршило тек пошто је добило нов налог, у писменом облику, за извршење радње.

Директор односно његов заменик казниће се за привредни преступ из члана 116. овог закона новчаном казном до 50.000 динара ако није обуставио извршење незаконитог закључка управног одбора и о томе није обавестио надлежни орган.

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 118.

Привредне организације дужне су у завршни рачун за 1957. годину унети средства заједничке потрошње по вредности по којој се та средства налазе у евиденцији привредне организације на дан 31. децембра 1957. године.

Истовремено привредне организације исказаће у завршном рачуну за 1957. годину износ фонда заједничке потрошње односно изворе кредитирања средстава из става 1. овог члана.

Члан 119.

Привредне организације дужне су у завршни рачун за 1957. годину унети вредност земљишта у смислу важећих прописа.

Пољопривредна земљишта која су била предмет општег пописа и процене у 1953. и 1954. години унеће се у завршни рачун за 1957. годину по цени која је утврђена у поступку процене.

Пољопривредна земљишта која нису била предмет општег пописа и процене у 1953. и 1954. години накнадно ће се проценити на бази катастарског прихода тог земљишта, а на основу упутства које доноси савезни Државни секретаријат за послове финансија.

Вредност земљишта из става 3. овог члана прокњижиће се под 30. јуном 1958. године.

Непољопривредна земљишта унеће се у завршни рачун за 1957. годину по цени коју одреди савезни Државни секретаријат за послове финансија.

Привредне организације исказаће у завршном рачуну за 1957. годину повећање фонда основних средстава за вредност земљишта.

У случају постојања још неизмирених обавеза по основу стицања земљишта уз накнаду, привредна организација исказаће у завршном рачуну за 1957. годину износ тих обавеза.

Члан 120.

Привредне организације извршиће повећање својих основних средстава за вредност инвестиционог материјала, незавршених инвестиција и потраживања по инвестицијама са стањем на дан 1. јануара 1958. године.

Привредне организације извршиће повећање свог фонда основних средстава за део вредности средстава из става 1. овог члана који има за извор финансирања она средства привредне организације која по одредбама овог закона улазе у фондове, и то према стању на дан 1. јануара 1958. године.

Члан 121.

Од 1. јануара 1958. године привредне организације ће средства амортизационог фонда водити као средства амортизације у смислу одредаба овог закона.

Члан 122.

Средства фонда за самостално располагање привредне организације пренеће са стањем на дан 1. јануара 1958. године у нераспоређена средства, у смислу члана 13. Закона о средствима привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 54/57) и Закона о измени Закона о средствима привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 48/58).

Средства фонда за обнављање и одржавање резерви рудног и другог минералног блага и средства фонда за истраживање рудног и другог минералног блага унеће се у фонд обртних средстава према стању на дан 1. јануара 1958. године.

Члан 123.

До доношења савезног закона о стопама амортизације, амортизација основних средстава врши се по важећим прописима о стопама амортизације основних средстава привредних организација.

Савезно извршно веће може мењати стопе амортизације.

Члан 124.

Прописима Савезног извршног већа регулисаће се плаћање анuitета по зајмовима за инвестиције закљученим пре ступања на снагу овог закона.

Члан 125.

Бродови уписани у уписнике дуге, велике обалне и мале обалне пловидбе према одредбама Уредбе о упису поморских бродова и чамаца ФНРЈ („Службени лист ФНРЈ“, бр. 25/51), могу се отуђити или дати у закуп иностранним физичким или правним лицима или оптеретити хипотеком у њихову корист само уз претходно одобрење Комитета за спољну трговину, дато уз сагласност Секретаријата Савезног извршног већа за саобраћај и везе.

Привредна организација дужна је изнети добивене отуђењем, као и кредите за чије је обезбеђење дозвољен упис хипотеке употребити за повећање капацитета трговачке морнарице или за замену постојећих бродова савременим.

Ближе прописе о отуђењу, закупу и хипотеци на бродовима из става 1. овог члана донеће Комитет за спољну трговину уз сагласност Секретаријата Савезног извршног већа за саобраћај и везе.

Члан 126.

Изузетно од члана 88. овог закона, ствари које чине основна средства железничког транспортног предузећа коришћена на пругама узаног колосека које су замењене пругама нормалног колосека или су стављене ван употребе услед увођења друге врсте саобраћаја, а не могу се продати нити пренети без накнаде по одредбама овог закона, железничко транспортно предузеће може расходovati без накнаде дела њихове неамортизоване вредности, и то непосредно смањењем пословног фонда, а ако пословни фонд не буде довољан, непокривена разлика покриће се из укупног прихода железничког транспортног предузећа.

Одредба става 1. овог члана сходно ће се примењивати и на ствари које чине основна средства на пругама шумских привредних организација.

Расходовање ствари по ставу 1. овог члана може се вршити уз претходно одобрење Секретаријата Савезног извршног већа за саобраћај и везе.

Члан 127.

Изузетно од члана 101. овог закона шумске привредне организације могу, без претходног излагања продаји путем јавног надметања, пренети без накнаде лугарнице, ловочуварске куће и шумске комуникације заједно са шумом и шумским земљиштем.

Члан 128.

Привредне организације дужне су своје правилнике о расподели чистог прихода донети до 31. децембра 1961. године.

Члан 129.

Отплаћивање инвестиционих зајмова датих до 5. јануара 1958. године из Општег инвестиционог фонда за инвестиције за експлоатацију рудника угља, метала и неметала, за експлоатацију нафте и геолошка истраживања може се вршити из укупног прихода привредне организације пре утврђивања дохотка.

Члан 130.

Привредне организације дужне су у року од 25 година са каматом од 6% годишње вратити обртна средства, и то:

1) почетни фонд обртних средстава додељен на основу Уредбе о фонду обртних средстава привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 31/56 и 49/56);

2) посебне кредите добивене по посебним савезним прописима под условима из чл. 17а. и 17б. Уредбе о фонду обртних средстава привредних организација;

3) неотплаћени део кредита добивених на основу Наредбе о одобравању кредита за обртна средства за повећани обим пословања одређеним категоријама привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 30/59 и 34/59).

Средства из тачке 1. става 1. овог члана припадају Општем инвестиционом фонду, а средства из тач. 2 и 3 — банкама које су дале зајам.

Члан 131.

Привредне организације за које је посебним савезним прописима одређено плаћање камате на средства пословног фонда по стопи нижој од 6%. плаћаће по кредитима за обртна средства из члана 130. овог закона камату по тој нижој стопи, с тим што та стопа не може бити нижа од 1% годишње.

Члан 132.

Овлашћује се Савезно извршно веће да за привредне организације одређених привредних делатности може прописати и краћи рок исплате од рока утврђеног чланом 130. овог закона, али не краћи од 15 година, односно да може прописати и дужи рок исплате, али не дужи од 35 година.

Члан 133.

За зајмове за стална обртна средства добивене на основу Одлуке о одобравању зајмова за обртна средства привредним организацијама („Службени лист ФНРЈ“, бр. 15/58 и 28/59) и Одлуке о начину обезбеђења обртних средстава задругама („Службени лист ФНРЈ“, бр. 34/57 и 15/58) банке могу на захтев корисника зајма продужити рок исплате, али најдуже до рокова из члана 132. овог закона.

Члан 134.

Савезно извршно веће донеће ближе прописе за спровођење одредаба чл. 130. и 131. овог закона.

Члан 135.

Ступањем на снагу овог закона ставља се ван снаге Уредба о управљању основним средствима привредних организација.

Прописи на основу којих је вршена расподела укупног прихода привредних организација у 1957. години примењиваће се до 31. марта 1958. године ако нису у супротности са овим законом.

Државни органи који су донели прописе на основу којих је вршена расподела укупног прихода привредних организација у 1957. години дужни су до 31. марта 1958. године усагласити ове прописе са одредбама овог закона или их ставити ван снаге.

Савезно извршно веће може донети прописе о учешћу потрошача у дохотку трговинских организација као и прописе о пословању општих земљорадничких задруга на отвореном рачуну.

Без обзира на одредбу става 2. овог члана обрчун камате на фонд основних средстава, камате на фонд обртних средстава и земљарине у периодичном и завршном рачуну за 1958. годину извршиће се по одредбама овог закона.

Члан 136.

Спајање фонда основних средстава и фонда обртних средстава привредних организација у пословни фонд извршиће се 1. јануара 1961. године са стањем из завршног рачуна од 31. децембра 1960. године.

Фонд обртних средстава, умањиће се, пре спајања са фондом основних средстава по ставу 1. овог члана, за износ почетног фонда обртних средстава који је додељен на основу Уредбе о фонду обртних средстава привредних организација.

Члан 137.

Од 1. јануара 1961. године престају да важе:

1) Одлука о ограничењу коришћења средстава амортизације и о нижим стопама амортизације за привредне организације одређених делатности („Службени лист ФНРЈ”, бр. 54/57, 48/58, 17/59, 52/59 и 15/60);

2) Одлука о стопама земљарине коју плаћају државни органи и установе, друштвене организације и самосталне установе („Службени лист ФНРЈ”, бр. 28/60);

3) Уредба о регулисању односа у вези са располагањем чистим приходом и средствима привредних организација („Службени лист ФНРЈ”, бр. 14/58, 29/58 и 52/58);

4) Уредба о земљарини („Службени лист ФНРЈ”, бр. 39/60);

5) Уредба о употреби средстава за инвестиције у 1961. години („Службени лист ФНРЈ”, бр. 53/60);

6) Одлука о одређивању земљишта на које се привремено не плаћа земљарина („Службени лист ФНРЈ”, бр. 40/58);

7) Одлука о коришћењу средстава амортизације пољопривредних организација за учешће у трошковима инвестиција по зајмовима одобреним из средстава Општег инвестиционог фонда („Службени лист ФНРЈ” бр. 31/59);

8) Одлука о одређивању намене средстава фондова заједничке потрошње за које се не плаћа допринос буџетима приликом коришћења тих средстава („Службени лист ФНРЈ” бр. 10/58);

9) Одлука о начину плаћања анuitета по зајмовима за инвестиције („Службени лист ФНРЈ”, бр. 10/58 и 47/58).

Од 1. јануара 1961. године престају да важе и остали прописи који су у супротности са овим законом.

Члан 138.

Ближе прописе за спровођење овог закона доноси Савезно извршно веће.

Савезно извршно веће може овластити савезне органе управе да доносе ближе прописе за спровођење одредаба појединих глава или одељака овог закона.

Ближе прописе за спровођење одредаба главе IV овог закона доноси савезни Државни секретаријат за послове финансија.

Члан 139.

Државни органи који су донели прописе који се односе на камату на фонд основних средстава и фонд обртних средстава и земљарину, усагласиће те прописе са овим законом у року од 30 дана по његовом ступању на снагу.

300.

На основу члана 4. Закона о изменама и допунама Закона о доприносу буџетима из личног дохотка радника („Службени лист ФНРЈ”, бр. 9/61), законодавни одбори Савезног већа и Већа произвођача Савезне народне скупштине, на својим седницама од 15. априла 1961. године, утврдили су ниже изложени пречишћени текст Закона о доприносу буџетима из личног дохотка радника.

Пречишћени текст сачињен је од Закона о доприносу буџетима из личног дохотка радника („Службени лист ФНРЈ”, бр. 52/57), Закона о изменама и допунама Закона о доприносу буџетима из личног дохотка радника („Службени лист ФНРЈ”, бр. 52/58), Закона о изменама Закона о доприносу буџетима из личног дохотка радника („Службени лист ФНРЈ”, бр. 47/59), Закона о изменама Закона о доприносу буџетима из личног дохотка радника („Службени лист ФНРЈ”, бр. 27/60), Закона о измени Закона о доприносу буџетима из личног дохотка радника („Службени лист ФНРЈ”, бр. 44/60) и од Закона о изменама и допунама Закона о доприносу буџетима из личног дохотка радника („Службени лист ФНРЈ”, бр. 9/61), у којима је означено време ступања на снагу тих закона као и од када ће се примењивати.

Савезна народна скупштина

СНС(А) 9

15. априла 1961. године
Београд

Замењује председника
Потпредседник
Законодавног одбора
Већа произвођача,

Председник
Законодавног одбора
Савезног већа,

Родољуб Станић, с. р.

др Макс Шнудерл, с. р.

ЗАКОН О ДОПРИНОСУ БУЏЕТИМА ИЗ ЛИЧНОГ ДОХОТКА РАДНИКА

(Пречишћени текст)

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

У циљу омогућавања непосредним произвођачима да самостално располажу својим делом дохотка, као и ради задовољења заједничких потреба радних људи у политичкотериторијалним јединицама и њихове још веће заинтересованости у рационалној употреби средстава за те потребе, установљава се допринос буџетима из личног дохотка.

Члан 2.

Под личним дохотком радника привредних организација у смислу овог закона подразумева се део дохотка привредне организације распоређен на поједине раднике сразмерно њиховом доприносу у стварању тог дохотка. Лични доходак, поред дела за личну потрошњу радника, садржи допринос буџетима, допринос за социјално осигурање и друге доприносе одређене овим или другим савезним законима.

Под личним дохотком службеника у јавној служби, као и радника друштвених организација, подразумевају се њихове укупне плате, које садрже поред дела плате који им се исплаћује за личну потрошњу и доприносе који се на основу закона плаћају из личног дохотка.

Члан 3.

Из плата радника запослених код приватних послодаваца плаћају се доприноси који се у сми-

слу одредаба овог закона плаћају из личног дохотка.

Члан 4.

Доприноси који се по овом закону плаћају из личног дохотка, плаћају се и из пензија, инвалидина и других примања по основу социјалног осигурања.

Плаћање доприноса буџетима из личног дохотка који се остварује у виду пензита, инвалидине и других примања по основу социјалног осигурања, регулисаће се посебним савезним законом.

Члан 5.

Допринос буџетима из личног дохотка оствареног од ауторских права плаћа се по посебном савезном закону.

До доношења закона из става 1. овог члана на приходе од ауторских права плаћа се порез по Закону о порезу на приходе од ауторских права и о фонду за унапређење културних делатности.

Члан 6.

Допринос буџетима из личног дохотка обрачунава се и плаћа од свих примања појединог лица из радног односа и свих примања која се по одредбама овог закона изједначају са примањима из радног односа.

Члан 7.

Допринос буџетима из личног дохотка издваја се из личног дохотка свих лица у радном односу, као и лица која остварују лични доходак који се по одредбама овог закона изједначаје са личним дохотком из радног односа.

Члан 8.

Допринос буџетима из личног дохотка плаћа се по пропорционалној стопи.

У случајевима предвиђеним овим законом допринос буџетима из личног дохотка може се плаћати и према паушалној основици.

Члан 9.

Допринос буџетима из личног дохотка плаћа се приликом исплате личног дохотка.

Члан 10.

Допринос буџетима из личног дохотка је приход буџета општине и других политичкотериторијалних јединица на чијем је подручју остварен лични доходак.

Проценат учешћа политичкотериторијалних јединица у доприносу буџетима из личног дохотка одређује се посебним савезним законом.

У градовима подељеним на општине допринос буџетима из личног дохотка који се издваја за општине припада тим општинама с тим што расподелу овог доприноса на општине може вршити градско веће односно народни одбор среза где градско веће не постоји и то у сагласности са општинским народним одборима.

Члан 11.

Одлуком Савезне народне скупштине могу се привредне организације одређених делатности ослободити потпуно или делимично уплате доприноса буџетима из личног дохотка односно може се одредити да привредне организације обрачунају и наплаћени допринос буџетима из личног дохотка унесу у своје фондове.

Исто тако, одлуком републичке народне скупштине или среског односно општинског народног одбора могу се привредне организације одређених делатности ослободити потпуно или делимично уплате оног дела доприноса буџетима из личног до-

хотка који припада оној политичкотериторијалној јединици чији је орган донео одлуку.

Одлуком из става 2. овог члана може се одредити да привредна организација обрачунају и наплаћени допринос буџетима из личног дохотка унесе у своје фондове.

Одлуком из ст. 1, 2. и 3. овог члана могу се одредити посебни услови који се морају испунити да би привредна организација била ослобођена уплате доприноса односно да би наплаћени допринос буџетима из личног дохотка могла унети у своје фондове.

Члан 12.

Општински народни одбор на седницама оба већа може прописати за раднике и службенике појединих грана привреде, група привредних организација или појединих привредних организација, као и за раднике и службенике државних органа, установа, друштвених и других организација на свом подручју, допунски допринос буџетима из личног дохотка, који не може бити већи од 10% од износа доприноса буџетима из личног дохотка који се плаћа по одредбама овог закона.

Изузетно од одредаба става 1. овог члана, из личног дохотка подофицира, официра и војних службеника Југословенске народне армије не може се заводити допунски допринос буџетима из личног дохотка.

Члан 13.

Општински народни одбори могу завести ванредни допринос буџетима из личног дохотка за све или поједине привредне организације на свом подручју у којима сви или поједини радници који су са њима у сталном радном односу остварују личне дохотке у износу већем од 160% од њихових минималних личних доходака.

Општински народни одбор може у смислу става 1. овог члана завести ванредни допринос буџетима из личног дохотка кад привредна организација средства чистог прихода расподели на личне дохотке радника противно смерницама о распоређивању чистог прихода утврђеним савезним прописима и препорукама Већа произвођача.

Савезно извршно веће може прописати већи износ личног дохотка од износа утврђеног у ставу 1. овог члана на који се не плаћа ванредни допринос буџетима из личног дохотка и може одредити посебне услове за увођење и плаћање овог доприноса.

На начин из става 3. овог члана може поступити и општински народни одбор који заводи ванредни допринос буџетима из личног дохотка.

Ако привредна организација сматра да општински народни одбор није требало да заведе ванредни допринос буџетима из личног дохотка, може среском већу произвођача изнети разлоге због којих сматра да тај допринос није требало завести. Одлука среског већа произвођача донета по овој ствари, коначна је. У народним републикама у којима нема срезова одлуку доноси веће произвођача народне скупштине народне републике.

Ванредни допринос буџетима из личног дохотка плаћа привредна организација из дела чистог прихода намењеног за личне дохотке радника пре његове расподеле на личне дохотке.

Стопа ванредног доприноса буџетима из личног дохотка је пропорционална и не може бити виша од 25% од дела личног дохотка који прелази 160% од минималног личног дохотка.

Ванредни допринос буџетима из личног дохотка припада буџету општине на чијем је подручју остварен лични доходак, ако прописима Савезног из-

вршног већа донетим на основу овог члана није друкчије одређено.

Ако се у смислу става 8. овог члана пропише учешће и других политичкотериторијалних јединица у ванредном доприносу буџетима из личног дохотка, општини припада најмање 50% од тог доприноса.

Савезно извршно веће донеће ближе прописе за примену одредаба овог члана. До доношења ових прописа општински народни одбори не могу заводити ванредни допринос буџетима из личног дохотка радника.

Члан 14.

Под радником у смислу одредаба овог закона подразумева се свако лице које остварује личне дохотке из члана 7. овог закона.

II. УТВРЂИВАЊЕ ЛИЧНОГ ДОХОТКА

Члан 15.

Под личним дохотком из радног односа подразумева се свако редовно и повремено примање радника из сталног и привременог радног односа са привредном, задружном и друштвеном организацијом, установом или државним органом, као и са приватним послодавцем (у даљем тексту: исплатилац личног дохотка).

Личним дохотком из радног односа сматрају се и примања чланова представничких тела за њихов стални рад у представничким органима, друштвеним организацијама и другим организацијама сличног карактера.

Исто тако, личним дохотком из радног односа сматрају се и примања у натури по основу радног односа, сем оних која се по посебним савезним прописима обавезно дају радницима.

Члан 16.

Под личним дохотком који се по одредбама овог закона изједначаје са личним дохотком из радног односа подразумевају се:

- 1) зараде чланова радних задруга које им се обрачунавају и исплаћују према времену рада или радном учинку, или према другим основама за утврђивање накнаде за рад;
- 2) сва друга примања која су посебним савезним прописима изједначена са примањима из радног односа.

Члан 17.

Не сматрају се личним дохотком по одредбама овог закона:

- 1) дневнице и трошкови за службена путовања и премештаје и друга примања која представљају накнаду трошкова — до износа одређених важећим прописима;
- 2) примања по основу здравствене заштите (лекови, протезе и друге ортопедске и санитарне справе, лекарски прегледи и лечење у здравственим установама, природним леčiliштима или у стану болесника и сл.);
- 3) помоћ за опрему новорођеног детета;
- 4) накнаде и помоћ у случају смрти;
- 5) додаци на децу;
- 6) награде за рад ученика у привреди и ученика стручних школа са практичном обуком и награде за рад студената и ученика средњих школа за време практичног рада у привредним организацијама и код других исплатилаца тих награда;
- 7) награде за рад осуђених лица које она остваре за време издржавања казне.

Овлашћује се савезни Државни секретаријат за послове финансија да пропише највише износе

дневница и трошкова за службена путовања и премештаје у привредним организацијама који се у смислу одредаба овог закона не сматрају личним дохотком.

III. ОСНОВИЦА ДОПРИНОСА

Члан 18.

Основицу доприноса буџетима из личног дохотка оствареног од исплатиоца с којим је радник у сталном радном односу чини свако поједино примање из радног односа и свако друго поједино примање које је по одредбама овог закона изједначено с примањем из радног односа.

Члан 19.

Основицу доприноса буџетима из личног дохотка оствареног од исплатиоца с којим радник није у сталном радном односу чини свако поједино примање радника остварено од тог исплатиоца.

IV. СТОПЕ ДОПРИНОСА

Члан 20.

Допринос буџетима из личног дохотка оствареног од исплатиоца с којим је радник у сталном радном односу (члан 18), плаћа се по стопи од 15%.

Члан 21.

Допринос буџетима из личног дохотка оствареног од исплатиоца с којим радник није у сталном радном односу (члан 19), плаћа се по стопи од 26%.

Ако је лични доходак радника остварен у привременом радном односу који чини једино и главно запослење тог радника, допринос буџетима из личног дохотка плаћа се по стопи прописаној у претходном члану.

V. ОБРАЧУНАВАЊЕ И ПЛАЋАЊЕ ДОПРИНОСА

Члан 22.

Сваки исплатилац личног дохотка из кога се по одредбама овог закона плаћа допринос буџетима из личног дохотка дужан је приликом исплате личног дохотка обрачунати и наплатити одговарајући износ овог доприноса.

Члан 23.

Начин обрачунавања доприноса буџетима из личног дохотка прописује савезни Државни секретаријат за послове финансија.

Члан 24.

Исплатилац личног дохотка дужан је обрачунати износ доприноса буџетима из личног дохотка уплатити на одговарајући рачун код банке приликом подизања готовине за исплату личних доходака радника.

Ако исплатилац личног дохотка не води своје финансијско пословање преко банке, дужан је обрачунати износ доприноса буџетима из личног дохотка уплатити на одговарајући рачун код банке у року од 7 дана од дана исплате личних доходака.

Члан 25.

Ако привредна, задружна и друштвена организација, самостална установа и приватни послодавац који је по одредбама овог закона обавезан приликом исплате личних доходака наплаћивати допринос буџетима из личног дохотка, износ наплаћеног доприноса буџетима из личног дохотка не уплати у року одређеном у претходном члану, платиће, поред наплаћеног износа доприноса буџетима из личног дохотка, и казнену камату у висини од 0,1% дневно на неплаћени износ.

Наплату казнене камате према претходном ставу врши банка односно надлежни финансијски орган.

Члан 26.

Савезно извршно веће може одредити да поједине категорије обезника доприноса буџетима из личног дохотка или поједине категорије исплатилаца личног дохотка обрачунавају и плаћају допринос буџетима из личног дохотка у паушалном износу или према паушалној основици.

Члан 27.

Од наплаћеног доприноса буџетима из личног дохотка пре његове расподеле на политичкотериторијалне јединице, издвајаће се најмање 10% на име доприноса за друштвене фондове за школство.

Политичкотериторијална јединица прописује висину доприноса за друштвене фондове за школство који ће се издвајати из дела доприноса буџетима из личног дохотка који њој припада.

До доношења прописа из става 2. овог члана издвајаће се 10% од доприноса буџетима из личног дохотка на име доприноса за друштвене фондове за школство.

VI. УТВРЂИВАЊЕ ЛИЧНОГ ДОХОТКА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ДРЖАВЉАНА У ИНОСТРАНСТВУ И СТРАНИХ ДРЖАВЉАНА У ЈУГОСЛАВИЈИ

Члан 28.

Из личног дохотка југословенских држављана запослених код југословенских дипломатских и конзуларних представништава у иностранству, као и код других мисија којима се признаје јавноправни карактер, допринос буџетима из личног дохотка плаћа се из износа личних доходака које би имали да су са службом у Југославији, ако на тај доходак не плаћају сличан допринос или порез држави у којој се налази представништво односно мисија.

Члан 29.

Из личног дохотка југословенских држављана запослених у иностранству код пословних јединица југословенских привредних организација или код других јединица југословенских органа и установа или друштвених организација или који су по послу таквих правних лица непосредно упућени на рад у иностранство, без обзира да ли лични доходак остварују из Југославије или у иностранству, допринос буџетима из личног дохотка плаћа се из износа личних доходака које би имали да су на раду односно на служби у Југославији, ако се на те доходе не плаћа сличан или одговарајући допринос или порез у земљи у којој су та лица запослена или су на раду.

Члан 30.

Југословенски држављани који се на територији Југославије налазе у служби дипломатских или конзуларних представништава страних држава, или у служби страних или међународних организација, или у служби њихових представника или службеника, дужни су да по одредбама овог закона плаћају допринос буџетима из личног дохотка оствареног у том радном односу.

Допринос буџетима из личног дохотка плаћа се по одредбама става 1. овог члана и из личних доходака страних држављана запослених на територији Југославије код дипломатских или конзуларних представништава страних држава или код њихових представника или службеника, ако примаоци тих доходака нису држављани државе чије је представништво и ако су до ступања у ту службу стално настањени на територији Југославије.

Члан 31.

Из личног дохотка који југословенски и страни држављани стално настањени у Југославији остварују непосредно из иностранства за рад извршен на територији Југославије, плаћа се допринос буџетима из личног дохотка.

Изузетно, допринос буџетима из личног дохотка не плаћа се ако је лични доходак из претходног става остварен за рад извршен у корист и за рачун неке међународне организације чији је члан Југославија.

Члан 32.

Међународним споразумом може се регулисати питање плаћања доприноса буџетима из личног дохотка односно пореза и могу се поједине категорије странаца ослободити од плаћања доприноса буџетима из личног дохотка за свој рад у Југославији, ако се иста таква гаранција даје у циљу избегавања двоструког опорезивања југословенским држављанима у тој земљи, или ако се у њој ослобађају од плаћања пореза и сличних доприноса југословенски грађани исте или сличне категорије.

Члан 33.

Допринос буџетима из личног дохотка не плаћа се:

1) из примања страних држављана запослених код дипломатских и конзуларних представништава страних држава, као и код дипломатских и конзуларних представника и других службеника тих представништава, ако су примаоци тих примања држављани државе чије је представништво, или ако су држављани других држава а доведени су у ту службу непосредно из иностранства;

2) из примања југословенских и страних држављана запослених код страних или међународних организација на територији Југославије, ако су та примања ослобођена од доприноса или пореза по међународним споразумима прихваћеним од стране Југославије;

3) из примања југословенских и страних држављана који су на територији Југославије почасни конзули страних држава за вршење конзуларних послова, под условом реципроцитета;

4) из износа стране валуте која се исплаћује укрцаном особљу у речном и поморском саобраћају за време бављења пловног објекта изван граница Југославије односно изван прибрежног мора Федеративне Народне Републике Југославије, као и личном особљу речног саобраћаја стационираном у иностранству. Висину стране валуте из које се не плаћа допринос буџетима из личног дохотка прописује савезни Државни секретаријат за послове финансија.

Члан 34.

Исплатиоци личног дохотка који не уживају дипломатски имунитет у Југославији а имају седиште односно пребивалиште у Југославији, дужни су приликом исплате личних доходака обрачунавати и наплаћивати допринос буџетима из личног дохотка по одредбама овог закона.

Примаоци личних доходака запослени код дипломатских или конзуларних представништава страних држава, или код мисија међународних организација, или који су у личној служби код представника или службеника таквих мисија или представништава која на територији Југославије уживају имунитет, дужни су из тих доходака сами обрачунавати и уплаћивати допринос буџетима из личног дохотка по одредбама овог закона у року од 7 дана од пријема личног дохотка.

Обвезници доприноса буџетима из личног дохотка који за свој рад на територији Југославије примају накнаду непосредно из иностранства из које се по одредбама овог закона плаћа допринос буџетима из личног дохотка, дужни су поступити по одредбама става 2. овог члана.

Ако се не може утврдити да лични доходак из става 3. овог члана потиче из радног односа, на тај доходак се не плаћа допринос буџетима из личног дохотка, већ порез по Уредби о порезу на доходак.

VII. МЕСТО ПЛАЋАЊА ДОПРИНОСА

Члан 35.

Допринос буџетима из личног дохотка радника плаћа се у општини у којој је радник остварио лични доходак из кога се плаћа овај допринос.

Сматра се да је радник остварио доходак у оној општини у којој је седиште или пребивалиште исплатиоца тог дохотка односно у општини у којој је седиште пословне или погонске јединице у којој је радник радио.

Члан 36.

Шта се сматра пословном или погонском јединицом утврђује се по Закону о доприносу из дохотка привредних организација.

Ако привредна организација или друга организација која обрачунава и исплаћује личне дохотке као привредна организација има пословне или погонске јединице на подручју више општина, укупан износ доприноса буџетима из личног дохотка обрачунат из свих личних доходака исплаћених од стране тог исплатиоца дели се на поједине општине сразмерно износу личних доходака остварених на њиховом подручју.

Одредбе става 2. овог члана примењују се и на установе, државне органе и друге организације које обрачунавају и исплаћују плате радника на начин предвиђен за исплату плата јавних службеника државних органа и установа.

Члан 37.

Допринос буџетима из личног дохотка обрачунат и наплаћен из личних доходака исплаћених у иностранству, плаћа се у општини на чијем се подручју налази седиште исплатиоца личних доходака у земљи.

Члан 38.

Лица која су по одредбама овог закона дужна сама обрачунавати и уплаћивати допринос буџетима из личног дохотка, уплаћују обрачунати допринос у општини на чијем се подручју налази њихово пребивалиште.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 39.

Новчаном казном до петоструког износа неплаћеног доприноса буџетима из личног дохотка казниће се за привредни преступ привредна организација, самостална установа и друга организација која обрачунава и исплаћује личне дохотке радника као привредна организација, ако приликом исплате личних доходака из којих се обрачунава допринос буџетима из личног дохотка по одредбама овог закона, не обрачуна и не уплати одговарајући износ доприноса буџетима из личног дохотка у намери да избегне плаћање тог доприноса.

У изузетно тешким случајевима за преступ из става 1. овог члана казниће се до десетоструког износа неплаћеног доприноса буџетима из личног дохотка привредна организација, самостална установа и друга организација која обрачунава и исплаћује личне дохотке радника као привредна организација.

За коју од радњи из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ новчаном казном до 50.000 динара и одговорно лице у привредној организацији, у самосталној установи односно у другој организацији која обрачунава и исплаћује личне дохотке као привредна организација, које је одговорно за обрачунавање и уплату доприноса буџетима из личног дохотка.

Члан 40.

Новчаном казном до петоструког износа неплаћеног доприноса буџетима из личног дохотка казниће се за прекршај друштвена и друга организација, сем организација и установа из члана 39. овог закона, као и приватни послодавци и обвезници доприноса буџетима из личног дохотка који су по одредбама овог закона дужни сами обрачунавати и уплаћивати овај допринос, ако учине коју од радњи из члана 39. овог закона.

Члан 41.

Новчаног казном до 50.000 динара казниће се одговорно лице у државном органу и установи, друштвеној и другој организацији, сем организација из члана 39. овог закона, ако учине неку од радњи из члана 39. овог закона.

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 42.

Лични дохоци (плате, посебни додаци, награде и друга примања по основу редовног радног односа) јавних службеника и радника установа и државних органа и других организација које обрачунавају и исплаћују личне дохотке радника на начин предвиђен за исплату плата јавних службеника државних органа и установа, прерачунаће се на нове бруто износе на тај начин што ће се досадашњи бруто износи личних доходака умањити доприносом буџетима из личног дохотка, доприносом за социјално осигурање и доприносом за стамбену изградњу обрачунатим по досадашњим прописима, а потом увећати одговарајућим износима тих доприноса обрачунатих по прописима који важе од 1. јануара 1959. године.

Привредне организације и друге организације које обрачунавају и исплаћују личне дохотке као привредне организације, које не донесу тарифне правилнике до 1. јануара 1959. године или са важношћу тарифних правилника од тог дана, извршиће прерачунавање досадашњих бруто износа личних доходака на нове бруто износе личних доходака на тај начин што ће се досадашњи бруто износи личних доходака умањити доприносом буџетима из личног дохотка, доприносом за социјално осигурање и доприносом за стамбену изградњу обрачунатим по досадашњим прописима, а потом увећати одговарајућим износима тих доприноса обрачунатих по прописима који важе од 1. јануара 1959. године.

Ближе прописе за спровођење одредаба става 2. овог члана доноси Секретаријат Савезног извршног већа за рад у сагласности са савезним Државним секретаријатом за послове финансија.

Приликом прерачунавања личних доходака по ст. 1. до 3. овог члана месечни износи личних доходака, после извршеног прерачунавања на нове бруто износе, заокружиће се навише на 100 динара, а нови бруто износи личних доходака одређени по часу рада, навише на 1 динар.

Прерачунавање по ст. 1. до 4. овог члана извршиће се тако да нови нето износи личних доходака не могу бити мањи од досадашњих нето износа личних доходака који одговарају досадашњим бруто износима личних доходака који се прерачунавају.

Члан 43.

Уговори о платама радника запослених код приватних послодаваца измениће се тако да се досадашњи бруто износи плата умање доприносом буџетима из личног дохотка, доприносом за социјално осигурање и доприносом за стамбену изградњу, обрачунатим по досадашњим прописима, а потом повећају доприносом буџетима из личног дохотка обрачунатим по одредбама овог закона, половином

доприноса за социјално осигурање и доприносом за стамбену изградњу обрачунатим по посебним прописима који важе од 1. јануара 1959. године. Половину доприноса за социјално осигурање плаћа послодавац.

Члан 44.

Овлашћује се Секретаријат Савезног извршног већа за општу управу да, у сагласности са савезним Државним секретаријатом за послове финансија, донесе ближе прописе о начину прерачунавања у бруто износе досадашњих бруто износа плата, посебних додатака, хонорара, награда и других примања по основу редовног радног односа радника установа и државних органа и организација које обрачунавају и исплаћују личне дохотке радника на начин предвиђен за исплату плата јавних службеника државних органа и установа.

Члан 45.

Овлашћује се Државни секретаријат за послове народне одбране да, у сагласности са савезним Државним секретаријатом за послове финансија и Секретаријатом Савезног извршног већа за општу управу, донесе ближе прописе о начину прерачунавања у бруто износе досадашњих нето износа личних доходака подофицира, војних службеника и официра Југословенске народне армије.

Члан 46.

Овлашћује се савезни Државни секретаријат за послове финансија да применом стопа доприноса буџетима из личног дохотка одређених у чл. 20. и 21. овог закона утврди одговарајуће износе доприноса на одређене основице, при чему може извршити заокружавање доприноса буџетима из личног дохотка и других доприноса који се плаћају из личног дохотка радника.

Члан 47.

Из личних доходака радника који се односе на 1958. годину, а који буду исплаћени у 1959. години, обрачунаће се допринос буџетима из личног дохотка по прописима који важе за обрачунавање тог доприноса за 1958. годину, ако у тим прописима није друкчије одређено.

Члан 48.

Док се не изврши прерачунавање досадашњих бруто износа личних доходака у нове бруто износе по одредбама овог закона и прописа донетих на основу њега, радницима ће се исплаћивати аконтације личних доходака према њиховим досадашњим нето износима личних доходака.

На аконтације личних доходака исплаћене у смислу става 1. овог члана исплатилац је дужан да уплати аконтацију доприноса буџетима из личног дохотка и других доприноса који се плаћају из личног дохотка по стопама које одреди савезни Државни секретаријат за послове финансија.

Члан 49.

На део средстава намењених за личне дохотке радника који се употреби у корист радника, а који се не може расподелити на поједине раднике (набавка радних одела и сл.), привредна организација дужна је платити допринос буџетима и друге доприносе који се плаћају из личног дохотка радника, с тим да се приликом утврђивања основице тих доприноса морају у њу урачунати и износи доприноса.

Члан 50.

У погледу наплате, јемства, застарелости, камате, правних средстава и свега осталог што се односи на обрачунавање и плаћање доприноса буџетима из личног дохотка, а што није одређено овим

законом, важе одговарајуће одредбе прописа о порезу на доходак.

Члан 51.

Овлашћује се савезни Државни секретаријат за послове финансија да доноси ближе прописе за извршење овог закона.

Члан 52.

Даном почетка примене овог закона престају да важе сви прописи који су у супротности са његовим одредбама.

301.

На основу чл. 23. и 46. Закона о доприносу буџетима из личног дохотка радника („Службени лист ФНРЈ”, бр. 17/61), тачке 1. став 3, тачке 3. став 2. и тачке 14. Одлуке о стопама доприноса за социјално осигурање („Службени лист ФНРЈ”, бр. 17/59, 27/60, 44/60 и 8/61), у сагласности са Секретаријатом Савезног извршног већа за рад, а по претходно прибављеном мишљењу Савезног завода за социјално осигурање, савезни Државни секретаријат за послове финансија прописује

П РА В И Л Н И К

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ПРАВИЛНИКА О ОБРАЧУНАВАЊУ И ПЛАЋАЊУ ДОПРИНОСА ИЗ ЛИЧНОГ ДОХОТКА ИЗ РАДНОГ ОДНОСА

Члан 1.

У Правилнику о обрачунавању и плаћању доприноса из личног дохотка из радног односа („Службени лист ФНРЈ”, бр. 3/60, 21/60 и 32/60) у члану 4. тачка 1. мења се и гласи:

„1) привредна организација као целина, без обзира на број погонских, пословних и других јединица. Изузетно, погонске и пословне јединице са самосталним обрачуном, секције железничког транспортног предузећа, основне јединице и погони птт предузећа, сматрају се посебним исплатиоцима личних доходака;“.

У тачки 7. речи: „стручно удружење“ замењују се речима: „савет гране“.

Члан 2.

У члану 5. додаје се нови став 2, који гласи: „У доприносу буџетима из личног дохотка садржан је и допринос за друштвене фондове за школство у висини одређеној посебним прописима.“

Члан 3

У члану 9. став 1. тачка 1. мења се и гласи:

„1) лични дохоци обрачунати по основима и мерилима утврђеним у правилнику о расподели личних доходака и отпремнина која се даје по члану 307. Закона о радним односима („Службени лист ФНРЈ”, бр. 17/61);“.

У тачки 2. речи: „награде и“ бришу се

Тачка 3. мења се и гласи:

„3) накнаде уместо личних доходака које се дају за искоришћени и за неискоришћени годишњи одмор (члан 36. Закона о радним односима), накнада за време прекида рада, накнада за плаћено одсуство, накнада за време удаљења са рада и друге накнаде личних доходака које падају на терет привредне организације, као и накнаде за време војне вежбе, предвојничке обуке, вежбе цивилне заштите и друге накнаде које се рефундирају од других исплатилаца, осим накнада по основу социјалног осигурања;“.

У тачки 8. речи: „накнаде уместо личних доходака које се дају уговорним поштарима и уговорним сеоским поштоношама“ замењују се речима: „накнаде за рад уговорних поштара и уговорних сеоских поштоноша“.

На крају тачке 8. тачка се замењује тачком и зарезом, и после тога додаје се нова тачка 9, која гласи:

„9) део средстава намењених за личне дохотке радника који привредна организација употреби у корист радника у смислу члана 49. Закона о доприносу буџетима из личног дохотка радника.“

У ставу 3. тачка 2. речи: „по тарифним ставовима“ бришу се.

Члан 4.

Члан 12. мења се и гласи:

„Из оствареног личног дохотка из редовног (сталног) радног односа обрачунавају се и плаћају редовни доприноси по следећим стопама, и то:

1) редован допринос буџетима из личног дохотка — по стопи од 15%;

2) допринос за социјално осигурање, осим из личног дохотка оствареног на пољопривредним делатностима у пољопривредним организацијама, општим земљорадничким задругама и самосталним установама (у даљем тексту: пољопривредне организације) — по општој стопи од 22%;

3) допринос за социјално осигурање из личног дохотка оствареног на пољопривредним делатностима у пољопривредним организацијама — по општој стопи од 20%.

Шта се сматра пољопривредном организацијом и пољопривредном делатношћу одређено је Наредбом о привредним организацијама и привредним делатностима које се сматрају пољопривредним („Службени лист ФНРЈ“, бр. 19/59).“

Члан 5.

Члан 13. став 1. мења се и гласи:

„На нето износе аконтација личних доходака које се у току месеца исплаћују радницима (члан 63), осим из личног дохотка оствареног на пољопривредним делатностима у пољопривредним организацијама, обрачунаваће се доприноси из члана 12. овог правилника по следећим стопама:

1) редован допринос буџетима из личног дохотка — по стопи од 23,81%;

2) допринос за социјално осигурање — по општој стопи од 34,92%.“

После става 1 додаје се нови став 2, који гласи:

„На нето износе аконтација личних доходака које се у току месеца исплаћују радницима за рад на пољопривредним делатностима у пољопривредним организацијама, доприноси из члана 12. обрачунаваће се по следећим стопама:

1) редован допринос буџетима из личног дохотка — по стопи од 23,08%;

2) допринос за социјално осигурање — по општој стопи од 30,77%.“

Досадашњи став 2. постаје став 3.

Досадашњи став 3, који постаје став 4, мења се и гласи:

„По стопама из става 1. овог члана обрачунаће се доприноси и на део средстава намењених за личне дохотке радника који привредна организација користи у сврхе наведене у члану 9. став 1. тачка 9. овог правилника.“

Члан 6.

Члан 14. мења се и гласи:

„Из личног дохотка појединих радника могу се редовни доприноси из члана 12. тач. 1. и 2. овог правилника обрачунавати и по збиру стопа из тог члана (збирна стопа), који износи 37% (15% + 22%). Од укупног збира свих редовних доприноса из личног дохотка, обрачунаних по збирној стопи, отпада на:

1) редован допринос буџетима из личног дохотка (1500 : 37) — — — — 40,541%.

2) допринос за социјално осигурање (2200 : 37) — — — — — 59,459%.

Из личног дохотка појединих радника оствареног на пољопривредним делатностима у пољопривредним организацијама могу се редовни доприноси из члана 12. тач. 1. и 3. овог правилника обрачунавати по збирној стопи, која износи 35% (15% + 20%). Од укупног збира свих редовних доприноса из личног дохотка, обрачунатог по збирној стопи, отпада на:

1) редован допринос буџетима из личног дохотка (1500 : 35) — — — — 42,857%.

2) допринос за социјално осигурање (2000 : 35) — — — — — 57,143%.

Ако је за исплатиоца личног дохотка који обрачунава редовне доприносе из личног дохотка по збирној стопи, прописан и допунски допринос буџетима из личног дохотка, треба стопу допунског доприноса прерачунати по члану 50. овог правилника и тако прерачунату додати збирној стопи. На пример, ако је прописан допунски допринос буџетима из личног дохотка по стопи од 5% од износа редовног доприноса буџетима из личног дохотка, тој стопи одговара стопа од 0,75% која ће се додати стопи од 37%, и по њиховом збиру од 37,75% обрачунаваће се редовни доприноси из личног дохотка и допунски допринос буџетима из личног дохотка. У том случају од укупног збира свих доприноса отпада на:

1) редован допринос буџетима из личног дохотка (1500 : 37,75) — — — — 39,735%.

2) допунски допринос буџетима из личног дохотка (75 : 37,75) — — — — 1,987%.

3) допринос за социјално осигурање (2200 : 37,75) — — — — — 58,278%.

Ако се примењује збирна стопа од 35% за обрачунавање доприноса из личног дохотка оствареног на пољопривредним делатностима у пољопривредним организацијама, од укупног збира свих доприноса отпада на:

1) редован допринос буџетима из личног дохотка (1500 : 35,75) — — — — 41,958%.

2) допринос за социјално осигурање (2000 : 35,75) — — — — — 55,944%.

3) допунски допринос буџетима из личног дохотка (75 : 35,75) — — — — 2,098%.“

Члан 7.

Чл. 15, 16, 17. и 17а. бришу се.

Члан 8.

Члан 18. мења се и гласи:

„Из личног дохотка радника пољопривредних организација који врше пољопривредну и непољопривредну делатност, допринос за социјално осигурање обрачунава се по општој стопи од 20%, односно ако је примање у нето износу тај допринос се обрачунава на нето износ по општој стопи од 30,77%, а допринос буџетима по стопи од 15%, односно по стопи од 23,08% ако је примање у нето износу.“

Члан 9.

Члан 19. мења се и гласи:

„Из личног дохотка радника у пољопривредним организацијама којима се због рада на пољоприв-

вредним и непољопривредним делатностима исплаћују лични доходи обрачунати и за једну и за другу делатност, обрачунавају се редовни доприноси из личног дохотка по стопама из чл. 12, 13. и 14. овог правилника које се примењују зависно од тога да ли се ради о личним дохоцима оствареним на непољопривредним или на пољопривредним делатностима.“

Члан 10.

Члан 20. мења се и гласи:

„Допринос за социјално осигурање из личног дохотка чланова задруте и рибара у рибарским задругама, радника — рибара рибарских привредних организација, обрачунава се и плаћа по стопи од 20% од паушалних основица из тачке 7. Наредбе о минималним и паушалним основицама и паушалним износима за обрачунавање и плаћање доприноса за социјално осигурање („Службени лист ФНРЈ“, бр. 3/61), без обзира на износ остварених личних доходака.“

Члан 11.

Члан 21. мења се и гласи:

„Из личног дохотка чланова сељачких радних задруга који са задругом нису у радном односу не обрачунава се и не плаћа допринос за социјално осигурање.“

Члан 12.

Члан 22. мења се и гласи:

„Из износа теренских додатака и накнада због одвојеног живота од породице који се по посебним прописима признају привредним организацијама у материјалне трошкове, обрачунава се и плаћа редован допринос буџетима из личног дохотка и допунски допринос буџетима ако је прописан.“

Из вишка изнад износа из става 1. овог члана обрачунавају се и плаћају сви доприноси из личног дохотка из члана 12. овог правилника.“

Члан 13.

У члану 23. ст. 3. и 4. речи: „по курсу за небројна плаћања,“ замењују се речима: „по јединственом обрачунском курсу,“.

У ставу 4. последња реченица односно пример мења се и гласи: „На пример, ако нето износ личног дохотка у инострану валути износи 300 долара, а лични доходак који би такав радник имао у земљи износи 60.000 динара, разлика се обрачунава на следећи начин:

	Динара
1) лични доходак у иностранству прерачунат по јединственом обрачунском курсу (300 × 750) износи нето — — — — —	225.000
2) лични доходак у земљи износи бруто 60.000, с тим што се има одбити од тога:	
а) редован допринос буџетима (15% од 60.000 динара) — —	9.000
б) допринос за социјално осигурање (22% од 60.000 динара) —	13.200
в) свега доприноси (а + б) — —	22.200
3) нето износ личног дохотка у земљи (2 минус 2в) — — — — —	37.800
4) разлика на коју се плаћа 6% доприноса за здравствено осигурање износи (1 минус 3) — — —	187.200
5) 6% доприноса од износа под 4 — — — — —	11.232“

У ставу 5. износ: „21.000“ замењује се износом: „22.200“, а износ: „8.460“ — износом: „11.232“.

Члан 14.

Члан 25. брише се.

Члан 15.

У члану 27. став 2. у првој реченици стопа: „13%“ замењује се стопом: „15%“, а стопа: „14,94%“ — стопом: „17,65%“.

У истом ставу друга реченица брише се

Члан 16.

У члану 29. став 2. речи: „члана 11 став 2“ замењују се речима: „члана 10. став 2.“.

Члан 17.

У члану 32. став 1. тачка 1. после речи: „службеника“ додају се зарез и речи: „као и отпремнина по члану 134. Закона о јавним службеницима“.

Тачка 5. брише се.

Досадашње тач. 6. и 7. постају тач. 5. и 6.

Досадашња тачка 8, која постаје тачка 7, мења се и гласи:

„7) примања у природи по основу радног односа, осим примања у природи (у природном или новчаном облику) која се по посебним савезним прописима обавезно дају службеницима. Вредност примања у природи по основу радног односа која се сматрају личним дохотком утврђује се у висини одређеној савезним или републичким прописима или прописима народног одбора. Ако тим прописима није одређена вредност неких примања у природи, у лични доходак се та примања уносе по тржишној цени.“

Досадашња тачка 9. брише се.

У ставу 3. у примеру тач. 5. и 6. бришу се, а став 2. тог примера мења се и гласи:

„редовни доприноси из личног дохотка из радног односа износе, и то:

а) редован допринос буџетима из личног дохотка по стопи од 23,81% од износа под 4 — — — — —	13,167
б) допринос за социјално осигурање по општој стопи од 34,92% од износа под 4 — — — — —	19,311
	32,478
свега лични доходак — — — — —	87 778“.

Члан 18.

У члану 34. став 1. тачка 1. стопа: „20%“ замењује се стопом: „23,81%“, а у тачки 2. стопа „33,85%“ — стопом: „34,92%“.

У ставу 2. стопа: „53,85%“ замењује се стопом: „58,73%“.

У истом ставу тачка 1. стопа: „37,143%“ замењује се стопом: „40,541%“, а у тачки 2. стопа: „62,857%“ — стопом: „59,459%“.

Став 4. брише се.

Члан 19.

У члану 35. став 1. стопа: „14,94%“ замењује се стопом: „17,65%“.

У ставу 2. стопа: „13%“ замењује се стопом: „15%“.

Члан 20.

У члану 38. став 3. мења се и гласи:

„Као примања из допунског рада, у смислу ст. 1. и 2. овог члана, не сматрају се примања спортиста (хранарина, премије, награде и други приходи) од шаховских, спортских и осталих организација за физичку културу, без обзира да ли та примања

остварују спортисти који су већ негде у редовном (сталном) радном односу или не.“

Члан 21.

У члану 43. став 1. тачка 1. стопа: „14,61%“ замењује се стопом: „16,85%“.

У ставу 3. речи: „из члана 34 став 1“ замењују се речима: „из члана 13. став 1.“

Члан 22.

У члану 50. став 3. у првом примеру тачка 1. стопа: „13%“ замењује се стопом: „15%“, а обрачун у овој тачки мења се и гласи:

$$C_1 = \frac{15 \times 8,5}{100} = \frac{127,5}{100} = 1,275\%$$

односно заокружено 1,28%;“.

У истом примеру тачка 2. брише се, а досадашња тачка 3. постаје тачка 2.

У другом примеру у тачки 1. стопа: „20%“ замењује се стопом: „23,81%“, а обрачун у овој тачки мења се и гласи:

$$C_2 = \frac{23,81 \times 8}{100} = \frac{190,48}{100} = 1,904\%$$

односно заокружено 1,9%;“.

У истом примеру тачка 2. брише се, а досадашња тачка 3. постаје тачка 2.

Члан 23.

Члан 54. брише се.

Члан 24.

У члану 59. стопа: „33,85%“ замењује се стопом: „34,92%“, а после те стопе даљи текст мења се и гласи: „ако се ради о лицима која уживају пуну заштиту из социјалног осигурања, односно по стопи за здравствено осигурање ако се ради о лицима која уживају само здравствену заштиту.“

Члан 25.

У члану 62. у тачки 1. примера стопа: „33,85%“ замењује се стопом: „34,92%“, а обрачун мења се и гласи:

$$\frac{34,92\% \times 8,3}{22} = \frac{289,85}{22} = 13,174\%$$

односно заокружено 13,17% од нето примања;“.

У тачки 2. примера стопа: „25,97%“ замењује се стопом: „30,77%“, а обрачун мења се и гласи:

$$\frac{30,77 \times 8,3}{20} = \frac{255,391}{20} = 12,765\%$$

односно заокружено 12,76% од нето примања.”.

Члан 26.

У члану 62а. став 1. у уводној реченици речи: „за 1960 годину“ замењују се речима: „за 1961. годину“.

Став 9. брише се.

Члан 27.

У члану 63. став 3. тач. 1. и 2. мењају се и гласе:

	Динара
„1) редовног доприноса буџетима из личног дохотка (23,81% од 1.000.000) — —	238.100
2) доприноса за социјално осигурање (34,92% од 1.000.000) — — — —	349.200
Свега аконтација доприноса — —	587.300“.

У ставу 4. стопа: „0,65%“ замењује се стопом: „0,75%“, а стопа: „1%“ стопом: „1,19%“.

У истом ставу број: „10.000“ замењује се бројем: „11.900“, а број: „1.010.000“ — бројем „1.011.900“.

Тач. 1 и 2. мењају се и гласе:

„1) редовног доприноса буџетима из личног дохотка (23,81% од 1.011.900) — —	240.833
2) доприноса за социјално осигурање (34,92% од 1.011.900) — — — —	353.355

Свега аконтација доприноса — — — 594.188.”

Члан 28.

У члану 71. текст примера мења се и гласи:

„2.000.000 × 22% — —	440.000 динара
1.800.000 × 20% — —	360.000 „
100.000 × 34,92% — —	34.920 „

Укупан допринос 834.920 динара

Члан 29.

Привредне организације у којима се до доношења правилника о расподели личних доходака и почетка исплате по тим правилницима, врше исплате личних доходака по тарифним правилницима који су били на снази на дан 2. марта 1961. године, обрачунавају из личног дохотка радника доприносе по стопама које су важиле до 31. децембра 1960. године.

У случајевима из става 1. овог члана привредне организације ће на име појединог доприноса плаћати из средстава из којих се исплаћују лични доходи износе који се добију кад се нето примање радника помножи разликом између стопе тог доприноса одређене у овом правилнику за нето примања и такве стопе која је важила до 31. децембра 1960. године.

На пример, ако лични доходак радника у редовном радном односу који му се исплаћује по тарифном правилнику који је био на снази на дан 2. марта 1961. године, износи 30.000 динара, из тог личног дохотка обрачунавају се доприноси на следећи начин:

	Динара
1) редован допринос буџетима по стопи од 13% — — — — —	3.900
2) допринос за социјално осигурање по општој стопи од 22% — — — — —	6.600
свега доприноси — — — — —	10.500
што значи да радник прима нето 19.500 динара.	

Привредна организација је, међутим, дужна да уплати на начин предвиђен у ставу 2. овог члана из средстава из којих исплаћује лични доходак још и износе:

	Динара
1) редовног доприноса буџетима $19,50 \times 3,81\%$ (3,81% је разлика између стопе за нето примање по овом правилнику — од 23,81% и такве стопе која је важила до 31. децембра 1960. године — од 20%) — — — — —	742,95
2) доприноса за социјално осигурање $19.500 \times 1,07\%$ (1,07% је разлика између стопе за нето примања по овом правилнику — од 34,92% и такве стопе која је важила до 31. децембра 1960. године — од 33,85%) — — — — —	208,65
Укупно уплаћује привредна организација — — — — —	951,60

Ако су лични доходи одређени у нето износема, исплатиоци личних доходака обрачунавају и плаћају доприносе из средстава из којих се исплаћују лични доходи, и то по стопама из овог правилника одређених за нето примања.

Члан 30.

Овај правилник ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу ФНРЈ“, а примењиваће се и у целој 1961. години.

Бр. 12-12537/1

19. априла 1961. године
Београд

Државни секретар
за послове финансија,
Никола Минчев, с. р.

302.

На основу члана 15. Уредбе о Привременој општој царинској тарифи („Службени лист ФНРЈ“, бр. 9/61), савезни Државни секретаријат за послове финансија издаје

НАРЕДБУ

О ПОПУЊАВАЊУ ПРИЈАВА О УВОЗУ И ИЗВОЗУ РОБЕ

1. Привредне организације уписане у спољно-трговински регистар за увоз и извоз одређених производа, самосталне установе, друштвене организације, као и други увозници и извозници, дужни су при извозу робе и при царинењу робе која се увози попуњавати пријаве о извозу робе и пријаве о увозу робе шифрама и називима робе по номенклатури статистике спољне трговине и класификацији робе по Привременој општој царинској тарифи.

2. Увозници и извозници дужни су у пријави о увозу робе и пријави о извозу робе уписати шифру и наименовање робе из Листе шифарских тарифних бројева Привремене опште царинске тарифе, који се налазе уз тарифни број по коме је извршено царинење робе. Листа шифарских тарифних бројева Привремене опште царинске тарифе саставни је део ове наредбе, а одштампана је као Додатак „Службеног листа ФНРЈ“.

3. Увозници су дужни у пријави о увозу робе уписати и стопу царине (рубрика 10), стопу пореза на промет (рубрика 11) и режим увоза (рубрика 12).

У пријави о извозу робе, извозници су дужни уписати стопу премије (рубрика 10), режим извоза (рубрика 11), редни број и наименовање робе из Наредбе о одређивању врста робе и услуга при чијем ће се извозу давати прописане премије за остварене девизе („Службени лист ФНРЈ“, бр. 10/61).

Ако роба која се извози није обухваћена у наименовању робе из наредбе наведене у ставу 2. ове тачке, извозници су дужни у пријави о извозу робе назначити трговачки назив робе.

Извозници који се у смислу члана 63. Уредбе о девизном пословању („Службени лист ФНРЈ“, бр. 2/61) одреде за примену извозних инструмената који су важили до 15. марта 1961. године, попуњаваће пријаве о извозу робе на начин како је то вршено до 1. априла 1961. године.

4. Шифарски тарифни број за робу која није наведена у наименовању робе у Листи шифарских тарифних бројева Привремене опште царинске тарифе одредиће се према тарифном броју који та роба има у Привременој општој царинској тарифи.

5. Ова наредба ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу ФНРЈ“, а примењиваће се од 1. маја 1961. године.

Бр. 09-10187

22. априла 1961. године
Београд

Државни секретар
за послове финансија,
Никола Минчев, с. р.

303.

На основу члана 18. Закона о доприносу из дохотка привредних организација („Службени лист ФНРЈ“, бр. 8/61), савезни Државни секретаријат за послове робног промета издаје

НАРЕДБУ

О ОДРЕЂИВАЊУ ТРГОВИНСКИХ ПРИВРЕДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА КОЈЕ МОГУ ПЛАЋАТИ ДОПРИНОС ИЗ ДОХОТКА У ПАУШАЛНОМ ИЗНОСУ

1. Као мање трговинске радње које у смислу члана 17. Закона о доприносу из дохотка привредних организација могу плаћати допринос из дохотка у паушалном износу сматрају се трговинске радње које се претежно баве прометом прехрамбених артикала (осим алкохолних пића), у којима није запошљено више од 5 радника.

2. Допринос из дохотка могу плаћати у паушалном износу и мање трговинске радње привредне организације без обзира на то којим производима послују, које се налазе у селима, засецима, мањим насељима и на радилиштима удаљеним од потрошачких центара, у којима није запошљено више од 5 радника.

3. Ова наредба ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу ФНРЈ“, а примењиваће се и у целој 1961. години.

Бр. 2176/1

17. априла 1961. године
Београд

Државни секретар
за послове робног промета,
Марјан Брецељ, с. р.

304.

На основу чл. 4. и 25. став 4. и члана 29. Закона о југословенским стандардима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 16/60), Југословенски завод за стандардизацију доноси

РЕШЕЊЕ

О ЈУГОСЛОВЕНСКИМ СТАНДАРДИМА ЗА НАВОЈЕ

1. Престају да важе следећи југословенски стандарди:

1) стандард:

Метрички навој — Дефиниција и

израчунавање елемената — — — JUS M.B.0.010
донет Решењем о доношењу југословенских стандарда за навоје („Службени лист ФНРЈ“, бр. 21/52);

2) стандарди:

Метрички навоји — Преглед — JUS M.B.0.011

Метрички навоји реда А од 1 до

150 мм — Основне вредности — — — JUS M.B.0.012

Метрички навоји реда В од 1 до

150 мм — Основне вредности — — — JUS M.B.0.013

Метрички навоји реда С од 8 до

150 мм — Основне вредности — — — JUS M.B.0.014

Метрички навоји реда Д од 12 до

150 мм — Основне вредности — — — JUS M.B.0.015

Метрички навоји реда Е од 24 до

150 мм — Основне вредности — — — JUS M.B.0.016

донети Решењем о престанку важења југословенских стандарда о метричким навојима издања 1952 године, и о њиховој замени југословенским стандардима о метричким навојима издања 1958 године („Службени лист ФНРЈ“, бр. 30/58);

3) стандард:

Метрички конични навоји. Конус

1:16. Основне вредности — — — JUS M.B0 017
донет Решењем о југословенским стандардима за
елементе стега, вијке, навртке, дршке, ручице, ру-
кунице и навоје („Службени лист ФНРЈ”, бр. 32/56).

2. Југословенски стандарди из тачке 1. овог ре-
шења престају да важе 31. децембра 1961. године.

3. У издању Југословенског завода за стандар-
дизацију доноси се нови југословенски стандарди,
издања 1961 године, са следећим насловима и озна-
кама:

Метрички навој с троугластим
ISO-профилом. Основна објашњења.
Називне мере профила — — — — — JUS M.B0.010

Метрички навој с троугластим
ISO-профилом. Преглед пречника и
корака — — — — — JUS M.B0.011

Метрички навој с троугластим
ISO-профилом. Навој с крупним ко-
раком. Називне мере — — — — — JUS M.B0.012

Метрички навој с троугластим
ISO-профилом. Фини навој с кора-
ком 6 мм. Називне мере — — — — — JUS M.B0.013

Метрички навој с троугластим
ISO-профилом. Фини навој с кора-
ком 4 мм. Називне мере — — — — — JUS M.B0.014

Метрички навој с троугластим
ISO-профилом. Фини навој с кора-
ком 3 мм. Називне мере — — — — — JUS M.B0.015

Метрички навој с троугластим
ISO-профилом. Фини навој с кора-
ком 2 мм. Називне мере — — — — — JUS M.B0.016

Метрички навој с троугластим
ISO-профилом. Конични навој с ко-
нусом 1:16. Називне мере — — — — — JUS M.B0.017

Метрички навој с троугластим
ISO-профилом. Фини навој с кора-
ком 1.5 мм. Називне мере — — — — — JUS M.B0.018

Метрички навој с троугластим
ISO-профилом. Фини навој с кора-
ком 1.25 односно 1 мм. Називне мере — — — — — JUS M.B0.019

Метрички навој с троугластим
ISO-профилом. Фини навој с кора-
ком 0.75 односно 0.5 мм. Називне мере — — — — — JUS M.B0.020

Метрички навој с троугластим
ISO-профилом. Фини навој с кора-
ком 0.35 односно 0.25 односно 0.2 мм.
Називне мере — — — — — JUS M.B0 021

4. Југословенски стандарди из тачке 3. овог ре-
шења објављени су у посебном издању Југословен-
ског завода за стандардизацију, које чини саставни
део овог решења

5. Југословенски стандарди из тачке 3 овог ре-
шења обавезни су и ступају на снагу 1. јануара
1962 године

Бр. 11-1851

19. априла 1961 године

Београд

Директор
Југословенског завода
за стандардизацију,
инж. Славољуб Виторовић, с. р.

305.

На основу чл. 4. и 25. став 4. Закона о југосло-
венским стандардима („Службени лист ФНРЈ”, бр.
16/60), Југословенски завод за стандардизацију до-
носи

РЕШЕЊЕ

О ЈУГОСЛОВЕНСКИМ СТАНДАРДИМА ИЗ ОБЛА-
СТИ ХИДРАУЛИЧКИХ ВЕЗИВА

1. У издању Југословенског завода за стандар-
дизацију донети су следећи југословенски стан-
дарди:

Портланд цемент. Узимање узо-
рака и методе испитивања хемијског
испитивања — — — — — JUS B.C8.020

Алуминатни цемент. Узимање узо-
рака и методе хемијског испитивања JUS B.C8.021

2. Наведени југословенски стандарди објављени
су у посебном издању Југословенског завода за
стандардизацију, које чини саставни део овог ре-
шења.

3. Ови југословенски стандарди обавезни су и
ступају на снагу 1. јула 1961. године.

Бр. 17-2328

24. априла 1961. године

Београд

Директор
Југословенског завода
за стандардизацију,
инж. Славољуб Виторовић, с. р.

306.

На основу члана 82. тачка 7. и члана 93. тачка
4. Закона о организацији Југословенских пошта,
телеграфа и телефона („Службени лист ФНРЈ”, бр.
50/60), Заједница Југословенских пошта, телеграфа
и телефона доноси

РЕШЕЊЕ

О ПУШТАЊУ У ТЕЧАЈ ЧЕТВРТЕ СЕРИЈЕ ПРИ-
ГОДНИХ ПОШТАНСКИХ МАРАКА С МОТИВИ-
МА ИЗ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ФЛОРЕ

На дан 25. маја 1961. године пустиће се у течај
четврта серија пригодних поштанских марака с мо-
тивима из југословенске флоре.

Серија ових марака има девет вредности са сле-
дећим мотивима, у следећим бојама:

1) од 10 динара, жућкасти напрстак (*Digitalis
ambigua*) зеленкасто-плава, зелена, жута и наран-
џаста;

2) од 15 динара, мајоран (*Origanum majorana*)
— сива, зелена, карминскомрка и жутозелена;

3) од 20 динара, исоп (*Hyssopus officinalis*) —
окер, зелена, љубичастоплава и јоргованастокар-
минска;

4) од 25 динара, бели глог (*Crataegus monogyna*)
— љубичастоплава, зелена, црвена и црномрка;

5) од 40 динара, трандавиље (*Althaea rosea*) —
живоултрамаринска, зелена, љубичастоцрна и кар-
минска;

6) од 50 динара, сапуњача (*Saponaria officinalis*)
— ултрамарин, зелена, карминскоружичаста и се-
пија;

7) од 60 динара, мечје уво (*Salvia sclarea*) —
сивомрка, зелена, јоргованастокарминска и љуби-
чastoплава;

8) од 80 динара, трн (*Prunus spinosa*) — зелена,
љубичастоплава, црномрка и светломрка;

9) од 100 динара, невен (*Calendula officinalis*) —
кестењастомрка, зелена, наранџастојута и наран-
џастоцрвена.

На свим маркама испод мотива одштампан је натпис „Југославија“ — латиницом на вредностима од 10, 20, 40, 60 и 100 динара, а ћирилицом на вредностима од 15, 25, 50 и 80 динара. Назив биљке штампан је на свакој марки на латинском језику. На свакој марки у левом горњем углу штампане су године „1941—1961“ у спомен на јубиларну прославу двадесетогодишњице народног устанка у Југославији. Ознака вредности штампана је у разним угловима марака.

Ове марке биће у продаји код свих већих пошта до утрошка, а за франкирање поштанских пошиљака важиће неограничено време.

Бр. 09—370/10

11. априла 1961. године

Београд

Заједница Југословенских пошта, телеграфа и телефона

Генерални директор,
Првослав Васиљевић, с. р.

307.

На основу члана 82. тачка 7. и члана 95. тачка 4. Закона о организацији Југословенских пошта, телеграфа и телефона („Службени лист ФНРЈ“, бр. 50/60), у вези са чланом 11. Закона о Југословенском Црвеном крсту („Службени лист ФНРЈ“, бр. 59/46) и Решења Одбора за привреду Савезног извршног већа о наплаћивању марака Југословенског Црвеног крста бр. 8392 од 25. августа 1953. године, Заједница Југословенских пошта, телеграфа и телефона доноси

РЕШЕЊЕ

О ПУШТАЊУ У ТЕЧАЈ ДОПЛАТНЕ ПОШТАНСКЕ ФРАНКО И ПОРТО МАРКЕ ПОВОДОМ НЕДЕЉЕ ЦРВЕНОГ КРСТА У 1961. ГОДИНИ

На дан 7. маја 1961. године пустиће се у тецај доплатна поштанска франко и порто марка поводом Недеље Црвеног крста у 1961. години, свака у вредности од 2 динара.

Слика на обема маркама, по симболичном цртежу, представља добровољно давање крви.

На десном рубу сваке марке, вертикално одштампан је натпис „Југославија“, а на левом натпис „Недеља Црвеног крста 1961“ — све латиницом. Ознака вредности „2“ је на левој страни марке, а знак црвеног крста оивичен белим рубом компонован је у цртежу. На порто марки, на горњој десној страни одштампана је реч: „порто“ — латиницом. Боја франко марке је жута, црвена, мрконаранџаста и тамномрка, а на порто марки тамномрка боја замењена је тамнозеленом.

Ове марке биће у продаји и обавезној употреби као доплатне поштанске марке за време трајања Недеље Црвеног крста, од 7. до 13. маја 1961. године.

Бр. 09—3416/3

11. априла 1961. године

Београд

Заједница Југословенских пошта, телеграфа и телефона

Генерални директор,
Првослав Васиљевић, с. р.

308.

На основу чл. 82. тачка 7. и 95. тачка 4. Закона о организацији Југословенских пошта, телеграфа и телефона („Службени лист ФНРЈ“, бр. 50/60), Заједница Југословенских пошта, телеграфа и телефона доноси

РЕШЕЊЕ

О ПУШТАЊУ У ТЕЧАЈ ПРИГОДНЕ ПОШТАНСКЕ МАРКЕ ПОВОДОМ ОДРЖАВАЊА МЕЂУНАРОДНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ О НУКЛЕАРНОЈ ЕЛЕКТРОНИЦИ У БЕОГРАДУ

На дан 15. маја 1961. године пустиће се у тецај пригодна поштанска марка од 25 динара поводом одржавања Међународне конференције о нуклеарној електроници у Београду.

Марка је сиве, плаве и карминскојоргованасте боје, а слика на марки приказује знак Међународне агенције за атомску енергију. Око овог знака одштампан је текст латиницом: „Међународна конференција нуклеарне електронике. Београд 1961.“ На доњој ивици марке одштампан је латиницом натпис „Југославија“. Ознака вредности је у доњем десном углу марке.

Ова марка биће у продаји код свих већих пошта у земљи до утрошка, а за франкирање поштанских пошиљака важиће неограничено време.

Бр. 09—5287/1

11. априла 1961. године

Београд

Заједница Југословенских пошта, телеграфа и телефона

Генерални директор,
Првослав Васиљевић, с. р.

309.

На основу члана 15. став 3. Закона о јавном тужиоштву („Службени лист ФНРЈ“, бр. 51/54), Савезно јавно тужилаштво доноси

РЕШЕЊЕ

О ПРЕСТАНКУ ОВЛАШЋЕЊА ДАТОГ ОКРУЖНОМ ЈАВНОМ ТУЖИОЦУ У БЈЕЛОВАРУ И О ПОЧЕТКУ РАДА СРЕСКОГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У БЈЕЛОВАРУ

1. Даном објављивања овог решења престаје да важи овлашћење дато окружном јавном тужиоцу у Бјеловару, Решењем о одређивању окружних јавних тужилаца који ће вршити послове из надлежности среских јавних тужилаца („Службени лист ФНРЈ“, бр. 6/59), да врши послове из надлежности среског јавног тужиоца у Бјеловару.

2. Среско јавно тужилаштво у Бјеловару почеће са радом даном објављивања овог решења у „Службеном листу ФНРЈ“.

П. бр. 49/61

14. априла 1961. године

Београд

Савезни јавни тужилац,
Бранко Д. Јевремовић, с. р.

РЕШЕЊА

На основу члана 166. ст. 1. Закона о јавним службеницима („Службени лист ФНРЈ“, бр. 53/57), члана 80. Закона о организацији научног рада („Службени лист ФНРЈ“, бр. 34/57) у вези с чланом 19. Статута Савезног савета за научни рад и чланом 33. Уредбе о организацији и раду Савезног извршног већа („Службени лист ФНРЈ“, бр. 20/58), Савезно извршно веће доноси

РЕШЕЊЕ

О ПОСТАВЉЕЊУ ПОМОЋНИКА ПРЕДСЕДНИКА САВЕЗНОГ САВЕТА ЗА НАУЧНИ РАД

Поставља се за помоћника председника Савезног савета за научни рад др Иво Маринић, народни посланик Сабора НР Хрватске.

Б. бр. 23

25. априла 1961. године

Београд

Савезно извршно веће

Замењује секретара,
Мома Марковић, с. р.

Потпредседник,
Александар Ранковић, с. р.

ИЗ СЛУЖБЕНИХ ЛИСТОВА
НАРОДНИХ РЕПУБЛИКАСЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ
СРБИЈЕ

„Службени гласник Народне Републике Србије“ у броју 11, од 13. марта 1961. године објављује:

Уредбу о овлашћењу Извршног већа Народне скупштине Аутономне Покрајине Војводине у спровођењу првих избора органа управљања на Југословенским железницама и Југословенским поштама телеграфима и телефонима;

Решење о расписивању првих избора и утврђивању дана избора за радничке савете предузећа поштанског, телеграфског и телефонског саобраћаја удружених у Заједницу предузећа поштанског, телеграфског и телефонског саобраћаја у Београду;

Решење о расписивању првих избора и утврђивању дана избора за радничке савете железничких транспортних предузећа удружених у Заједницу железничких предузећа у Београду;

Правилник о условима за обезбеђење смештаја, исхране и превоза радника.

У броју 12. од 18. марта 1961. године објављује:

Одлуку о одређивању рока за расписивање редовних избора за задружне савете земљорадничких задруга на територији Народне Републике Србије;

Одлуку о изменама и допунама Одлуке о установљењу посебног додатка за наставно и васпитно особље;

Конкурс за давање зајмова за комуналне радове (водовод, канализацију и електричну разводну мрежу) из средстава републичког фонда за стамбену изградњу.

УРАДНИ ЛИСТ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ
СЛОВЕНИЈЕ

„Урадни лист Народне Републике Словеније“ у броју 4. од 9. фебруара 1961. године објављује:

Закон о Буџету Народне Републике Словеније (Републичком буџету) за 1961. годину;

Закон о измени Закона о одређивању учешћа општина и срезова у скупним изворима доходака;

Закон о просветно-педагошкој служби;

Закон о изменама и допунама Закона о Фонду Бориса Кидрича;

Закон о Фонду НР Словеније за непривредне инвестиције;

Закон о укидању Водног фонда Народне Републике Словеније;

Закон о оснивању Савета НР Словеније за стручно образовање;

Закон о оснивању Високе школе за политичке науке;

Одлуку о измени Одлуке о одређивању основице и висине општег доприноса од пољопривредних доходака и општег личног доприноса осигураника за здравствено осигурање пољопривредних произвођача;

Одлуку о избору члана Законодавног одбора Републичког већа Народне скупштине Народне Републике Словеније;

Одлуку о разрешењу односно избору судија окружних судова и судија окружних привредних судова.

ЛИСТА

ШИФАРСКИХ ТАРИФНИХ БРОЈЕВА ПРИВРЕМЕНЕ ОПШТЕ ЦАРИНСКЕ ТАРИФЕ

која чини саставни део Наредбе о попуњавању пријава о увозу и извозу робе („Службени лист ФНРЈ“, бр. 17/61) објављена је као Додатак „Службеном листу ФНРЈ“, бр. 17/61 и може се добити преко КОМЕРЦИЈАЛНОГ ОДЕЉЕЊА „Службеног листа ФНРЈ“, Београд, Краљевића Марка бр. 9. Жиро рачун 101-11/1-30.

САДРЖАЈ:

	Страна
298. Закон о радним односима (Пречишћени текст) — — — — —	389
299. Закон о средствима привредних организација (Пречишћени текст) — — — — —	490
300. Закон о доприносу буџетима из личног дохотка радника (Пречишћени текст) — — — — —	432
301. Правилник о изменама и допунама Правилника о обрачунавању и плаћању доприноса из личног дохотка из радног односа — — — — —	437
302. Наредба о попуњавању пријава о увозу и извозу робе — — — — —	441
303. Наредба о одређивању трговинских привредних организација које могу плаћати допринос из дохотка у паушалном износу — — — — —	441
304. Решење о југословенским стандардима за навоје — — — — —	441
305. Решење о југословенским стандардима из области хидрауличких везива — — — — —	442
306. Решење о пуштању у течај четврте серије пригодних поштанских марака с мотивима из југословенске флоре — — — — —	442
307. Решење о пуштању у течај доплатне поштанске франко и порто марке поводом Недеље Црвеног крста у 1961. години — — — — —	443
308. Решење о пуштању у течај пригодне поштанске марке поводом одржавања Међународне конференције о нуклеарној електроници у Београду — — — — —	443
309. Решење о престанку овлашћења датог Окружном јавном тужиоцу у Бјеловару и о почетку рада Среског јавног тужилаштва у Бјеловару — — — — —	443

Издавач: Новинска установа „Службени лист ФНРЈ“, Београд, Краљевића Марка 9. Пошт. факс 226.

— Директор и одговорни уредник Љубодраг Ђурић, Улица Краљевића Марка бр. 9. —

Штампа Београдски графички завод, Београд